

FINE AT SCHOOL

BADANIE SAMOPOCZUCIA UCZNIÓW W SZKOLE

RAPORT KRAJOWY

KRAJ: POLSKA

Projekt ten został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Niniejsza publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko ich autora/autorów i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w nich zawartość merytoryczną.

Spis treści

1.	Wprowadzenie	4
1.1.	Informacja o instytucjach biorących udział w badaniach.....	4
1.2.	Sytuacja w zakresie przedwczesnego kończenia edukacji (Early School Leaving) w Polsce	4
2.	Wyniki badań.....	9
2.1.	Ogólne informacje o badaniach	9
2.2.	Dane statystyczne.....	11
2.2.1.	Grupa A – Uczniowie (powyżej 10 roku życia).....	11
2.2.1.1.	Informacje o uczniach (dane osobowe)	11
2.2.1.2.	Szkoła i jej otoczenie	13
2.2.1.3.	Szkolne relacje	18
2.2.1.4.	Samopoczucie w szkole	21
2.2.1.5.	Co dla uczniów oznacza “nauka”?	24
2.2.1.6.	Rozwój społeczny i emocjonalny uczniów.....	38
2.2.1.7.	Ogólne wnioski	44
2.2.2.	Grupa B – Uczniowie w wieku 6-10 lat	51
2.2.2.1.	Informacje o klasie	51
2.2.2.2.	Szkoła i jej otoczenie	52
2.2.2.3.	Rozwój społeczny i emocjonalny uczniów.....	55
2.2.2.4.	Styl uczenia się uczniów	59
2.2.2.5.	Ogólne wnioski	61
2.2.3.	Grupa C – Nauczyciele	65
2.2.3.1.	Dane osobowe.....	65
2.2.3.2.	Ogólne informacje o szkole	67
2.2.3.3.	Szkoła i jej otoczenie	69
2.2.3.4.	Relacje z uczniami.....	73
2.2.3.5.	Relacje z rodzicami/opiekunami uczniów	75
2.2.3.6.	Ogólne wnioski	76
2.2.4.	Grupa D – Rodzice	79
2.2.4.1.	Dane osobowe.....	79
2.2.4.2.	Ogólne informacje o szkole	80
2.2.4.3.	Szkoła i jej otoczenie	81
2.2.4.4.	Relacje uczniów w szkole.....	85
2.2.4.5.	Opinia rodziców o szkole.....	87
2.2.4.6.	Style uczenia się uczniów	89
2.2.4.7.	Ogólne wnioski	91

3. Wnioski i podsumowanie badania	94
BIBLIOGRAFIA:	97

1. Wprowadzenie

1.1. Informacja o instytucjach biorących udział w badaniach.

W realizację badania zaangażowane były następujące instytucje:

- **Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi** (koordynacja i realizacja badań),
- **Zespół Szkolno – Gimnazjalny w Szczawinie** (Szkoła Podstawowa im. Króla Stefana Batorego w Szczawinie) (miejsce badań),
- **Szkoła Podstawowa nr 172 im. prof. Stefana Banacha w Łodzi** (miejsce badań),
- **Szkoła Podstawowa im. Leokadii Ostrowskiej w Bobrownikach** (miejsce badań),
- **Szkoła Podstawowa im. ks. J. Twardowskiego w Dębowej Górze** (miejsce badań).

4

O WSBINOZ

WYŻSZA SZKOŁA BIZNESU I NAUK O ZDROWIU w Łodzi (WSBINOZ) to pierwsza niepubliczna uczelnia wyższa w centralnej Polsce, oferująca studia w zakresie zdrowia i medycyny oraz biznesu i pedagogiki. Medyk jest uczelnią na światowym poziomie, promowaną przez wysoko wykwalifikowanych i wybitnych specjalistów, praktyków i nauczycieli akademickich gwarantujących wyjątkowe programy nauczania, wiedzę teoretyczną i praktyczne umiejętności, tak pożądane w życiu zawodowym.

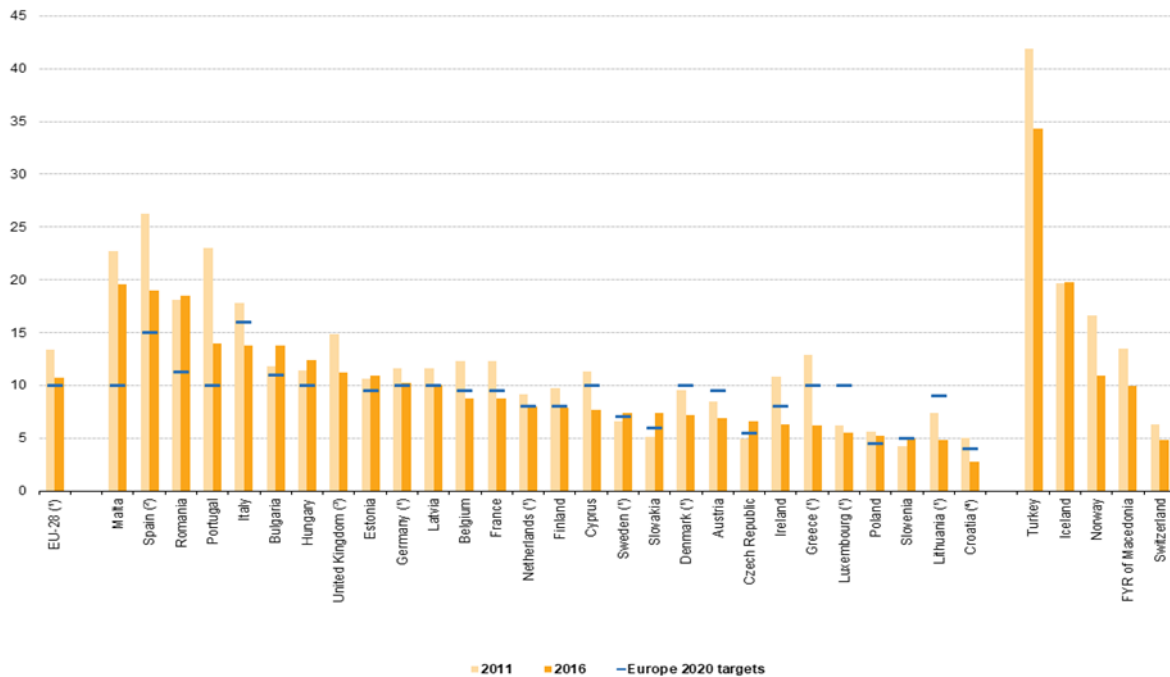
WSBINOZ prowadzi liczne badania i projekty edukacyjne, współpracuje z różnymi instytucjami edukacyjnymi i zdrowotnymi, pozostaje aktywna lokalnie i regionalnie w zakresie organizacji konferencji i warsztatów, pracy socjalnej i pozyskiwania społeczności. Wybitni i dobrze wykwalifikowani menedżerowie, zdeterminowani studenci i pracownicy akademicy gwarantują jej rozwój i zaangażowanie w różne projekty tematycznie związane z opracowywaniem nowych pomysłów i usług, tworzenie programów nauczania, program kursu przygotowawczego, opracowywanie materiałów i terminologii dla kursów tematycznych i inne. W ramach projektów przeprowadziliśmy także wiele szkoleń dla nauczycieli, uczniów, dzieci i dorosłych. Tematyka dotychczas zrealizowanych szkoleń jest dość szeroka, ale należy głównie podkreślić, że najwięcej szkoleń dotyczyło umiejętności interpersonalnych, kreatywności, przedsiębiorczość czy rozwiązywania konfliktów.

1.2. Sytuacja w zakresie przedwczesnego kończenia edukacji (Early School Leaving) w Polsce.

Według danych z Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego Oraz Komitetu Regionów z 2011 roku: “W 2009 r. ponad sześć milionów młodych ludzi, czyli 14,4 % osób w wieku 18-24 lat, zakończyło edukację lub szkolenie na poziomie kształcenia gimnazjalnego lub niższym. Co gorsza 17,4 % z nich ukończyło jedynie szkołę podstawową. Przedwczesne kończenie nauki oznacza marnowanie możliwości życiowych młodych ludzi, a także potencjału społecznego i gospodarczego całej Unii Europejskiej”. Dane statystyczne z tego samego raportu pokazują, że w 2009 roku największy odsetek uczniów przerywających naukę (ang. *Early School Leaving*, ESL) był odpowiednio na Malcie (36,8%), w Portugalii (31,2%) i Hiszpanii (31,2%). Polska w tej klasyfikacji zajmowała dobre miejsce. Byliśmy trzecim krajem z najmniejszym odsetkiem (5,3%) uczniów przedwcześnie przerywających naukę. Wyprzedziły nas Słowacja i Słowenia.

Natomiast w kolejnych analogicznych badaniach przeprowadzonych w roku 2013¹ zauważono lekką poprawę sytuacji na poziomie europejskim (12% młodych Europejczyków stanowiły osoby przedwcześnie kończące naukę). Zmieniła się jednak sytuacja w Polsce – znaleźliśmy się na czwartym miejscu z wynikiem 5,6%. Wyprzedzają nas Chorwacja, Słowenia i Czechy. Oznacza to, że powinniśmy wzmocnić działania służące przeciwdziałaniu temu zjawisku.

Wskaźnik ESL 2011 i 2016, Cele Europy i cele krajowe na rok 2020.

Note: breaks in series.
 (*) For the target to be achieved, the share of early leavers from education and training should be below the target value.
 (*) Europe 2020 target is defined as the school drop-out rate.
 (*) No Europe 2020 target.
 (*) 2016: low reliability.
 Source: Eurostat (online data code: edat_lfse_14)

Źródło: Eurostat; Early leavers from education and training, 2011 and 2016 (% of population aged 18-24) ET17.png²

Na powyższym schemacie możemy znaleźć informacje jak wygląda sytuacja Polski na tle innych krajów europejskich w zakresie ESL. Jak widzimy Polska jest jednym z krajów o najniższym wskaźniku – niewiele ponad 5, ale jej celem jest osiągnięcie wskaźnika 5.

¹ MAS/forsal.pl

² [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Early_leavers_from_education_and_training,_2011_and_2016_\(%25_of_population_aged_18-24\)_ET17.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Early_leavers_from_education_and_training,_2011_and_2016_(%25_of_population_aged_18-24)_ET17.png)

Źródło: Eurostat, badanie aktywności ekonomicznej ludności (wg stanu na dzień 5.11.2013).³

Powyższy schemat przedstawia wskaźnik osób przedwcześnie kończących kształcenie, szkolenia z podziałem na osoby zatrudnione i osoby niezatrudnione. Jak widać W Polsce ponad 60% osób przedwcześnie kończących naukę to osoby niezatrudnione, a jedynie niecałe 40% to osoby pracujące.

Osoby przedwcześnie opuszczające system edukacji według płci w Polsce.

Mężczyźni				Kobiety			
2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
6,6	7,2	7,4	7,8	3,9	3,5	3,8	3,5

Źródło: Eurostat (LFS) in Europe 2020 Target: Early Leavers From Education And Training⁴

Z wyników przedstawionych w tabeli powyżej wynika, że naukę częściej przerywają mężczyźni niż kobiety, co potwierdza trend panujący w całej Europie.

Dwie trzecie absolwentów szkół zawodowych w Polsce kontynuuje edukację w szkołach średnich lub technikach uzupełniających. Pozostali opuszczają system szkolny z bardzo niskimi kwalifikacjami, nie podejmując jednocześnie żadnych starań o dalszą naukę czy doksztalcanie. To grupa potencjalnie skazanych na społeczne wykluczenie. Stanowią oni około 5% populacji młodzieży w wieku 18-24 lata, co jest jednym z najniższych wskaźników w całej UE. Na przykład w roku szkolnym 2005/2006 (według danych Głównego Urzędu Statystycznego) 81,8 tys. młodych ludzi w wieku 16-18 lat, tj. 4,9% młodzieży w tej grupie wiekowej, nie spełniło obowiązku nauki w szkole. Według Ministerstwa Edukacji obowiązku nauki nie spełniało około 55 tys. 16-18latków zgłaszanych przez szkoły, tj. 3,3% młodzieży w tym wieku. Są to częściej mężczyźni (6,4%) niż kobiety (3,6%), podobnie jak w większości europejskich krajów.⁵

³ CEDEFOP, Kontynuacja kształcenia (zawodowego) wśród młodzieży – co się sprawdza?

www.cedefop.europa.eu/files/9084_pl.pdf

⁴ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/29_early_school_leaving.pdf

⁵ Raport PRZEDWCZESNE OPUSZCZANIE SYSTEMU EDUKACJI, RAPORT DOTYCZĄCY KLUCZOWYCH TEAMTÓW W PROJEKCIE Z IRLANDII, REPUBLIKI CZESKIEJ, TURCJI I POLSKI, 2012, <http://www.betteropportunities.dwup.pl/upload/file/pliki/outcomes/Przedwczesne%20opuszczanie%20edukacji.pdf>

Wzrost aspiracji edukacyjnych potwierdziły badania przeprowadzone przez Centrum Badania Opinii Publicznej, które zostały opublikowane w maju 2009 r. Według tych badań 91% dorosłych Polaków jest przekonana, że zdobycie wykształcenia jest ważne, a 68% spośród nich wyraża tę opinię w sposób zdecydowany (w porównaniu z odpowiednio 76% i 48% w roku 1993). 86% badanych pragnęłoby wyższego wykształcenia dla córki, a 84% dla syna (w porównaniu z odpowiednio 64% i 65% w roku 1993). Głównym deklarowanym motywem skłaniającym ludzi do zdobywania wykształcenia były wyższe zarobki (64%), a w dalszej kolejności interesujący zawód (39%).⁶

Przedwczesne zakończenie nauki przez uczniów w Polsce jest uwarunkowane wieloma czynnikami. Przede wszystkim jednym z ważnych powodów rezygnacji z nauki są warunki społeczno-ekonomiczne. Uczniowie, którzy nie mają odpowiednich warunków do nauki, młodzież pochodząca z rodzin niepełnych, zagrożonych bezrobociem, wielodzietnych, a czasami niewydolnych wychowawczo, dysfunkcyjnych, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej są najbardziej narażeni na przedwczesne porzucanie nauki. Do tych młodych ludzi kierują swoje działania Ochotnicze Hufce Pracy – ogólnokrajowa, państwowa organizacja wspomagająca powszechny system edukacji, o wieloletnim doświadczeniu w budowaniu systemu pomocy grupom najsłabszym, organizowaniu i wspieraniu form wychodzenia z ubóstwa, bezrobocia i patologii społecznych. Uczniowie, którzy nie otrzymują promocji do klas wyższych, mogą odejść ze szkoły podstawowej lub gimnazjum do OHP i tam dokończyć realizację obowiązku szkolnego. Rozwiązaniem ograniczającym rezygnację z nauki z powodu problemów z uczeniem się jest niewątpliwie system pomocy psychologiczno-pedagogicznej bazujący na ponad 500 poradniach w całym kraju oraz psychologach i pedagogach zatrudnianych bezpośrednio w szkołach. Uczniowie mający trudności w nauce mogą uzyskać fachową pomoc, uczęszczać na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, terapeutyczne, reedukacyjne oraz inne specjalistyczne. Nie bez znaczenia jest też silna tradycja monitorowania wypełniania obowiązku szkolnego i obowiązku nauki do 18. roku życia.⁷

Osiągnięcie dalszego spadku procentu młodzieży przedwześnie kończącej naukę nawet w perspektywie do 2020 roku nie będzie łatwe. Ministerstwo Edukacji Narodowej uważa jednak, że do osiągnięcia tego celu przyczynią się działania podejmowane w ramach reformy kształcenia i szkolenia zawodowego. Decydującymi czynnikami zachęcającymi obecnie młodych ludzi do kontynuacji nauki i zdobywania kwalifikacji zawodowych jest atrakcyjność na rynku pracy zdobytego wykształcenia i umiejętności oraz ich dostosowanie do potrzeb gospodarki i zmieniającego się zapotrzebowania na rynku. Dlatego założenia reformy koncentrują się na działaniach zmierzających do ułatwienia zdobywania wykształcenia zawodowego i uczynienia systemu kształcenia i szkolenia zawodowego bardziej atrakcyjnym i elastycznym. Obejmują one m.in. zmiany w systemie organizacji kształcenia – przestaną istnieć niektóre nieefektywne formy (np. licea profilowane i szkoły zawodowe dla dorosłych), a w ich miejsce wprowadzone bardziej elastyczne ścieżki kształcenia (kursy zawodowe dla dorosłych umożliwiające nabywanie kwalifikacji). Jednocześnie, szkoły zawodowe będą miały możliwość tworzenia wspólnie z innymi placówkami edukacyjnymi centrów edukacyjnych kształcenia zawodowego i ustawicznego, co stworzy warunki dla bardziej zróżnicowanej oferty oraz lepsze możliwości współpracy z pracodawcami. Wprowadzone zmiany podstawy programowej łączące

⁶ Raport PRZEDWCZESNE OPUSZCZANIE SYSTEMU EDUKACJI, RAPORT DOTYCZĄCY KLUCZOWYCH TEAMTÓW W PROJEKCIE Z IRLANDII, REPUBLIKI CZESKIEJ, TURCJI I POLSKI, 2012, <http://www.betteropportunities.dwup.pl/upload/file/pliki/outcomes/Przedwczesne%20opuszczanie%20edukacji.pdf>

⁷ <http://www.edukator.ore.edu.pl/przedwczesne-koczenie-nauki-sytuacja-w-polsce/>

kształcenie zawodowe z podstawą programową dla liceów ogólnokształcących dadzą uczniom lepszą bazę do dalszej edukacji.⁸

W związku z wprowadzeniem dodatków rodzinnych 500+ znacząco poprawiła się sytuacja ekonomiczna rodzin, a tym samym warunki życia dzieci, dostępność do dóbr kultury.

⁸ <http://www.edukator.ore.edu.pl/przedwczesne-koczenie-nauki-sytuacja-w-polsce/>

2. Wyniki badań

2.1. Ogólne informacje o badaniach

2.1.1. Grupa respondentów

Badanie zostało przeprowadzone w czterech grupach badawczych:

- uczniowie powyżej 10 roku życia (FAS A),
- uczniowie poniżej 10 roku życia (FAS B),
- nauczyciele (FAS C),
- rodzice / opiekunowie (FASD).

UCZNIOWIE POWYŻEJ 10 ROKU ŻYCIA (FAS A)

W badaniu wzięło udział 227 uczniów szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych (szkół średnich niższego stopnia) w wieku od 10 do 16 lat (1 uczeń miał 9 lat). 54% grupy badawczej to chłopcy (123 uczniów) zaś 46% to dziewczęta (104 uczennice).

W części I kwestionariusza – 227 uczniów udzielało odpowiedzi.

W części II kwestionariusza – 203 uczniów udzielało odpowiedzi.

UCZNIOWIE PONIŻEJ 10 ROKU ŻYCIA (FAS B)

Badanie zostało przeprowadzone w sześciu klasach 1-3 szkoły podstawowej (Klasy I – trzy klasy; Klasy III – trzy klasy). W sumie badaniem zostało objętych: 68 chłopców i 53 dziewcząt (razem 121 uczniów)

NAUCZYCIEL (FAS C)

W badaniu wzięło udział 128 nauczycieli w wieku od 26 do 58 lat. W grupie nauczycieli było 12 mężczyzn (9%) i 116 kobiet (91 %).

RODZICE / OPIEKUNOWIE (FAS D)

W badaniu wzięło udział 217 rodziców / opiekunów uczniów. Respondenci byli w wieku od 30 lat do 60+. W grupie rodziców było 50 mężczyzn (23%) i 167 kobiet (77%).

2.1.2. Realizacja badania

Badanie zostało zrealizowane według przygotowanej wcześniej metodologii.

W celu przeprowadzenia tego badania skontaktowaliśmy się z pracownikami szkół podstawowych i gimnazjów. Kontaktowaliśmy się telefonicznie i drogą elektroniczną (e-mail). Umówiliśmy spotkania w wybranych szkołach i przedstawiliśmy podczas nich cele projektu i badania z prośbą o pozwolenie na przeprowadzenie badania.

Do realizacji badania zostały wybrane cztery szkoły o różnorodnej lokalizacji:

- miejskie (Łódź miasto z około 700 000 mieszkańców),

- podmiejskie (Szczawin – około 5000 mieszkańców),
- wiejskie (Bobrowniki, Dębowa Góra).

Wybrane szkoły różniły się także wielkością (ze względu na liczbę uczniów: małe (do 150 uczniów) oraz duże (Zespół Szkolno – Gimnazjalny w Szczawinie – 371 uczniów; Szkoła Podstawowa nr 172 w Łodzi – 503 uczniów). Wybraliśmy te szkoły, aby osiągnąć szeroką, zróżnicowaną grupę uczniów stanowiącą reprezentatywne środowisko badanych uczniów.

Przed rozpoczęciem ankietowania respondenci zostali poinformowani o celu badań, wyrazili zgodę na udział w udostępnieniu informacji.

Aby uzyskać jak najbardziej kompletne i szczerze odpowiedzi, staraliśmy się przeprowadzić ankietowanie w bezpiecznym środowisku z zachowaniem anonimowości respondentów:

- badanie zostało przeprowadzone przez osobę spoza szkoły (koordynatora, badacza projektu),
- respondenci oddawali wypełnioną ankietę do wspólnego pudełka, aby nie było wiadomo, kto wypełniał dany kwestionariusz,
- respondenci oddawali kwestionariusz w zamkniętej kopercie.

Ankieta była anonimowa.

Badanie przeprowadzono w języku narodowym (polskim).

Ankietowanie została przeprowadzona w wersji papierowej (przez indywidualny kontakt), a następnie została przetransferowana do wersji cyfrowej (online).

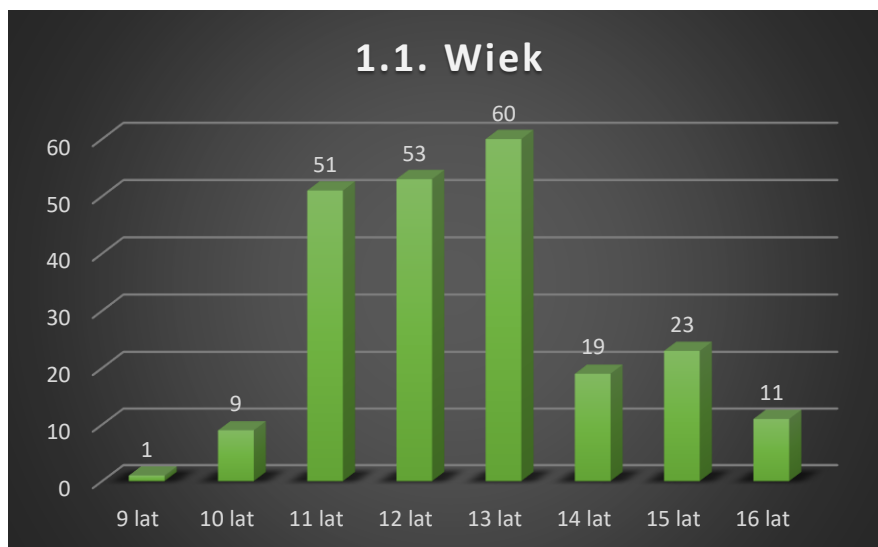
2.2. Dane statystyczne

2.2.1. Grupa A – Uczniowie (powyżej 10 roku życia)

2.2.1.1. Informacje o uczniach (dane osobowe)

1.1. Wiek

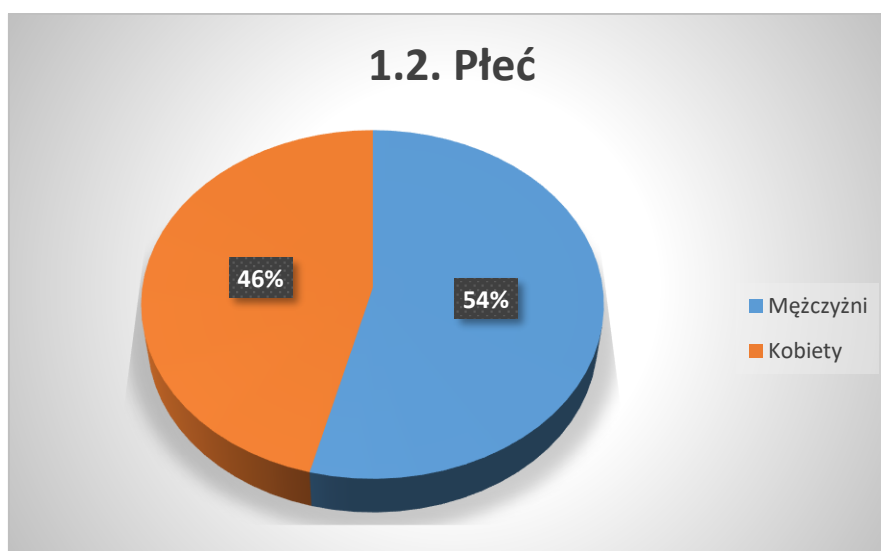
9 lat – 1 uczeń; 10 lat – 9 uczniów; 11 lat – 51 uczniów, 12 lat – 53 uczniów, 13 lat – 60 osób; 14 lat – 19 uczniów; 15 lat – 23 uczniów; 16 lat – 11 uczniów.

1.2. Płeć

Chłopcy - 123 uczniów (54%)

Dziewczęta – 104 uczennice (46%).

1.3. Narodowość

Wszyscy uczniowie byli narodowości polskiej (5 osób nie udzieliło odpowiedzi), jeden uczeń wpisał narodowość niemiecką.

1.4. Do jakiej szkoły obecnie uczęszczasz?

Szkoła Podstawowa – 182 uczniów (80%)

Gimnazjum – 45 uczniów (20%)

2.2.1.2. Szkoła i jej otoczenie

2.1. Czy lubisz swoją szkołę?

Zdecydowanie nie: 6 uczniów (2,64%); Raczej nie: 12 uczniów (5,29%); Czasami: 45 uczniów (19,82%); **Raczej tak: 112 uczniów (49,34%)**; zdecydowanie tak: 51 uczniów (22,47%); nie wiem/nie dotyczy: 1 uczeń (0,44%)

Komentarze: brak

13

2.2. Czy uważasz, że okolica (obszar, miejscowość, dzielnica), w której znajduje się szkoła jest bezpieczna?

Zdecydowanie nie: 8 uczniów (4%); Raczej nie: 3 uczniów (1%); Czasami: 23 uczniów (10%); **Raczej tak: 94 uczniów (42%)**; **Zdecydowanie tak: 87 uczniów (38%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 11 uczniów (5%);

Komentarze: brak

2.3. Czy czujesz się bezpiecznie w szkole?

Zdecydowanie nie: 3 uczniów (1,33%); Raczej nie: 3 uczniów (1,33%); Czasami: 16 uczniów (7,08%); **Raczej tak: 95 uczniów (42,02%)**; **Zdecydowanie tak: 102 uczniów (45,13%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 7 uczniów (3,1%);

Komentarze: brak

Brak odpowiedzi: 1

2.4. Czy budynki, w których odbywają się lekcje są wygodne (np. dobrze ogrzewane, jasne, ...)?

Zdecydowanie nie: 6 uczniów (3%); Raczej nie: 10 uczniów (4%); Czasami: 29 uczniów (13%); **Raczej tak: 91 uczniów (40%)**; **Zdecydowanie tak: 83 uczniów (37%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 7 uczniów (3%);

Komentarze: 1 zaznaczenie (brak odpowiedzi)

2.5. Czy Twoja szkoła dostarcza materiały do nauki (np. książki, pomoce dydaktyczne...)?

Zdecydowanie nie: 5 uczniów (2,2%); Raczej nie: 4 uczniów (1,76%); Czasami: 25 uczniów (11,01%); Raczej tak: 58 uczniów (25,55%); **Zdecydowanie tak: 124 uczniów (54,63%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 11 uczniów (4,85%);
Komentarze: brak

2.6. Czy Twoja szkoła pozwala Ci na doświadczenie i eksperymenty w laboratoriach lub praktyczne działania?

Zdecydowanie nie: 53 uczniów (23%); Raczej nie: 53 uczniów (23%); Czasami: 49 uczniów (22%); Raczej tak: 31 uczniów (14%); Zdecydowanie tak: 17 uczniów (7%); Nie wiem/Nie dotyczy: 22 uczniów (10%);

Komentarze: 2 uczniów: „Nie, bo nie ma takich zajęć”; „W szkole nie, na powietrzu tak”.

2.7. Czy Twoja szkoła zapewnia uczniom miejsce na dodatkowe zajęcia (np. teatr, przedstawienia, muzykę, ...)?

Zdecydowanie nie: 13 uczniów (6%); Raczej nie: 21 uczniów (9%); Czasami: 34 uczniów (15%); **Raczej tak: 61 uczniów (27%); Zdecydowanie tak: 85 uczniów (37%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 13 uczniów (6%);
Komentarze: brak

2.8. Czy w Twojej szkole są organizowane dodatkowe wydarzenia (np. zajęcia sportowe, kluby dyskusyjne, imprezy okolicznościowe, ...)?

Zdecydowanie nie: 2 uczniów (0,88%); Raczej nie: 4 uczniów (1,77%); Czasami: 43 uczniów (19,03%); Raczej tak: 38 uczniów (16,81%); **Zdecydowanie tak: 133 uczniów (58,85%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 6 uczniów (2,65%);
Komentarze: brak
Brak odpowiedzi: 1

2.9. Jeśli tak, czy lubisz brać udział w wydarzeniach organizowanych w szkole?

Zdecydowanie nie: 13 uczniów (6%); Raczej nie: 19 uczniów (8%); **Czasami: 55 uczniów (24%); Raczej tak: 54 uczniów (24%); Zdecydowanie tak: 82 uczniów (36%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 4 uczniów (2%);
Komentarze: brak

2.10. Czy w Twojej szkole uczniowie traktowani są zbyt surowo?

Zdecydowanie nie: 43 uczniów (19,03%); **Raczej nie: 70 uczniów (30,97%); Czasami: 71 uczniów (31,42%)**; Raczej tak: 14 uczniów (6,19%); Zdecydowanie tak: 21 uczniów (9,29%); Nie wiem/Nie dotyczy: 7 uczniów (3,1%);
Komentarze: brak

2.11. Czy masz poczucie, że przynależysz do swojej szkoły?

Zdecydowanie nie: 6 uczniów (3%); Raczej nie: 12 uczniów (5%); Czasami: 24 uczniów (11%); **Raczej tak: 78 uczniów (34%); Zdecydowanie tak: 88 uczniów (39%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 19 uczniów (8%);
Komentarze: brak

2.12. Czy często myślisz, że chodzenie do szkoły jest ciekawe?

Zdecydowanie nie: 32 uczniów (14,1%); Raczej nie: 35 uczniów (15,42%); **Czasami: 78 uczniów (34,36%)**; Raczej tak: 37 uczniów (16,3%); Zdecydowanie tak: 32 uczniów (14,1%); Nie wiem/Nie dotyczy: 13 uczniów (5,73%);

Komentarze: brak

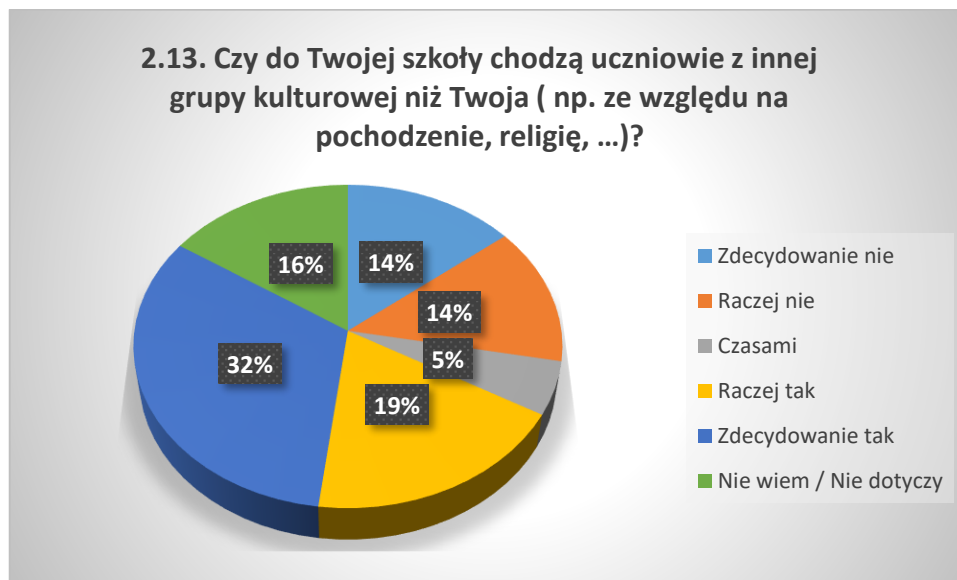
2.13. Czy do Twojej szkoły chodzą uczniowie z innej grupy kulturowej niż Twoja (np. ze względu na pochodzenie, religię, ...)?

Zdecydowanie nie: 32 uczniów (14%); Raczej nie: 31 uczniów (14%); Czasami: 12 uczniów (5%); Raczej tak: 42 uczniów (19%); **Zdecydowanie tak: 73 uczniów (32%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 35 uczniów (16%);

Komentarze: brak

Brak odpowiedzi: 2

15

2.14. Czy myślisz, że jest to pozytywne zjawisko?

Zdecydowanie nie: 17 uczniów (7,52%); Raczej nie: 11 uczniów (4,87%); Czasami: 27 uczniów (11,95%); **Raczej tak: 58 uczniów (25,66%)**; **Zdecydowanie tak: 67 uczniów (29,65%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 46 uczniów (20,35%);

Komentarze: brak

Brak odpowiedzi: 1

2.15. Czy według Ciebie, Twoja szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni przerwaniem nauki (porzuceniem szkoły)?

Zdecydowanie nie: 14 uczniów (6%); Raczej nie: 25 uczniów (11%); Czasami: 24 uczniów (11%); **Raczej tak: 69 uczniów (31%)**; Zdecydowanie tak: 43 uczniów (19%); Nie wiem/Nie dotyczy: 49 uczniów (22%);

Komentarze: 1 komentarz: „Nie wiem, chyba tak”

Brak odpowiedzi: 2

2.16. Czy według Ciebie, Twoja szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni niezdaniem do kolejnej klasy?

Zdecydowanie nie: 7 uczniów (3%); Raczej nie: 13 uczniów (6%); Czasami: 30 uczniów (13%); **Raczej tak: 81 uczniów (36%); Zdecydowanie tak: 62 uczniów (27%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 33 uczniów (15%);

Komentarze: brak

Brak odpowiedzi: 1

16

2.17. Czy według Ciebie, Twoja szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni słabszymi osiągnięciami w nauce (np. otrzymują niskie oceny, mają braki edukacyjne, nie odrabiają pracy domowej, mają negatywną opinię, ...)?

Zdecydowanie nie: 9 uczniów (4%); Raczej nie: 25 uczniów (11%); Czasami: 27 uczniów (12%); **Raczej tak: 79 uczniów (35%); Zdecydowanie tak: 52 uczniów (23%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 34 uczniów (15%);

Komentarze: brak

Brak odpowiedzi: 1

2.18. Czy według Ciebie, Twoja szkoła pomaga uczniom, którzy ujawniają zachowania ryzykowane, takie jak picie alkoholu, zażywanie narkotyków, palenie papierosów, ...?

Zdecydowanie nie: 14 uczniów (9,59%); Raczej nie: 12 uczniów (8,22%); Czasami: 23 uczniów (15,75%); **Raczej tak: 32 uczniów (21,92%); Zdecydowanie tak: 25 uczniów (17,12%); Nie wiem/Nie dotyczy: 36 uczniów (24,66%);**

Komentarze: 4; „Nie ma u nas takich uczniów.”; 3 razy brak komentarza.

Brak odpowiedzi: 81 (36%)

2.19. Czy w Twojej szkole zdarza się, że chłopcy lub dziewczęta należący do mniejszości (etnicznej, religijnej, seksualnej i innej) są dyskryminowani lub wyśmiewani?

Zdecydowanie nie: 35 uczniów (21,34%); Raczej nie: 40 uczniów (24,39%); Czasami: 36 uczniów (21,95%); Raczej tak: 9 uczniów (5,49%); Zdecydowanie tak: 8 uczniów (4,88%); Nie wiem/Nie dotyczy: 34 uczniów (20,73%);

Komentarze: brak

Brak odpowiedzi: 65 (29,22%)

2.20. Czy według Ciebie, Twoja szkoła pomaga (lub pomogłaby) uczniom, którzy są dyskryminowani lub wyśmiewani z powodu przynależności do mniejszości (etnicznej, religijnej, seksualnej i innej)?

Zdecydowanie nie: 14 uczniów (8,54%); Raczej nie: 11 uczniów (6,71%); Czasami: 15 uczniów (9,15%); **Raczej tak: 52 uczniów (31,71%); Zdecydowanie tak: 38 uczniów (23,17%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 32 uczniów (19,51%);

Komentarze: brak

Brak odpowiedzi: 65 (29,22%)

2.21. Czy w Twojej szkole zdarzały sytuacje agresji lub/i przemocy (np. zastraszania, przezywania, bicia,...)?

Zdecydowanie nie: 9 uczniów (3,96%); Raczej nie: 40 uczniów (17,62%); Czasami: 49 uczniów (21,59%); Raczej tak: 30 uczniów (13,22%); **Zdecydowanie tak: 75 uczniów (33,04%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 24 uczniów (10,57%);

Komentarze: brak

2.22. Czy według Ciebie, Twoja szkoła pomaga (lub pomogłaby) uczniom, którzy są ofiarami agresji lub/i przemocy?

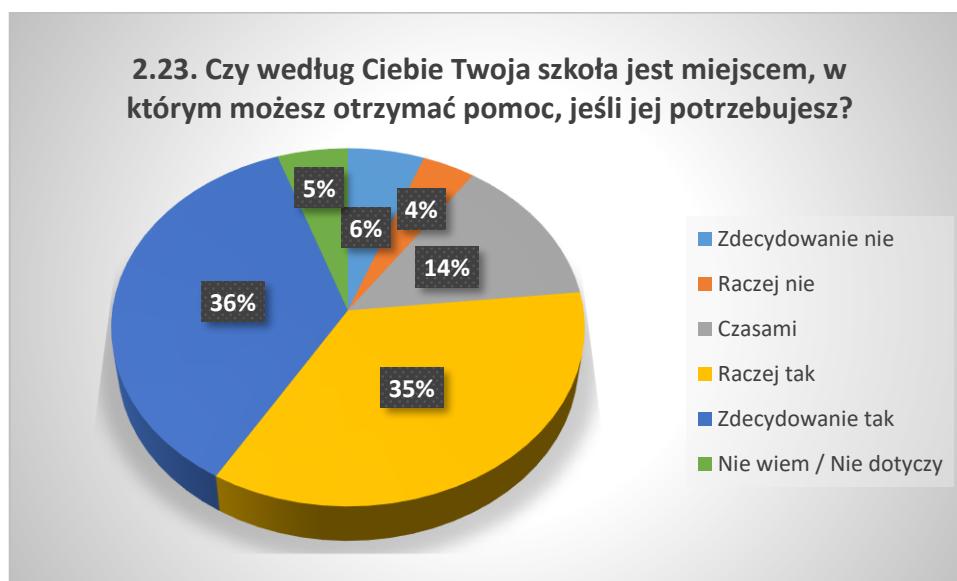
Zdecydowanie nie: 11 uczniów (5%); Raczej nie: 8 uczniów (4%); Czasami: 17 uczniów (7%); **Raczej tak: 68 uczniów (30%)**; **Zdecydowanie tak: 105 uczniów (46%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 18 uczniów (8%);

Komentarze: brak

2.23. Czy według Ciebie Twoja szkoła jest miejscem, w którym możesz otrzymać pomoc, jeśli jej potrzebujesz?

Zdecydowanie nie: 13 uczniów (6%); Raczej nie: 9 uczniów (4%); Czasami: 31 uczniów (14%); **Raczej tak: 80 uczniów (35%)**; **Zdecydowanie tak: 82 uczniów (36%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 12 uczniów (5%);

Komentarze: brak

2.24. Czy rodzice uczniów są zaangażowani w działania Twojej szkoły?

Zdecydowanie nie: 6 uczniów (3%); Raczej nie: 6 uczniów (3%); Czasami: 30 uczniów (13%); **Raczej tak: 60 uczniów (26%)**; **Zdecydowanie tak: 110 uczniów (48%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 15 uczniów (7%);

Komentarze: brak

2.25. Czy Twoja szkoła zwraca uwagę na takie tematy, jak integracja/tolerancja i szacunek do innych?

Zdecydowanie nie: 4 uczniów (1,76%); Raczej nie: 8 uczniów (3,52%); Czasami: 25 uczniów (11,01%); Raczej tak: 48 uczniów (21,15%); **Zdecydowanie tak: 127 uczniów (55,95%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 15 uczniów (6,61%);

Komentarze: brak

2.2.1.3. Szkolne relacje

3.1. Czy masz dobry kontakt z dyrektorem szkoły?

Zdecydowanie nie: 9 uczniów (3,96%); Raczej nie: 12 (5,29%); Czasami: 15 (6,61%); **Raczej tak: 88 (38,77%); Zdecydowanie tak: 88 (38,77%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 15 (6,61%);

Komentarze: brak

3.2. Czy masz dobry kontakt z pracownikami sekretariatu i obsługi/ochrony?

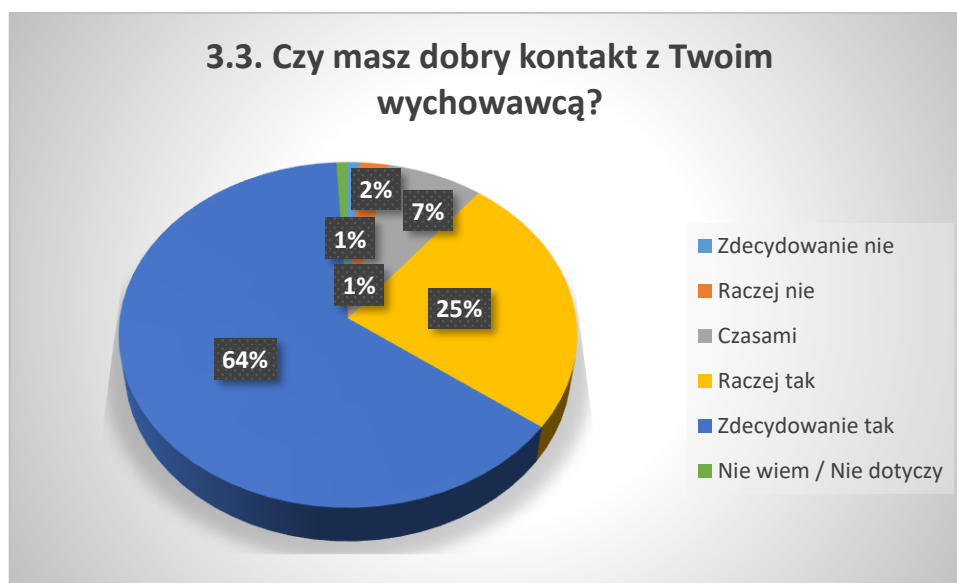
Zdecydowanie nie: 9 (4%); Raczej nie: 17 (7%); Czasami: 25 (11%); **Raczej tak: 84 (37%); Zdecydowanie tak: 67 (30%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 25 (11%);

Komentarze: brak

3.3. Czy masz dobry kontakt z Twoim wychowawcą?

Zdecydowanie nie: 2 (1%); Raczej nie: 5 (2%); Czasami: 17 (7%); Raczej tak: 56 (25%); **Zdecydowanie tak: 145 (64%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 2 (1%);

Komentarze: brak

3.4. Czy masz dobry kontakt z Twoimi nauczycielami?

Zdecydowanie nie: 2 (0,88%); Raczej nie: 3 (1,32%); Czasami: 46 (20,26%); **Raczej tak: 95 (41,85%); Zdecydowanie tak: 78 (34,36%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 3 (1,32%);

Komentarze: brak

3.5. Czy nauczyciele traktują Cię sprawiedliwie?

Zdecydowanie nie: 8 (3,52%); Raczej nie: 15 (6,61%); Czasami: 52 (22,91%); **Raczej tak: 97 (42,73%); Zdecydowanie tak: 49 (21,59%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 6 (2,64%);

Komentarze: brak

3.6. Czy nauczyciele zachęcają Cię do wyrażania własnych poglądów?

Zdecydowanie nie: 10 (4,42%); Raczej nie: 18 (7,96%); **Czasami: 57 (25,22%); Raczej tak: 64 (28,32%); Zdecydowanie tak: 61 (26,99%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 16 (7,08%);

Komentarze: brak

Brak odpowiedzi: 1

3.7. Czy możesz liczyć na dodatkową pomoc nauczyciela, gdy jej potrzebujesz?

Zdecydowanie nie: 1 (0,44%); Raczej nie: 11 (4,85%); Czasami: 41 (18,06%); **Raczej tak: 71 (31,28%); Zdecydowanie tak: 98 (43,17%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 4 (1,76%);

Komentarze: 1: „Tylko od niektórych”

3.8. Czy masz dobry kontakt z innymi uczniami?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 2 (0,88%); Czasami: 20 (8,81%); Raczej tak: 66 (29,07%); **Zdecydowanie tak: 135 (59,47%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 3 (1,32%);

Komentarze: 1; „Zależy z kim”

3.9. Czy uczniowie z Twojej klasy lubią przebywać razem?

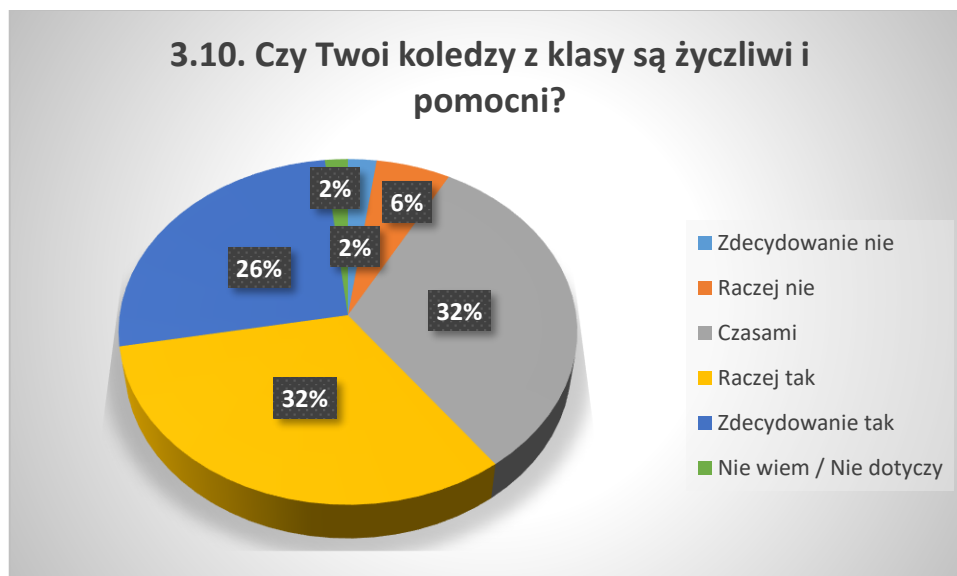
Zdecydowanie nie: 1 (0%); Raczej nie: 6 (3%); Czasami: 22 (10%); **Raczej tak: 95 (42%); Zdecydowanie tak: 98 (43%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 5 (2%);

Komentarze: brak

3.10. Czy Twoi koledzy z klasy są życzliwi i pomocni?

Zdecydowanie nie: 5 (2%); Raczej nie: 13 (6%); **Czasami: 72 (32%); Raczej tak: 73 (32%);** Zdecydowanie tak: 59 (26%); Nie wiem/Nie dotyczy: 4 (2%);

Komentarze: 1; „Tylko moje koleżanki”.

3.11. Czy koledzy z klasy akceptują Cię takim jakim jesteś?

Zdecydowanie nie: 4 (2%); Raczej nie: 6 (3%); Czasami: 28 (12%); **Raczej tak: 93 (41%); Zdecydowanie tak: 86 (38%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 10 (4%);

Komentarze: brak

3.12. Czy Twoi rodzice są gotowi Ci pomóc jeśli masz jakieś problemy w szkole?

Zdecydowanie nie: 4 (1,76%); Raczej nie: 4 (1,76%); Czasami: 7 (3,08%); Raczej tak: 34 (14,98%);
Zdecydowanie tak: 172 (75,77%); Nie wiem/Nie dotyczy: 6 (2,64%);

Komentarze: rak

3.13. Czy Twoi rodzice chętnie przychodzą do szkoły, aby porozmawiać z nauczycielami?

Zdecydowanie nie: 12 (5,29%); Raczej nie: 18 (7,93%); Czasami: 43 (18,94%); **Raczej tak: 69 (30,4%);**
Zdecydowanie tak: 66 (29,07%); Nie wiem/Nie dotyczy: 18 (7,93%);

Komentarze: 1; „Oni tu pracują”.

3.14. Czy rodzice zachęcają Cię abyś dobrze się uczył?

Zdecydowanie nie: 2 (1%); Raczej nie: 5 (2%); Czasami: 7 (3%); Raczej tak: 38 (17%); **Zdecydowanie tak:**
168 (74%); Nie wiem/Nie dotyczy: 6 (3%);

Komentarze: 1; „Szantażują i zmuszają”

2.2.1.4. Samopoczucie w szkole

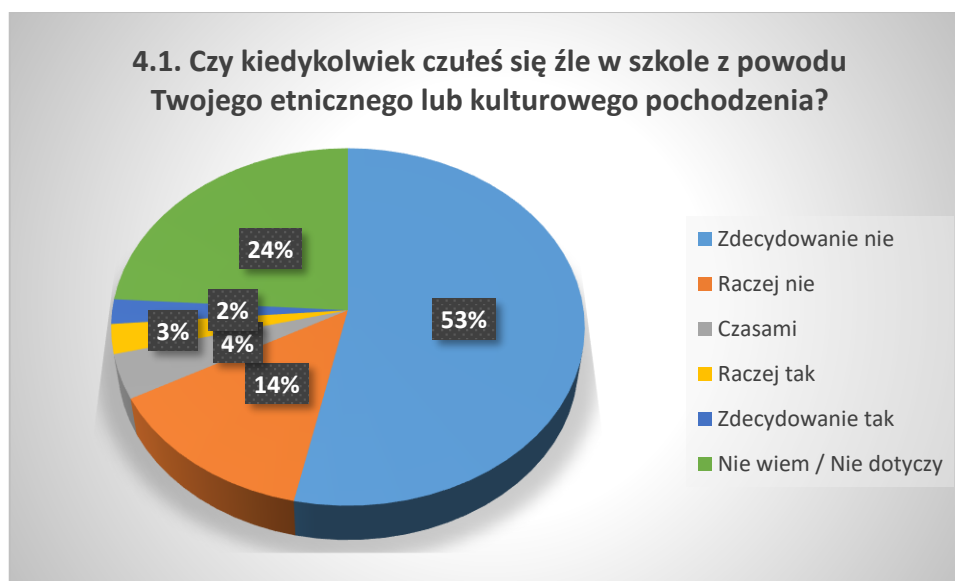
4.1. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu Twojego etnicznego lub kulturowego pochodzenia?

Zdecydowanie nie: 120 (53%); Raczej nie: 31 (14%); Czasami: 9 (4%); Raczej tak: 6 (3%); Zdecydowanie tak: 5 (2%); Nie wiem/Nie dotyczy: 54 (24%);

Komentarze: 1; 'Nie rozumiem'

Brak odpowiedzi: 1

21

4.2. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu koloru Twojej skóry?

Zdecydowanie nie: 140 (61,95%); Raczej nie: 16 (7,08%); Czasami: 2 (0,88%); Raczej tak: 3 (1,33%); Zdecydowanie tak: 5 (2,21%); Nie wiem/Nie dotyczy: 59 (26,11%);

Komentarze: 1; „Każdy u nas ma taki sam”

Brak odpowiedzi: 1

4.3. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu Twojego akcentu lub języka (np. w jaki sposób mówisz)?

Zdecydowanie nie: 126 (55,51%); Raczej nie: 26 (11,45%); Czasami: 12 (5,29%); Raczej tak: 6 (2,64%); Zdecydowanie tak: 8 (3,52%); Nie wiem/Nie dotyczy: 49 (21,59%);

Komentarze: brak

4.4. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu Twojej orientacji seksualnej?

Zdecydowanie nie: 81 (60,45%); Raczej nie: 8 (5,97%); Czasami: 3 (2,24%); Raczej tak: 2 (1,49%); Zdecydowanie tak: 3 (2,24%); Nie wiem/Nie dotyczy: 31 (23,13%);

Komentarze: 1; „Nie wiem”

Brak odpowiedzi: 98 (45,48%)

4.5. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu Twoich cech fizycznych (np. z powodu wzrostu czy wagi, koloru włosów)

Zdecydowanie nie: 106 (47%); Raczej nie: 35 (15%); Czasami: 50 (22%); Raczej tak: 9 (4%);
Zdecydowanie tak: 16 (7%); Nie wiem/Nie dotyczy: 11 (5%);
Komentarze: brak

4.6. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu Twojej niepełnosprawności lub choroby (np. z powodu bycia krótkowidzem, osobą głuchą, o ograniczonej zdolności ruchowej, z trudnościami w nauce, ADHD i inne)?

Zdecydowanie nie: 123 (54%); Raczej nie: 20 (9%); Czasami: 17 (7%); Raczej tak: 2 (1%); Zdecydowanie tak: 5 (2%); Nie wiem/Nie dotyczy: 58 (26%);
Komentarze: 2; „Nie mam takich problemów”, „Nie mam ADHD”.

4.7. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu Twojego sposobu uczenia się (np. inni uczniowie mówią, że jesteś zbyt powolny, że uczysz się na pamięć, określają Cię głąbem, kujonem lub inaczej)?

Zdecydowanie nie: 106 (46,9%); Raczej nie: 58 (25,66%); Czasami: 33 (14,6%); Raczej tak: 7 (3,1%);
Zdecydowanie tak: 13 (5,75%); Nie wiem/Nie dotyczy: 9 (3,98%);
Komentarze: brak
Brak odpowiedzi: 1

4.8. Czy kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z powodu statusu materialnego Twojej rodziny (np. ubóstwa lub bogactwa, średniego poziomu materialnego)?

Zdecydowanie nie: 153 (67,4%); Raczej nie: 37 (16,3%); Czasami: 12 (5,29%); Raczej tak: 5 (2,2%);
Zdecydowanie tak: 9 (3,96%); Nie wiem/Nie dotyczy: 11 (4,85%);
Komentarze: brak

4.9. Jeśli kiedykolwiek czułeś się źle w szkole z jakiś innych powodów (nie wymienionych wcześniej) proszę wymień te powody.

Odpowiedzi uczniów:

- Z niskości.
- Z powodu zainteresowań.
- Czułem się źle, kiedy byłem odrzucony od najlepszych kolegów.
- Bo lubię kota, mam słaby poziom w grze.
- Nie bycia na topie np. słuchanie innych piosenek, grania w inne gry.
- Z nierównym traktowaniem!
- Wywyższanie się uczniów, których nauczyciele bardziej lubią.
- Mówienie na mnie, że jestem wredna itp.
- Koledzy i koleżanki wyzywają mnie czasami.
- Robienie zdjęć.
- Czasem mi koledzy dokuczali.
- Jestem zajebistym optymistą.
- Na szczęście - brak.
- Są tu kraty i czuję się jak w więzieniu.

- Raczej nie, ale niekiedy zdarzają się gorsze momenty.
- Wyśmiewanie ambicji lub zainteresowań.
- Zabieranie telefonów na przerwach. Koledzy nie podają mi piłki choć i tak staram się wrzucić do bramki/kosza.
- Obrażają mojego ulubionego Youtuber Distreon.
- Szkalują Disa.
- Byłam wyśmiewana poprzez cyberprzemoc.
- Czasami z powodu nauki i nieprzygotowania.
- Obrażają mojego ulubionego Youtuber Disa.
- Kłótnia z chłopakiem (kolegą).
- Z powodu moich idoli, niektórzy ich przeżywają, a mnie to boli.
- Czułam się źle kiedy musiałam robić prace w grupie z klasowym niżem i kiedy na wycieczce klasowej hotel był słaby.
- Tak, wyśmiewano mnie przez to, że jestem córką sekretarki, w tej samej szkole, do której chodzę.
- Obgadywanie przez innych uczniów, czasem wyśmiewanie się.
- Obgadywanie mnie za plecami.
- Zabierali mi plecak.
- Kiedy nauczyciel powie, że czegoś nie przeczytałam, a to zrobiłam tylko po prostu zapomniałam.

19 uczniów napisało, że nie ma innych powodów lub że nie czuje się źle w szkole.

Brak odpowiedzi: 177

Na podstawie odpowiedzi uczniów możemy stwierdzić, że generalnie uczniowie czują się dobrze w szkole (177 uczniów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie zaś 19 napisało, że nie ma powodów aby czuć się w szkole źle). Wśród innych powodów uczniowie wymieniali przede wszystkim wyśmiewanie się i obgadywanie za plecami, wyśmiewanie się z idoli, które w tym wieku są dla dzieci bardzo ważne. Niektórzy uczniowie zwracają też uwagę na infrastrukturę szkoły, która wpływa na ich samopoczucie np. kraty w oknach. Uczniowie zwracają też uwagę na odrzucenie przez kolegów lub wywyższanie się innych uczniów. Jedna osoba zwróciła uwagę na cyberprzemoc.

2.2.1.5. Co dla uczniów oznacza "nauka"?

5.1. Czy nauka jest dla Ciebie ważna?

Zdecydowanie nie: 4 (2%); Raczej nie: 1 (0%); Czasami: 26 (12%); **Raczej tak: 93 (41%); Zdecydowanie tak: 99 (44%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 3 (1%);

Komentarze: brak

Brak odpowiedzi: 1

24

5.2. Czy nauka jest ważna dla Twoich przyjaciół/znajomych?

Zdecydowanie nie: 5 (2,21%); Raczej nie: 10 (4,42%); Czasami: 50 (22,12%); **Raczej tak: 101 (44,69%);** Zdecydowanie tak: 39 (17,26%); Nie wiem/Nie dotyczy: 21 (9,29%);

Komentarze:

Brak odpowiedzi: 1

5.3. Czy samodzielnie mobilizujesz się do nauki?

Zdecydowanie nie: 15 (7%); Raczej nie: 19 (8%); **Czasami: 77 (34%);** Raczej tak: 66 (29%); Zdecydowanie tak: 46 (20%); Nie wiem/Nie dotyczy: 4 (2%);

Komentarze: brak

5.4. Czy wkładasz wysiłek w to, aby zrozumieć poruszane zagadnienia w szkole?

Zdecydowanie nie: 11 (5%); Raczej nie: 13 (6%); Czasami: 63 (28%); **Raczej tak: 81 (36%);** Zdecydowanie tak: 46 (20%); Nie wiem/Nie dotyczy: 12 (5%);

Komentarze: brak

Brak odpowiedzi: 1

5.5. Czy poświęcasz czas na pogłębianie niektórych tematów?

Zdecydowanie nie: 8 (4%); Raczej nie: 21 (9%); **Czasami: 108 (48%);** Raczej tak: 48 (21%); Zdecydowanie tak: 37 (16%); Nie wiem/Nie dotyczy: 5 (2%);

Komentarze: brak

5.6. Czy Twoi rodzice oczekują od Ciebie zbyt wiele osiągnięć w szkole?

Zdecydowanie nie: 49 (21,59%); **Raczej nie: 71 (31,28%);** Czasami: 47 (20,7%); Raczej tak: 28 (12,33%); Zdecydowanie tak: 26 (11,45%); Nie wiem/Nie dotyczy: 5 (2,2%);

Komentarze: 1; „Zdarza się”

5.7. Czy Twoi nauczyciele oczekują od Ciebie zbyt wiele osiągnięć w szkole?

Zdecydowanie nie: 36 (15,86%); **Raczej nie: 89 (39,21%);** Czasami: 59 (25,99%); Raczej tak: 20 (8,81%); Zdecydowanie tak: 15 (6,61%); Nie wiem/Nie dotyczy: 8 (3,52%);

Komentarze: brak

5.8. Czy według Ciebie uczenie się nowych rzeczy jest ciekawym wyzwaniem?

Zdecydowanie nie: 10 (4,41%); Raczej nie: 17 (7,49%); Czasami: 61 (26,87%); **Raczej tak: 74 (32,6%);** Zdecydowanie tak: 55 (24,23%); Nie wiem/Nie dotyczy: 10 (4,41%);

Komentarze: brak

5.9. Czy według Ciebie przerwanie nauki ma negatywne konsekwencje?

Zdecydowanie nie: 17 (7,49%); Raczej nie: 17 (7,49%); Czasami: 26 (11,45%); Raczej tak: 47 (20,7%); **Zdecydowanie tak: 87 (38,33%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 33 (14,54%);

Komentarze: brak

5.10. Od czego zależą Twoje wyniki w nauce?

Mojego zaangażowania – 177 (78%)

Moich uzdolnień – 124 (55%)

Czasu, jaki poświęcam na naukę – 160 (70%)

Pomocy rodziców – 99 (44%)

Atmosfery w klasie – 82 (36%)

Pomocy kolegów, koleżanek – 50 (22%)

Opinii nauczycieli na mój temat – 61 (27%)

Pracy nauczycieli – 90 (40%)

Korepetycji – 42 (19%)

Szczyścia – 74 (33%)

Inne – 17 (7%):

- Mojej motywacji;
- Ochoty;
- Gospodarowania czasem;
- Wiary;
- Gry, filmy;
- Pomocy siostr;
- Przy pomocy babci;
- Pomocy brata;

- W sumie nie wiem czemu mam takie dobre oceny;
- Motywacji do nauki;
- Ściągi;
- Zainteresowanie danym tematem;
- I tak nic nie zrobię;
- Motywacji;
- Mogę słuchać i już wiedzieć;
- Uczenie się;
- Warunków;

Wśród innych czynników, od których zależą wyniki w nauce, uczniowie wskazują własną motywację, zainteresowanie danym tematem, gospodarowanie czasem. Kilku uczniów uważa, że na ich wyniki w nauce wpływa pomoc innych osób, a kilku uczniów nie wie dlaczego osiąga pozytywne wyniki w nauce, ponieważ nauka nie wymaga od nich dodatkowego wysiłku.

5.11. Kiedy masz problemy z nauką, które z osób wymienionych poniżej mogą Ci pomóc?

Mój ojciec – 145 (64%)

Moja matka – 186 (82%)

Bracia lub siostry (rodzeństwo) – 83 (37%)

Nauczyciele – 99 (44%)

Koledzy szkolni lub przyjaciele – 82 (36%)

Nikt – 14 (6%)

Inne osoby:

- Babcia – 10 uczniów;
- Dziadek – 2 uczniów;
- Babcia, dziadek – 6 uczniów;
- Ciocia, wujek – 6 uczniów;
- Kuzyn – 4 uczniów;
- Przyjaciółki – 1 uczeń;
- Nie mam takich problemów – 1 uczeń;
- Korepetytorzy – 1 uczeń;
- Google – 1 uczeń;
- Pies – 2 uczniów;
- Xagoo – 2 uczniów;
- Żona mojego kolegi – 1 uczeń;
- Rzadko mama, ale to dlatego, że sobie radzę – 1 uczeń.

Wśród innych osób wspierających podczas nauki uczniowie wymieniają głównie osoby z rodziny: babcię, dziadka, ciocię, wujka, kuzyna. 1 uczeń wymienił Google.

5.12. Określ swój styl uczenia się (1 – najniższy poziom, 5 – najwyższy poziom)

5.12.1. Uczę się na pamięć, bo nie wszystko rozumiem

1	2	3	4	5	Nie wiem
36 (16%)	31 (14%)	77 (34%)	46 (20%)	17 (7%)	20 (9%)

5.12.2. Uczę się ze zrozumieniem

1	2	3	4	5	Nie wiem
9 (4%)	25 (11%)	55 (24%)	72 (32%)	59 (26%)	7 (3%)

5.12.3. Nie uczę się w ogóle, bo wszystko pamiętam z zajęć

1	2	3	4	5	Nie wiem
74 (32,6%)	49 (21,59%)	52 (22,91%)	27 (11,89%)	14 (6,17%)	11 (4,85%)

27

5.12.4. Uczę się przez próby i błędy

1	2	3	4	5	Nie wiem
35 (15,42%)	28 (12,33%)	53 (23,35%)	63 (27,75%)	39 (17,18%)	9 (3,96%)

5.12.5. Uczę się przez rozwiązywanie problemów

1	2	3	4	5	Nie wiem
41 (18,06%)	37 (16,3%)	50 (22,03%)	51 (22,47%)	29 (12,78%)	19 (8,37%)

5.12.6. Uczę się przez naśladownictwo

1	2	3	4	5	Nie wiem
79 (35%)	44 (19%)	42 (19%)	19 (8%)	20 (9%)	23 (10%)

5.12.7. Wolę inne zajęcia niż naukę

1	2	3	4	5	Nie wiem
25 (11%)	25 (11%)	56 (25%)	28 (12%)	74 (33%)	19 (8%)

Jeśli masz jakieś dodatkowe uwagi napisz je w miejscu obok.

- *Moi nauczyciele i rodzina za dużo wymagają.*
- *Nie słucham na lekcjach. Nie uczę się wcale, a mam bardzo dobre oceny.*
- *Uczę się tak, aby wytłumaczyć daną rzecz na swój sposób.*
- *5.12.7 Kto nie lubi mieć wolnego :)*
- *Muszę dużo czasami powtarzać informacje, aby się ich nauczyć. Zapisywanie informacji pomaga mi się ich nauczyć.*
- *Xagoo pomaga mi w nauce na dwójeczkach - 51% frekwencji.*
- *Żadne.*
- *Uczę się dzięki robieniu notatek itp.*
- *Nie lubię się uczyć.*
- *Łuczniństwo.*
- *Czemu nie ma zajęć dodatkowych z plastyki?*

5.13. Jakie umiejętności życiowe posiadasz? (1 – najniższy poziom, 5 – najwyższy poziom)
5.13.1. Podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów

1	2	3	4	5	Nie wiem
11 (5%)	12 (5%)	41 (18%)	86 (38%)	58 (26%)	19 (8%)

5.13.2. Twórcze myślenie i krytyczne myślenie

1	2	3	4	5	Nie wiem
9 (3,96%)	19 (8,37%)	56 (24,67%)	65 (28,63%)	58 (25,55%)	20 (8,81%)

5.13.3. Skuteczne porozumiewanie się i utrzymywanie dobrych relacji interpersonalnych

1	2	3	4	5	Nie wiem
4 (2%)	9 (4%)	52 (23%)	86 (38%)	62 (27%)	14 (6%)

5.13.4. Samoświadomość i empatia

1	2	3	4	5	Nie wiem
7 (3,08%)	16 (7,05%)	62 (27,31%)	71 (31,28%)	53 (23,35%)	18 (7,93%)

5.13.5. Radzenie sobie z emocjami i kierowanie stresem

1	2	3	4	5	Nie wiem
20 (9%)	32 (14%)	53 (23%)	68 (30%)	38 (17%)	16 (7%)

Jeśli masz jakieś dodatkowe uwagi napisz je w miejscu obok.

- Niczym się nie stresuję. Jestem „wyciłowany”.
- Staram się być samodzielna za każdym razem i w każdej sytuacji.
- Szkalują Papieża w szkole.
- Jestem odporny na stres, ale jak ktoś mnie będzie co chwila to nie wytrzyma.
- Nie mam.

5.14. Co chciałbyś robić kiedy dorośniesz?

- Zostać trenerką gimnastyki lub karate.
- Pisać scenariusze, pisać książki i je ilustrować lub być architektem.
- Pomagać porzuconym dzieciom w domu dziecka.
- Iluzjonistą.
- Zostać architektem, akrobatką.
- Weterynarz, aktorka, piosenkarka.
- Mieć dobrą pracę i zarabiać na siebie.
- Chciałabym być policjantką.
- Chciałabym być lekarzem.
- Zostać fotografem.
- Aktorka.
- Chciałabym być architektem.
- Architektem.
- Chcę być architektką.
- Zostać kucharzem.
- Chciałabym ścigać się na rallach.
- Chciałabym zostać piłkarzem.
- Być strażakiem.
- Być piłkarzem.
- Pracować jako kucharz.

- Sędzia.
- Zostać politykiem.
- Programować.
- Weterynarzem.
- Studiować prawo.
- Być piłkarzem (bramkarz).
- Być siatkarką.
- Prawnik.
- Grać w piłkę ręczną.
- Być informatykiem, lub uczyć w szkole.
- Być informatykiem.
- Być mechanikiem.
- Fotografem.
- Być masażystą.
- Grafik komputerowy.
- Być mechanikiem.
- Zostać policjantem.
- Być piekarzem.
- Architekt.
- Zostać cukierniczką, mieć pracę, dzieci.
- Być zdrowym i szczęśliwym człowiekiem.
- Kierowcą wyścigowym.
- Grać w piłkę nożną.
- Zostać kosmetyczką.
- Iść na studia. Medycyna estetyczna / architektura.
- Chciałabym być fryzjerką.
- Chciałabym być kosmetyczką.
- Zostać informatykiem/programistą.
- Zostać architektem jak mój brat.
- Chciałbym malować.
- Chciałbym być siatkarzem.
- Być komentatorem sportowym.
- Chciałbym być informatykiem.
- Być weterynarzem i tancerką.
- Na razie o tym nie myślałem.
- Być akrobatką.
- Chciałbym być siatkarzem.
- Chciałbym zostać siatkarzem.
- Zoolog.
- Zostać zawodowym graczem.
- Weterynarz.
- Architekt.
- Piłkarz.

- Rysować fantasy.
- Stomatologiem.
- Być lekarzem lub nauczycielką.
- Dyrektor ZOO .
- Mieć szkołę MMA i piłkarz.
- Farmaceuta.
- Tatuażysta
- Piłkarzem lub Youtuberem.
- Pisarzem.
- Zostać matematykiem lub grać w piłkę.
- Dyrektor Zoo.
- Być piłkarzem.
- Być gejerem.
- Być E-sportowcem.
- Być szczęśliwym! Lekarz lub informatyk brzmi dobrze. Grafik komputerowy?
- Adwokat/Policja. Ktoś mundurowy.
- Być inżynierem.
- Być bogaty.
- Być szczęśliwym, na ten moment jeszcze nie wiem.
- Pracować jako informatyk w firmie, albo zostać architektem.
- Iść do wojska.
- Chyba pracować.
- Być Basistą/Artystą.
- Zrobić doktorat z biologii i zostać biologiem molekularnym.
- Jeździć ciągnikiem siodłowym.
- Chciałbym zostać realistą.
- Jeździć na Santa Cruze.
- Być ekonomistą lub piłkarzem.
- Chciałbym być programistą.
- Chciałbym znaleźć dobrą pracę np. być lekarzem.
- Weterynarz.
- Rozwijać się w sporcie i dietetyce.
- Gotować lub zostać wulkanizatorem.
- Prowadzić destylarnie alkoholu.
- Nie chcę dorastać :(
- Jak tata pić.
- Chciałabym być modelką i skończyć dobre studia, ale nie wiem jeszcze dokładnie.
- Zostać wrotkarką.
- Prowadzić autobus.
- Pracować jako grafik komputerowy w branżach np. reklam, gier, filmów itp.
- Być psychologiem.
- Chciałbym prowadzić firmę.
- Grać w komputer.

- Być jak Putin.
- Zarabiać KASĘ.
- Być piłkarzem.
- Być historykiem.
- Być dietetykiem, trenerem personalnym.
- Tańczyć w grupie „Volt”.
- Zostać architektem.
- Psycholog, aktor, wokalistka, detektyw kryminalny.
- Pójść na medycynę.
- Chciałabym być historykiem.
- Być fotografem.
- Chciałabym być menadżerem.
- Założyć firmę.
- Kocia behawiorystka.
- Myślę nad czymś związanym z architekturą.
- Chcę pomagać ludziom, odkrywać nowe gatunki, miejsca, planety (Astronom), chcę żeby mnie zapamiętano.
- Zostać aktorką.
- Mieć męża, dzieci, założyć rodzinę; wybudować dom; iść do pracy; normalnie żyć.
- Mieć dobrą pracę.
- Chciałbym być architektem lub historykiem.
- Być programistą.
- Chciałabym zostać stomatologiem.
- Być psychologiem, pediatrą
- Być policjantem.
- Być nauczycielką.
- Chciałabym być psychologiem.
- Kontynuować hobby - taniec
- Chciałabym być architektem.
- Chciałabym być strażakiem lub archeologiem.
- Chciałbym robić to co sobie zamarzę.
- Zostać grafikiem.
- Zostać kosmetyczką.
- Chciałabym zostać piosenkarką, albo wypatrywać planety.
- Chciałbym zostać fotografem lub weterynarzem
- Chcę zostać neurochirurgiem.
- Chciałabym być projektantką wnętrz.
- Ratować zwierzęta.
- Zostać sportowcem, a dokładniej piłkarzem.
- Robić muzykę.
- Chciałbym być architektem i prowadzić własną firmę.
- Chciałabym być prawnikiem.
- Chcę zostać raperem i pójść na studia weterynaryjne.

- Zostać aktorem.
- Chciałabym zostać piosenkarką.
- Policjantem.
- Najlepszym graczem.
- Chciałbym pracować w restauracji, a potem być właścicielem własnej firmy.
- Być zawodowym piłkarzem, a później architektem.
- Być malarką, piosenkarką.
- Chciałbym być piłkarzem.
- Być kucharzem.
- Chciałbym zostać sportowcem.
- Wynaleźć nowe maszyny.
- Jeździć konno.
- Być kontrolerem ruchu lotniczego.
- Chciałbym zostać informatykiem.
- Być informatykiem.
- Być fryzjerem psów i prowadzić sklep zoologiczny.
- Zrobić firmę.
- Żyć jak normalny człowiek.
- Być grafikiem, e-sportowcem
- Chciałbym być lekarzem.
- Być pedagogiem.
- Grać.
- Być weterynarzem, pomagać zwierzętom.
- Zajmować się zwierzętami.
- Być fryzjerką.
- Przejąć interes po rodzicach.
- Tańczyć.
- Zostać kucharką.
- Nie wiem – 50 uczniów

Brak odpowiedzi: 13

Przy odpowiedzi na to pytanie należy zwrócić uwagę, że zdecydowana większość uczniów potrafiła powiedzieć, co chciałaby robić w przyszłości – część z nich określiła konkretne zawody, które chcieliby wykonywać, część określiła jaki zakres zadań chcieliby wykonywać. Niektórzy uczniowie pisali, że chcieliby być szczęśliwi i założyć rodzinę. 50 uczniów napisało, że jeszcze nie wie, co chcieliby robić w przyszłości, a 13 nie udzieliło odpowiedzi.

5.15. Twoje mocne strony (posiadane umiejętności)

- Jestem rozciągnięta.
- Plastyka, ortografia, pamięć, wyobraźnia, wytrwałość.
- Jestem wygimnastykowana.
- Robienie iluzji.
- Sport.
- Szybkie zapamiętywanie, judo, empatia, pomocna, nauka języka.

- Opiekuńcza.
- Sport.
- Logiczne myślenie, kreatywność.
- Siła (może).
- Zapamiętywanie, słuchanie.
- Szybkie czytanie ze zrozumieniem, ortografia.
- Pozytywna jestem.
- Sport, samochody, motoryzacja.
- Taniec, śpiew.
- Śpiew, taniec, malarstwo.
- Pomaganie.
- Szybkie zapamiętywanie.
- Wrażliwość.
- Matematyka, W-F.
- Szybka nauka.
- Rysowanie.
- Język angielski.
- Matematyka, historia, sport.
- Wytrzymałość.
- Motywacja, siła.
- Granie w siatkę.
- Koszykówka, taniec.
- Matematyka, W-F.
- Informatyka, W-F, matematyka.
- Matematyka.
- Sport.
- Słuchać muzyki, matematyka.
- Znajomość komputera, matematyka.
- Sport.
- Umiem gotować.
- Wysportowana.
- Lubię się uczyć, śpiewam, gram na instrumentach.
- Umiejętności matematyczne, muzyczne.
- Kierowanie.
- Sport.
- Umiejętności plastyczne.
- Otwarta, rozmowna towarzyska.
- Zajęcia fizyczne.
- Zajęcia komputerowe.
- Malowanie, obserwacja przyrody.
- Zapamiętywanie dużo z lekcji.
- Szybko rozwiązuję problemy i je stwarzam.
- Łatwo uczę się języków.

- Dobra pamięć.
- Zapamiętywanie z lekcji.
- Sport, bardzo dobrze umiem język angielski.
- Zręczność.
- Piłka nożna, sport.
- Wyobraźnia i czytanie.
- Rysowanie, tańczenie, wyobraźnia, komputer
- Piłka nożna
- Rysowanie, koleżeństwo.
- Gram na komputerze.
- Jestem koleżeńska.
- Rysowanie, opieka nad zwierzętami
- Piłka nożna, MMA
- Koleżeńska.
- Granie w piłkę.
- Wyobraźnia.
- Umiem dobrze grać w piłkę.
- Sport.
- Rysowanie, przyjacielska.
- Sport, historia, matma i informatyka.
- Pięknie maluję.
- Piłka nożna.
- Gry, informatyka.
- Gry, informatyka.
- Empatia.
- Zawsze uśmiechnięta.
- Logiczne myślenie i optymizm.
- Szybko się uczę, nie mam z tym zbyt wielkich problemów.
- Twórczość, majsterkowanie.
- Przelewanie kawy przez dzbanek.
- Matematyka, mapa, geografia, angielski.
- Negocjacje.
- Manualne, językowe.
- Umiem grać na fortepianie i śpiewać.
- Kreatywność.
- Umiem szybko liczyć do 10 oraz obierać ziemniaki.
- Sport.
- Freestyle, piłka nożna.
- Gra w szachy.
- Przyjacielska, ambitna, szczerą, pomocna.
- Ambitna, pomocna, przyjacielska, wyrozumiała.
- Sportowe, taneczne, zorganizowanie, sumienność.
- Szybkie zapamiętywanie, rozwiązywanie problemów.

- Strzelanie w bramkę, kosz.
- Po literku nadal na nogach.
- Mogę mieszać i nie rzygam.
- O,5 i O,5 i dalej chodzę. Nie rzygam.
- Nawiązywanie kontaktu z ludźmi.
- Jazda na rolkach, sport, jeżdżenie.
- Wiedza, umiejętności.
- Myślę ... że artystyczne, zwłaszcza, że uczę się na tablecie graficznym.
- Chęć pomocy innym.
- Mam już gdzieś opinie innych.
- Języki obce, pomysłowość.
- Umiejętność w graniu w grę.
- Lewa ręka.
- Gra w piłkę i sport.
- Fizyczne.
- Sympatyczność, dobre pokierowanie innymi.
- Jestem dobrym organizatorem :)
- Szybkie myślenie.
- Śpiewam od 10 lat, pomagam innym, potrafię używać swoje emocje, lubię zagadki.
- Sprawność fizyczna, szybko się uczę.
- Umiejętność zarządzania grupą, poczucie humoru.
- Gra w piłkę.
- Japoński, szybko uczę się języków, bieganie, dużo książek.
- Mam dużą wyobraźnię i bardzo lubię pomagać w pracach fizycznych.
- Rysowanie kotów.
- Plastyczne, muzyczne, sportowe, fizyczne.
- Gra na skrzypcach, umiejętność dobrego uczenia, szybkie poznawanie języków.
- Dobra pamięć do tekstów.
- Łatwe zawieranie znajomości, dobre relacje z nauczycielami.
- Mam dobrą pamięć, szybko się uczę.
- Nie posiadam takowych.
- Inteligencja, optymizm, zdolności interpersonalne.
- Bardzo dobry wzrok, szybkie i dokładne myślenie.
- Szybko się uczę.
- Szybka nauka, zapamiętywanie.
- Odwaga, trochę spryt, kontaktowość.
- Sport.
- Samodzielność.
- Długi sen, radzenie innym.
- Taniec, rysunek.
- Rysunek.
- Śpiew, długi sen.
- Informatyka, styl.

- Rysowanie, analityka.
- Szybkie uczenie się, dobra pamięć.
- Szybko się uczyć.
- Taniec, gotowanie, języki obce.
- Obsługa komputera.
- Dobre wychowanie fizyczne.
- Pisanie opowiadań i fotografia.
- Pisanie opowiadań.
- Gra na gitarze.
- Matematyka, udawanie, szybkie pojmowanie.
- Taniec, śpiew, sport, trochę nauka.
- Spryt, przebiegłość.
- Koncentracja.
- Rozwiązywanie problemów, technika.
- Radzenie sobie ze stresem, łatwe poznawanie innych, praca w grupie.
- Lubię się uczyć.
- Sporty.
- Uczenie się, wymyślanie różnych rzeczy, rysowanie.
- Koleżeństwo.
- Wysportowanie fizyczne, przyroda, angielski.
- Sport, myślenie, posługiwanie się komputerem.
- Logiczne myślenie, schematycznie.
- Cierpliwość.
- Posiadam duże umiejętności sportowe.
- Szybkość biegu, szybkość pisanie na klawiaturze
- Sprint, szybkie pisanie na klawiaturze.
- Sport.
- Plastyczne, pomocne i inne.
- Śpiew.
- Zwariowane pomysły i szybka powaga.
- Tańczenie.
- Gotowanie, śpiewanie, taniec, szycie.
- Nie wiem- 23 uczniów

Brak odpowiedzi: 37

Wśród wymienionych umiejętności uczniowie wpisywali zarówno konkretne zdolności, talenty, umiejętności „zawodowe” np. śpiew, gra na instrumentach, malarstwo, umiejętności sportowe, umiejętności matematyczne, szycie, gotowanie itp. Jak również cechy charakteru np. jestem przyjacielska, towarzyska, mam zwariowane pomysły, łatwe zawieranie znajomości itd. Niektórzy uczniowie wymienione umiejętności łączyli z tym, co chcieliby robić w przyszłości. 23 uczniów nie potrafiło określić jakie ma mocne strony, zaś 37 nie udzieliło odpowiedzi. Część badanych wykazuje wysoki poziom świadomości swoich mocnych stron oraz zainteresowań, natomiast u znacznej liczby badanych (23+37) brak takich danych.

5.16. Czy jest coś jeszcze w zakresie Twoich szkolnych doświadczeń, co chciałbyś przedstawić, opisać?

- Chodzę na konkursy.
- Piłka, zdecydowanie piłka.
- Tańce ludowe.
- Wkurza mnie to nadmierne przejmowanie się pierdołami.
- Mieszam i nie rzygam.
- Umiem kręcić spinnerem.
- Kontakty.
- Raczej dobrze się uczę (najczęściej 4, czasem 5 lub 6), ale uważam że uczę się za długo (czasem do 23/24).
- Biorę udział w szkolnych imprezach: okolicznościowych, jestem aktywna i pomocna.
- Dance, pomoc.
- Nie – 26 odpowiedzi.

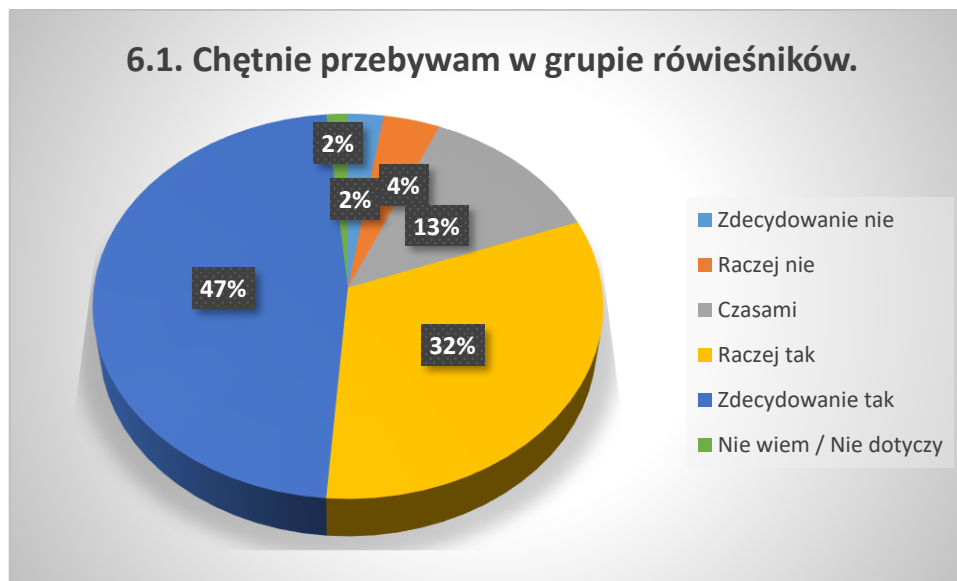
Brak odpowiedzi: 188

Uzyskane odpowiedzi wskazują na sporadyczne odpowiedzialne podejście do udzielania informacji na temat swoich doświadczeń/atutów; czasami jest to wyrażane w sposób mało kulturalny, potocznym językiem. Wielu uczniów (26+188) w ogóle nie podjęło wysiłku podania dodatkowych informacji na swój temat.

2.2.1.6. Rozwój społeczny i emocjonalny uczniów

6.1. Chętnie przebywam w grupie rówieśników.

Zdecydowanie nie: 5 (2,46%); Raczej nie: 8 (3,94%); Czasami: 26 (12,81%); **Raczej tak: 65 (32,02%); Zdecydowanie tak: 96 (47,29%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 3 (1,48%);
 Brak odpowiedzi: 24

6.2. Chętnie przewodzę grupie rówieśników (np. w klasie). Lubię być liderem.

Zdecydowanie nie: 36 (17,73%); **Raczej nie: 50 (24,63%); Czasami: 52 (25,62%);** Raczej tak: 32 (15,76%); Zdecydowanie tak: 26 (12,81%); Nie wiem/Nie dotyczy: 7 (3,45%);
 Brak odpowiedzi: 24

6.3. Interesuję się tym, co robią moi koledzy, współpracuję z nimi.

Zdecydowanie nie: 8 (4%); Raczej nie: 17 (8%); **Czasami: 67 (33%); Raczej tak: 69 (34%);** Zdecydowanie tak: 38 (19%); Nie wiem/Nie dotyczy: 4 (2%);
 Brak odpowiedzi: 24

6.4. Jestem aktywny podczas lekcji.

Zdecydowanie nie: 9 (4,43%); Raczej nie: 33 (16,26%); **Czasami: 85 (41,87%);** Raczej tak: 47 (23,15%); Zdecydowanie tak: 27 (13,3%); Nie wiem/Nie dotyczy: 2 (0,99%);
 Brak odpowiedzi: 24

6.5. Aktywnie uczestniczę w zabawach z rówieśnikami.

Zdecydowanie nie: 4 (1,97%); Raczej nie: 21 (10,34%); Czasami: 43 (21,18%); **Raczej tak: 82 (40,39%);** Zdecydowanie tak: 51 (25,12%); Nie wiem/Nie dotyczy: 2 (0,99%);
 Brak odpowiedzi: 24

6.6. Chętnie współdziałam i współpracuję w grupie.

Zdecydowanie nie: 5 (2,46%); Raczej nie: 21 (10,34%); Czasami: 43 (21,18%); **Raczej tak: 82 (40,39%);**
Zdecydowanie tak: 51 (25,12%); Nie wiem/Nie dotyczy: 2 (0,99%);
Brak odpowiedzi: 24

6.7. Jestem otwarty/a w kontaktach z dorosłymi.

Zdecydowanie nie: 7 (3,45%); Raczej nie: 19 (9,36%); Czasami: 42 (20,69%); **Raczej tak: 82 (40,39%);**
Zdecydowanie tak: 47 (23,15%); Nie wiem/Nie dotyczy: 6 (2,96%);
Brak odpowiedzi: 24

6.8. Szanuję zasady i reguły w grupie i staram się działać zgodnie z nimi.

Zdecydowanie nie: 7 (3,47%); Raczej nie: 7 (3,47%); Czasami: 33 (16,34%); **Raczej tak: 96 (47,52%);**
Zdecydowanie tak: 57 (28,22%); Nie wiem/Nie dotyczy: 2 (0,99%);
Brak odpowiedzi: 25

6.9. Łatwo nawiązuję kontakty z rówieśnikami.

Zdecydowanie nie: 8 (3,94%); Raczej nie: 12 (5,91%); Czasami: 41 (20,2%); **Raczej tak: 68 (33,5%);**
Zdecydowanie tak: 70 (34,48%); Nie wiem/Nie dotyczy: 4 (1,97%);
Brak odpowiedzi: 24

6.10. Zapraszam i zachęcam kolegów do rozmów oraz zabaw.

Zdecydowanie nie: 11 (5%); Raczej nie: 18 (9%); **Czasami: 62 (31%);** Raczej tak: 59 (29%) ;
Zdecydowanie tak: 49 (24%); Nie wiem/Nie dotyczy: 4 (2%);
Brak odpowiedzi: 24

6.11. Pomagam kolegom, próbuję pocieszać rówieśników, kiedy jest taka potrzeba.

Zdecydowanie nie: ;4 (1,97%) Raczej nie: 4 (1,97%); Czasami: 36 (17,73%); **Raczej tak: 72 (35,47%);**
Zdecydowanie tak: 84 (41,38%); Nie wiem/Nie dotyczy: 3 (1,48%);
Brak odpowiedzi: 24

6.12. Jestem świadomy/a swoich praw.

Zdecydowanie nie: 4 (2%); Raczej nie: 5 (2%); Czasami: 30 (15%); **Raczej tak: 81 (40%);** **Zdecydowanie**
tak: 73 (38%); Nie wiem/Nie dotyczy: 10 (5%);
Brak odpowiedzi: 24

6.13. Szanuję prawa i wolność innych.

Zdecydowanie nie: 4 (2%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 20 (10%); **Raczej tak: 83 (41%);** **Zdecydowanie**
tak: 91 (45%); Nie wiem/Nie dotyczy: 5 (2%);
Brak odpowiedzi: 24

6.14. Głośno mówię o ważnych dla mnie sprawach.

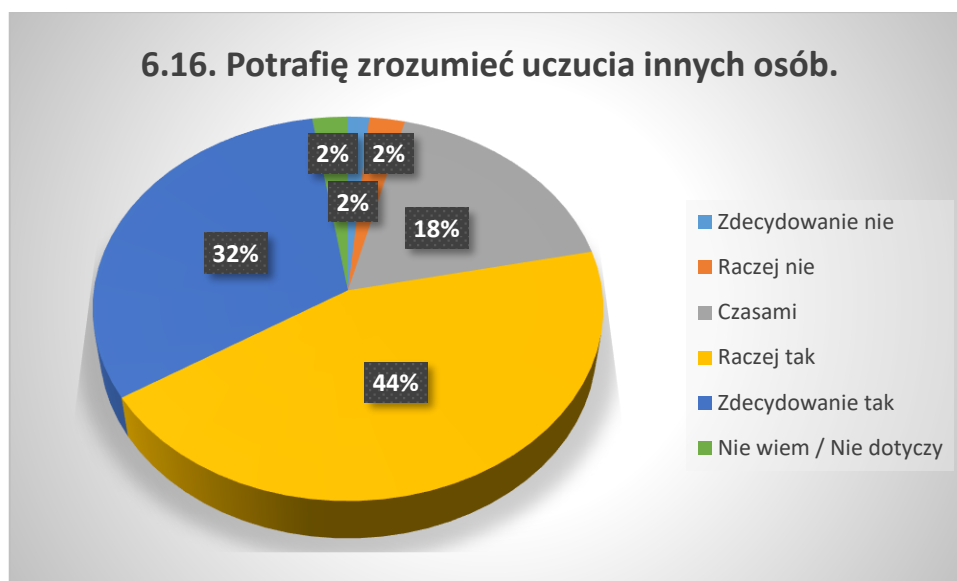
Zdecydowanie nie: 26 (13%); Raczej nie: 45 (22%); **Czasami: 64 (32%);** Raczej tak: 37 (18%);
Zdecydowanie tak: 20 (10%); Nie wiem/Nie dotyczy: 11 (5%);
Brak odpowiedzi: 24

6.15. Zazwyczaj jestem w dobrym humorze i łatwo okazuję swoje dobre samopoczucie.

Zdecydowanie nie: 7 (3,45%); Raczej nie: 7 (3,45%); Czasami: 40 (19,7%); **Raczej tak: 83 (40,89%); Zdecydowanie tak: 63 (31,03%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 3 (1,48%);
 Brak odpowiedzi: 24

6.16. Potrafię zrozumieć uczucia innych osób.

Zdecydowanie nie: 3 (1,48%); Raczej nie: 5 (2,46%); Czasami: 36 (17,73%); **Raczej tak: 90 (44,33%); Zdecydowanie tak: 64 (31,53%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 5 (2,46%);
 Brak odpowiedzi: 24

6.17. Trudno jest mi wytłumaczyć moim przyjaciołom co czuję.

Zdecydowanie nie: 24 (12%); Raczej nie: 30 (15%); **Czasami: 70 (34%);** Raczej tak: 38 (19%);
 Zdecydowanie tak: 29 (14%); Nie wiem/Nie dotyczy: 12 (6%);
 Brak odpowiedzi: 24

6.18. Kiedy jestem zdenerwowany z jakiegoś powodu, często „chowam się” w sobie.

Zdecydowanie nie: 41 (20,2%); Raczej nie: 35 (17,24%); **Czasami: 53 (26,11%);** Raczej tak: 38 (18,72%);
 Zdecydowanie tak: 27 (13,3%); Nie wiem/Nie dotyczy: 9 (4,43%);
 Brak odpowiedzi: 24

6.19. Nigdy nie wiem dokładnie, jakie emocje czuję w danej chwili.

Zdecydowanie nie: 39 (19%) ; Raczej nie: 41 (20%); **Czasami: 62 (31%);** Raczej tak: 28 (14%);
 Zdecydowanie tak: 16 (8%); Nie wiem/Nie dotyczy: 17 (8%);
 Brak odpowiedzi: 24

6.20. Często nie wiem dlaczego jestem zły.

Zdecydowanie nie: 61 (30%); Raczej nie: 53 (26%); Czasami: 44 (22%); Raczej tak: 22 (11%);
 Zdecydowanie tak: 12 (6%); Nie wiem/Nie dotyczy: 11 (5%);
 Brak odpowiedzi: 24

6.21. Ważne jest dla mnie, aby wiedzieć co czują moi przyjaciele.

Zdecydowanie nie: 13 (6,4%); Raczej nie: 12 (5,91%); Czasami: 36 (17,73%); **Raczej tak: 70 (34,48%); Zdecydowanie tak: 68 (33,5%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 4 (1,97%);

Brak odpowiedzi: 24

6.22. Jeśli mój przyjaciel jest zdenerwowany, staram się zrozumieć dlaczego.

Zdecydowanie nie: 6 (3%); Raczej nie: 6 (3%); Czasami: 28 (14%); **Raczej tak: 78 (38%); Zdecydowanie tak: 81 (40%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 4 (2%);

Brak odpowiedzi: 24

6.23. Kiedy z kimś rozmawiam, potrafię zazwyczaj odgadnąć, co ta osoba czuje.

Zdecydowanie nie: 9 (4%); Raczej nie: 19 (9%); **Czasami: 62 (31%); Raczej tak: 60 (30%);** Zdecydowanie tak: 44 (22%); Nie wiem/Nie dotyczy: 9 (4%);

Brak odpowiedzi: 24

6.24. Łatwo jest mi powiedzieć NIE, kiedy moi przyjaciele zachęcają mnie do zrobienia czegoś co mi się nie podoba.

Zdecydowanie nie: 15 (7%) ; Raczej nie: 16 (8%); Czasami: 45 (22%); Raczej tak: 48 (24%); **Zdecydowanie tak: 71 (35%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 8 (4%);

Brak odpowiedzi: 24

6.25. Unikam sytuacji konfliktowych.

Zdecydowanie nie: 9 (4%); Raczej nie: 19 (9%); Czasami: 54 (27%); **Raczej tak: 70 (35%);** Zdecydowanie tak: 40 (20%); Nie wiem/Nie dotyczy: 10 (5%);

Brak odpowiedzi: 25

6.26. W sytuacjach konfliktowych próbuję radzić sobie w pokojowy sposób.

Zdecydowanie nie: 11 (5,42%); Raczej nie: 15 (7,39%); Czasami: 59 (29,06%); **Raczej tak: 71 (34,98%);** Zdecydowanie tak: 41 (20,2%); Nie wiem/Nie dotyczy: 6 (2,96%) ;

Brak odpowiedzi: 24

6.27. W sytuacjach konfliktowych zachowuję się agresywnie wobec kolegów (np. krzyczę na nich lub biję, zmuszam do zrobienia czegoś).

Zdecydowanie nie: 92 (45,32%); Raczej nie: 49 (24,14%); Czasami: 36 (17,73%); Raczej tak: 12 (5,91%); Zdecydowanie tak: 9 (4,43%); Nie wiem/Nie dotyczy: 5 (2,46%);

Brak odpowiedzi: 24

6.28. Łatwo się obrażam i gniewam w sytuacji konfliktowej. Odwracam się i odchodzę.

Zdecydowanie nie: 68 (33,5%); Raczej nie: 59 (29,06%); Czasami: 38 (18,72%); Raczej tak: 16 (7,88%); Zdecydowanie tak: 13 (6,4%); Nie wiem/Nie dotyczy: 9 (4,43%);

Brak odpowiedzi: 24

6.29. Często wywołuję konflikty.

Zdecydowanie nie: 94 (46,31%); Raczej nie: 65 (32,02%); Czasami: 30 (14,78%); Raczej tak: 7 (3,45%);
Zdecydowanie tak: 2 (0,99%); Nie wiem/Nie dotyczy: 5 (2,46%);
Brak odpowiedzi: 24

7. Na zakończenie, może masz jakieś wskazówki odnośnie tego kwestionariusza, którymi chciałbyś się z nami podzielić.

- Nie mam żadnych uwag !
- Raczej nie.
- Nie mam żadnych uwag :)
- Nie mam niczego do powiedzenia. Jestem zwykłym chłopakiem, który jest koleżeński.
- Nie mam żadnych zastrzeżeń.
- Kwestionariusz jest wykonany w sposób bezbłędny. Dziękuję, że mogłam pomóc :)
- Był bardzo ciekawy.
- Bardzo interesująca ankieta... Oraz myślę, że jest potrzebna.
- Nie wiem.
- Fajny tylko za mało miejsca na notatki.
- Bardzo przyjemnie sformułowana :)
- Na pewno w szkołach jest za mało informacji na temat depresji, prób samobójczych dzieci. Dziękuję!
- Kwestionariusz jest zrobiony w ciekawy sposób.
- Ankieta jest bardzo dobrze i czytelnie zrobiona.
- Jest zbyt długi.
- Powinien zająć 45 minut lekcji i być wcześniej.
- Niestety nie posiadam żadnych wskazówek.
- Można dołączyć pytania dotyczące zainteresowań uczniów i ich konkretnych poglądów.
- Dzisiaj z ziomalami za szkołą na szybką interakcję.
- Trochę za długa ankieta.
- Chciałabym, aby nauczyciele bardziej zauważali zainteresowania uczniów i angażowali ich do rozwijania ich np. organizowanie spektakli teatralnych, zgłaszanie do konkursów, czy też na kursy, albo wycieczki związane z hobby. A..... No i wiele uwag do polskiego szkolnictwa pod tym względem, że uczniowie muszą uczyć się sposobem zapamiętaj na test, a później zapomnij o wszystkim, czego się uczyłeś w szkole i to, co nie przydałoby się w dorosłym życiu. Przykładowo w amerykańskich szkołach są jakieś organizowane przydatne lekcje np. z gotowania. Również lekcje języka angielskiego są bezsensowne, ponieważ w polskich szkołach nie uczą dzieci aktywnej rozmowy po angielsku (jest ona najlepszą metodą na nauczenie się angielskiego). Uczymy się tylko słuchać z płyt i robić pisemne zadania, po czym jak dochodzi do prawdziwej rozmowy to nic nie umiem powiedzieć po angielsku.
- Ja nie wiem jak to będzie.
- Zmienić pedagoga i panią od Chemii :)
- Był ciekawy i długi.
- Nie, dziękuję.

- Nie :)
- Nie mam wskazówek.
- Nie mam żadnych uwag. Ankieta mi się podobała.
- Ogólnie to ja nic nie wiem.
- Nie pytajcie o komentarze.
- :)
- Raczej nie, dobre pytania. Dobrze wymyślona ankieta.
- Czasem niektórzy mnie wkurzają.

Większość uczniów, którzy udzielili odpowiedzi na to pytanie nie ma żadnych uwag do ankiety. Kilko uczniów napisało, że ankieta się im podobała i jest dobrze przygotowana. Kilku uczniów odpowiedziało, że ankieta jest zbyt długa. Jeden uczeń napisał, że można ankietę rozszerzyć o zainteresowania uczniów. Jeden z uczniów zwrócił uwagę, że w szkole zbyt mało czasu poświęca się na tematykę depresji, czy prób samobójczych dzieci. Warto zwrócić uwagę na wypowiedź jednego ucznia na temat systemu szkolnictwa w Polsce, który został przez niego bardzo skrytykowany; wypowiedź ucznia świadczy o dużej wnikliwości i posiadaniu wiedzy osobistej.

2.2.1.7. Ogólne wnioski

W badaniu wzięto udział 227 uczniów szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych (szkół średnich niższego stopnia) w wieku od 10 do 16 lat (1 uczeń miał 9 lat). 54% grupy badawczej to chłopcy zaś 46% to dziewczęta. W części I kwestionariusza 227 uczniów udzieliło odpowiedzi, zaś w części II kwestionariusza 203 uczniów. 80% uczniów uczęszcza do Szkół Podstawowych, zaś 20% do Szkół Gimnazjalnych. Po reformie szkolnictwa z roku 2017 został zmieniony system szkolnictwa w Polsce: rozpoczęto proces wygaszania gimnazjów, co potrwa do roku 2020, zaś kształcenie w szkole podstawowej będzie wydłużane, aż stanie się ona ośmioklasową (wcześniej 6 lat). Adekwatnie do wprowadzanych zmian inaczej będzie wyglądać kształcenie w szkołach średnich (zawodowych, ogólnokształcących), które przejmą uczniów odbywających dotychczas naukę w trzecich klasach gimnazjów.

Wnioski z powyższego rozdziału przedstawimy w kilku częściach zgodnych z kwestionariuszem:

1) Szkoła i jej otoczenie

Na podstawie zebranych wyników możemy powiedzieć, że uczniowie akceptują swoją szkołę. Ponad 49% uczniów raczej lubi swoją szkołę, zaś ponad 22% zdecydowanie ją lubi.

Także poczucie bezpieczeństwa ucznia w okolicy szkoły jest na dobrym poziomie. 42% uczniów raczej czuje się bezpiecznie w okolicy szkoły, a 38% zdecydowanie czuje się bezpiecznie w okolicy szkoły. Podobnie wygląda sytuacja jeśli chodzi o poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole. Ponad 42% czuje się raczej bezpiecznie, zaś ponad 45% uczniów czuje się zdecydowanie bezpiecznie w szkole.

Uczniowie dobrze oceniają także stan budynków szkolnych (40% uważa, że budynki są raczej wygodne, zaś 37% uważa, że zdecydowanie). Uczniowie są bardzo zadowoleni z wyposażenia w materiały otrzymane w szkole (ponad 54% uczniów wybrało odpowiedź *Zdecydowanie tak*, zaś ponad 25% *Raczej tak*).

Zupełnie inaczej wygląda sytuacja jeśli chodzi o możliwość realizacji doświadczeń, eksperymentów i praktycznych działań w szkole przez ucznia/uczniów – odpowiednio po 23% uczniów odpowiedziało *Zdecydowanie nie* lub *raczej Nie*, zaś 22% *Czasami*. Z tego wynika, że uczniowie mają małą możliwość praktycznych zajęć i realizacji doświadczeń w szkole. Jeden z uczniów napisał, że „w szkole nie”, ale realizują takie zajęcia na powietrzu.

Uczniowie są zdecydowanie (37%) lub raczej zadowoleni (27%) z infrastruktury budynków szkolnych, która pozwala na realizację dodatkowych zajęć. Także oferta szkoły w obszarze dodatkowych wydarzeń, zajęć została przez uczniów oceniona bardzo dobrze. Prawie 59% uczniów zdecydowanie potwierdziło, że w szkole są organizowane tego typu zajęcia (zajęcia sportowe, kluby dyskusyjne, imprezy okolicznościowe). Uczniowie zdecydowanie (36%), raczej tak (24%) i czasami (24%) lubią brać udział w wydarzeniach organizowanych w szkole, co świadczy o tym, że raczej są zadowoleni z pracy szkoły w obszarze dodatkowych wydarzeń.

50% uczniów uważa, że w ich szkole uczniowie zdecydowanie lub raczej nie są traktowani zbyt surowo, a ponad 31%, że czasami. Może to świadczyć o tym, że uczniowie są raczej przyjaźnie traktowani przez nauczycieli (ale nie wszyscy).

Uczniowie generalnie identyfikują się ze szkołą. 39% uczniów zdecydowanie ma poczucie przynależności do szkoły, zaś 34% raczej ma takie poczucie.

Trochę inaczej wygląda nastawienie ucznia/uczniów do edukacji szkolnej. W pytaniu: *Czy często myślisz, że chodzenie do szkoły jest ciekawe?* najczęściej odpowiedzi zebrano w kategorii *Czasami*. Głosy zebrane w pozostałych odpowiedziach rozkładały się raczej równo. Może to świadczyć o tym, że jest to obszar, który wymaga pracy.

Według uczniów w społeczności uczniowskiej są uczniowie z innych kultur. 32% uczniów odpowiedziało *Zdecydowanie tak*. Pozostałe odpowiedzi rozkładały się mniej więcej po równo. 16% uczniów zaznaczyło odpowiedź *Nie wiem/Nie dotyczy*. Nastawienie ucznia/uczniów do obecności w szkole uczniów z innych kultur jest raczej pozytywne. Prawie 30% uczniów zdecydowanie, a prawie 26% uczniów raczej, uważa to za pozytywne zjawisko.

Uczniowie są także zadowoleni z otrzymywanego wsparcia ze strony szkoły w zakresie przerywania nauki (według 31% szkoła zdecydowanie pomaga uczniom zagrożonym przerwaniem nauki). Należy jednak zwrócić uwagę, że ponad 22% uczniów wybrało odpowiedź *Nie wiem/Nie dotyczy*.

Uczniowie są także zadowoleni z otrzymywanego wsparcia ze strony szkoły w sytuacji zagrożenia niezdania do następnej klasy. 36% uczniów uważa, że raczej, zaś 27%, że zdecydowanie, szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni niezdaniem do następnej klasy.

Podobnie wygląda sytuacja w zakresie zadowolenia ucznia/uczniów z otrzymywanego wsparcia ze strony szkoły w zakresie trudności w nauce. 35% uczniów uważa, że raczej, zaś 23%, że zdecydowanie, szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni słabszymi osiągnięciami w nauce.

Duża grupa uczniów (prawie 22% - *raczej tak* i ponad 17% *zdecydowanie tak*) jest zadowolona z otrzymywanego wsparcia ze strony szkoły w zakresie zachowań ryzykownych. Jednak należy zwrócić uwagę, że według prawie 25% uczniów ten problem ich nie dotyczy.

Uczniowie akceptują uczniów z mniejszości (etnicznych, kulturowych, narodowościowych itp.). Ponad 20% uczniów, na pytanie czy uczniowie należący do mniejszości są dyskryminowani, udzieliło odpowiednio odpowiedzi: *Zdecydowanie nie*, *Raczej nie*, *Nie wiem/Nie dotyczy*. Jedynie prawie 22% uczniów odpowiedziało *Czasami*.

Uczniowie są też zadowoleni z otrzymywanego wsparcia ze strony szkoły w zakresie dyskryminacji uczniów z mniejszości (etnicznych, kulturowych, narodowościowych itp.). Według ponad 31% uczniów szkoła raczej pomogłaby dyskryminowanym uczniom (ponad 23% uczniów uważa, że zdecydowanie szkoła pomogłaby).

Ponad 33% uczniów zdecydowanie spotyka się z sytuacjami agresji i/lub przemocy w szkole, zaś ponad 21% czasami. Wynika z tego, że jest to problem w szkołach.

Natomiast uczniowie są zadowoleni z otrzymywanego wsparcia ze strony szkoły w zakresie radzenia sobie z agresją, przemocą ze strony innych. 46% uczniów uważa, że szkoła zdecydowanie (30% raczej) pomaga ofiarom agresji/przemocy.

O poczuciu bezpieczeństwa ucznia/uczniów w szkole świadczy również fakt, iż 36% uczniów zdecydowanie, a 35% raczej uważa, że szkoła jest miejscem, w którym mogą otrzymać pomoc jeśli jej potrzebują.

Według uczniów rodzice zdecydowanie (48%) współpracują ze szkołą. W szkole podejmowane są też tematy tolerancji i szacunku dla innych (prawie 56% uczniów zdecydowanie tak uważa).

2) Szkolne relacje

W obszarze szkolnych relacji uczniów możemy stwierdzić, że generalnie uczniowie są zadowoleni ze swoich relacji z:

- dyrektora szkoły (prawie 39% *Zdecydowanie tak*, prawie 39% *Raczej tak*);
- pracownikami „obsługi” szkoły (30% *Zdecydowanie tak*, 37% *Raczej tak*);

- wychowawcą (64% *Zdecydowanie tak*, prawie 25% *Raczej tak*);
- nauczycielami (ponad 34% *Zdecydowanie tak*, prawie 42% *Raczej tak*).

Według uczniów nauczyciele raczej (42,73%) lub zdecydowanie (21,59%) traktują ich sprawiedliwie. Ale aż prawie 23% uczniów uważa, że tylko czasami nauczyciele traktują ich sprawiedliwie.

Uczniowie oceniają możliwość wyrażania własnego zdania w szkole raczej na dobrym poziomie. Prawie po 30% głosów zebrały odpowiedzi: *Czasami*, *Raczej tak*, *Zdecydowanie tak*.

Uczniowie mają także dość wysokie poczucie wsparcia ze strony nauczyciela. Odpowiednio ponad 43% i 31% uczniów zdecydowanie lub raczej może liczyć na dodatkową pomoc nauczyciela gdy jej potrzebuje.

Zadowolenie ucznia/uczniów z relacji z innymi uczniami jest także wysokie. Prawie 60% uczniów zdecydowanie ma dobry kontakt z innymi uczniami, zaś ponad 29% uczniów swoje kontakty z innymi uczniami ocenia raczej dobrze.

Uczniowie są też zadowoleni z atmosfery w klasie. Odpowiednio 43% i 42% uczniów stwierdziło, że zdecydowanie lub raczej uczniowie z ich klasy lubią przebywać razem. Zaś odpowiednio 32% i 26% uczniów odpowiedziało, że raczej lub zdecydowanie koledzy z klasy są życzliwi i pomocni. Ale z drugiej strony 32% uczniów odpowiedziało, że czasami koledzy z klasy są życzliwi i pomocni.

Poziom poczucia akceptacji w grupie rówieśników jest dość wysoki. 41% uczniów czuje się raczej akceptowanym przez kolegów, zaś 38% zdecydowanie czuje się akceptowanym w klasie.

Poczucie wsparcia ze strony rodziców osiągnęło najwyższy wynik. Ponad 75% uczniów zdecydowanie może liczyć na pomoc rodziców, jeśli ma jakieś problemy w szkole.

Rodzice raczej (30,4%) lub zdecydowanie (29,07%) chętnie przychodzą do szkoły według uczniów. Czyli można przyjąć, że współpraca rodziców z nauczycielami według ucznia/uczniów jest dobra lub bardzo dobra.

Znaczenie nauki ucznia dla rodziców jest bardzo wysokie. 74% uczniów zdecydowanie potwierdziło, że rodzice zachęcają ich, aby się dobrze uczyli.

3) Samopoczucie ucznia w szkole

Na podstawie odpowiedzi uczniów możemy stwierdzić, że generalnie uczniowie czują się dobrze w szkole (177 uczniów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie zaś 19 napisało, że nie ma powodów aby czuć się w szkole źle). Możemy przyjąć, że uczniowie w szkole w Polsce mają wysoki poziom akceptacji w związku z:

- etnicznym lub kulturowym pochodzeniem (*Zdecydowanie nie*: 53%, *Nie wiem/Nie dotyczy*: 24%),
- kolorem skóry (*Zdecydowanie nie*: 62%, *Nie wiem/Nie dotyczy*: 26%),
- językiem, akcentem (*Zdecydowanie nie*: 55,5%, *Nie wiem/Nie dotyczy*: 21,5%),
- orientacją seksualną (*Zdecydowanie nie*: 60%, *Nie wiem/Nie dotyczy*: 23%),
- cechami fizycznymi (*Zdecydowanie nie*: 47%, *Nie wiem/Nie dotyczy*: 5%),
- niepełnosprawnością lub chorobą (*Zdecydowanie nie*: 54%, *Nie wiem/Nie dotyczy*: 26%),
- sposobem uczenia się (*Zdecydowanie nie*: 47%, *Raczej nie*: 26%),
- statusem materialny rodziny (*Zdecydowanie nie*: 67%, *Raczej nie*: 16%).

Należy zwrócić uwagę, że spora grupa uczniów czasami (22%) czuje się źle w szkole z powodu swoich cech fizycznych (np. wzrostu, wagi, koloru włosów itp.).

Wśród innych powodów uczniowie wymieniali przede wszystkim wyśmiewanie się i obgadywanie za plecami, wyśmiewanie się z idoli, które w tym wieku są dla dzieci bardzo ważne. Niektórzy uczniowie zwracają też uwagę na infrastrukturę szkoły, która wpływa na ich samopoczucie np. kraty w oknach.

Uczniowie zwracają też uwagę na odrzucenie przez kolegów lub wywyższanie się innych uczniów. Jedna osoba zwróciła uwagę na cyberprzemoc.

4) Znaczenie nauki dla ucznia

Możemy przyjąć, że nauka ma duże znaczenie dla ucznia/uczniów. 41% uczniów raczej, zaś 44% zdecydowanie uważa, że nauka jest dla nich ważna.

Jeśli chodzi o znaczenie nauki dla rówieśników według ucznia/uczniów to sytuacja wygląda nieco inaczej. Prawie 45% uczniów uważa, że nauka jest raczej ważna dla ich kolegów, a ponad 22%, że już tylko czasami. Tylko 17% uczniów uważa, że nauka jest zdecydowanie ważna dla ich rówieśników.

Uczniowie czasami (34%) lub raczej (29%) samodzielnie motywują się do nauki. Jedynie 20% uczniów zdecydowanie samodzielnie motywuje się do nauki.

Uczniowie wykazują dodatkową pracę, aby zrozumieć treści przekazywane w szkole. Dodatkowy wysiłek raczej wkłada 36% uczniów, zaś zdecydowanie 20% uczniów. 28% uczniów czasami wkłada wysiłek w to, aby zrozumieć zagadnienia poruszane w szkole.

Zainteresowanie ucznia/uczniów poszerzaniem wiedzy ponad treści przekazywane w szkole jest na średnim poziomie. Największa grupa uczniów (48%) czasami poświęca czas na pogłębienie niektórych tematów.

Presja osiągnięć szkolnych wywierana przez rodziców na ucznia/uczniów jest raczej niewielka. Ponad 31% uczniów uważa, że rodzice raczej nie oczekują od nich zbyt wiele, zdecydowanie nie uważa ponad 21%. Podobnie wygląda sytuacja jeśli chodzi o presję osiągnięć szkolnych wywieraną przez nauczycieli na ucznia/uczniów. Prawie 40% uczniów uważa, że nauczyciele raczej nie oczekują od nich zbyt wiele, zdecydowanie nie uważa ponad 15%. Jednak prawie 26% uczniów czasami uważa, że nauczyciele oczekują od nich zbyt wiele osiągnięć szkolnych.

Według uczniów uczenie się nowych rzeczy jest raczej (32,6%) ciekawym wyzwaniem. Zdecydowanie tak uważa ponad 24% uczniów, zaś czasami prawie 27% uczniów. Obrazuje to nastawienie ucznia/uczniów do edukacji szkolnej.

Według ponad 38% uczniów przerwanie nauki ma zdecydowanie negatywne konsekwencje.

Odpowiedzialność ucznia/uczniów za osiągane wyniki rozkłada się na kilka czynników. Według nich ich wyniki w nauce zależą przede wszystkim od ich zaangażowania (78%) i czasu jaki poświęcają na naukę (70%), ale także ich uzdolnień (55%). Także pozostałe odpowiedzi uzyskały wysokie wyniki. 44% uczniów uważa, że ich wyniki w nauce zależą od pomocy rodziców, 36% od atmosfery w klasie, 40% od pracy nauczycieli. Wśród innych czynników, od których zależą wyniki w nauce, uczniowie wskazują własną motywację, zainteresowanie danym tematem, gospodarowanie czasem. Kilku uczniów uważa, że na ich wyniki w nauce wpływa pomoc innych osób, a kilku uczniów nie wie dlaczego osiąga pozytywne wyniki w nauce, ponieważ nauka nie wymaga od nich dodatkowego wysiłku. Z powyższych wyników możemy wywnioskować, że uczniowie czują się odpowiedzialni za swoje wyniki, jednak są świadomi wpływu na nie także innych czynników.

Osoby wspierające ucznia/uczniów w procesie edukacji to przede wszystkim rodzice (82% uczniów wskazało matkę, 64% uczniów wskazało ojca), ale także nauczyciele (44% uczniów wybrało także tę odpowiedź). Także pozostałe odpowiedzi uzyskały wysokie wyniki: rodzeństwo (37%), koledzy szkolni (36%). Wśród innych osób wspierający podczas nauki uczniowie wymieniają głównie osoby z rodziny: babcię, dziadka, ciocię, wujka, kuzyna. 1 uczeń wymienił Google. Uwagę należy zwrócić na fakt, iż jedynie 6% uczniów zaznaczyło, że nikt nie pomaga im, kiedy mają problemy z nauką.

W zakresie preferowanego stylu uczenia się uczniowie określili następująco:

- Uczę się na pamięć, bo nie wszystko rozumiem – poziom 3 (34%)
- Uczę się ze zrozumieniem – poziom 4 (32%), poziom 5 (26%), poziom 3 (24%)
- Nie uczę się w ogóle, bo wszystko pamiętam z zajęć – poziom 1 (32,6%), poziom 3 (22,91%), poziom 2 (21,59%)
- Uczę się przez próby i błędy – poziom 4 (27,75%), poziom 3 (23,35%)
- Uczę się przez rozwiązywanie problemów – poziom 4 (22,47%), poziom 3 (22,03%)
- Uczę się przez naśladowanie – poziom 2 (35%)
- Wolę inne zajęcia niż naukę – poziom 5 (33%), poziom 3 (25%)

Z powyższych wyników wynika, że uczniowie czasami uczą się na pamięć, bo nie wszystko rozumieją. Starają się i dość często uczą się ze zrozumieniem. Raczej uczą się, ponieważ nie pamiętają wszystkiego z zajęć. Dość duża grupa uczniów uczy się przez rozwiązywanie problemów oraz przez próby i błędy. Duża grupa uczniów woli inne zajęcia niż naukę.

Posiadane umiejętności życiowe według ucznia/uczniów.

- Podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów – poziom 4 (38%)
- Twórcze myślenie i krytyczne myślenie – poziom 4 (28,63%), poziom 5 (25,55%), poziom 3 (24,67%)
- Skuteczne porozumiewanie się i utrzymywanie dobrych relacji interpersonalnych – poziom 4 (38%), poziom 5 (27%), poziom 3 (23%)
- Samoświadomość i empatia – poziom 4 (31,28%), poziom 3 (27,31%), poziom 5 (23,35%)
- Radzenie sobie z emocjami i kierowanie stresem – poziom 4 (30%), poziom 3 (23%)

Z powyższych wyników wynika, że uczniowie raczej wysoko oceniają posiadane umiejętności życiowe. W każdej z kategorii umiejętności dominowały poziomy: 3, 4 i 5.

Uczniowie raczej mają określone plany na przyszłość. Należy zwrócić uwagę, że zdecydowana większość uczniów potrafiła powiedzieć, co chciałaby robić w przyszłości – część z nich określiła konkretne zawody, które chcieliby wykonywać, część określiła jaki zakres zadań chcieliby wykonywać. Niektórzy uczniowie pisali, że chcieliby być szczęśliwi i założyć rodzinę. 50 uczniów napisało, że jeszcze nie wie, co chcieliby robić w przyszłości, a 13 nie udzieliło odpowiedzi.

Znajomość swoich umiejętności przez ucznia, uczniów - wśród wymienionych umiejętności uczniowie wpisywali zarówno konkretne zdolności, talenty, umiejętności „zawodowe” np. śpiew, gra na instrumentach, malarstwo, umiejętności sportowe, umiejętności matematyczne, szycie, gotowanie itp. Jak również cechy charakteru np. jestem przyjacielska, towarzyska, mam zwariowane pomysły, łatwe zawieranie znajomości itd. Niektórzy uczniowie wymienione umiejętności łączyli z tym, co chcieliby robić w przyszłości. 23 uczniów nie potrafiło określić jakie ma mocne strony, zaś 37 nie udzieliło odpowiedzi.

5) Rozwój społeczny i emocjonalny uczniów

II część kwestionariusza odnoszącą się do rozwoju społecznego i emocjonalnego wypełniło 203 uczniów.

Na podstawie uzyskanych wyników możemy powiedzieć, że uczniowie mają wysokie poczucie akceptacji w grupie rówieśników. Ponad 47% uczniów zdecydowanie i ponad 32% uczniów raczej chętnie przebywa w grupie rówieśników.

Trochę inaczej przedstawiają się wyniki w zakresie przewodnictwa ucznia/uczniów w grupie rówieśników. Prawie 26% uczniów czasami chętnie przewodzi grupie rówieśników, ale aż prawie 25% raczej i prawie 18% zdecydowanie nie lubi być liderem i niechętnie przewodzi w grupie.

Uczniowie deklarują współpracę w grupie i zainteresowanie rówieśnikami. 34% uczniów i 19% uczniów odpowiednio raczej lub zdecydowanie interesuje się tym, co robią koledzy i współpracuje z nimi. Ale aż 33% uczniów robi to czasami.

Uczniowie deklarują swoją aktywność podczas zajęć lekcyjnych głównie czasami (prawie 42% uczniów). Cześć uczniów (ponad 23%) uważa, że jest raczej aktywna podczas zajęć, zaś ponad 16%, że raczej nie jest.

Trochę inaczej przedstawia się aspekt aktywności ucznia/uczniów podczas zabaw z rówieśnikami. Ponad 40% uczniów raczej aktywnie uczestniczy w zabawach z rówieśnikami, a ponad 25% uczniów zdecydowanie aktywnie działa podczas zabaw z rówieśnikami.

Uczniowie raczej (ponad 39%) i zdecydowanie (33%) chętnie współdziałają i współpracują w grupie. Potrafią także budować relacje z osobami dorosłymi. Ponad 40% uczniów jest raczej otwartych w kontaktach z dorosłymi a ponad 23% zdecydowanie jest otwartych w takich relacjach.

Uczniowie także akceptują reguły społeczne i grupowe (*Raczej tak: 47,52%; Zdecydowanie tak: 28,22%*).

Uczniowie raczej łatwo budują relacje z rówieśnikami. 33,5% uczniów raczej, zaś 34,48% uczniów zdecydowanie łatwo nawiązuje kontakty z rówieśnikami.

Natomiast w aspekcie akceptacji rówieśników przez ucznia/uczniów wyniki sugerują, że największa grupa uczniów czasami (31%) zaprasza i zachęca kolegów do rozmów oraz zabaw. Ale aż, odpowiednio, 29% i 24% uczniów raczej lub zdecydowanie zachęca rówieśników do wspólnej zabawy. Wydaje się jednak, że ten czynnik, może być elementem do dalszej pracy.

Uczniowie deklarują wysoki poziom wrażliwości na potrzeby i emocje rówieśników. Aż ponad 35% i ponad 41% uczniów raczej lub zdecydowanie pomaga kolegom, próbuje ich pocieszać, kiedy jest taka potrzeba.

Z przeprowadzonych badań wynika także, iż uczniowie są świadomi swoich praw. 40% twierdzi, że raczej jest ich świadoma, zaś 36% twierdzi, że zdecydowanie jest ich świadoma.

Uczniowie przestrzegają norm i reguł społecznych przez ucznia/uczniów, co wyraża się także poprzez poszanowanie praw i wolności innych osób. Odpowiednio 41% i 45% uczniów deklaruje, że raczej lub zdecydowanie szanuje prawa i wolności innych.

Natomiast zdecydowanym obszarem do pracy jest asertywność ucznia/uczniów. Jedynie 32% uczniów stwierdziło, że czasami mówi głośno o ważnych dla niego sprawach. Zaś łącznie 35% uczniów odpowiedziało, że raczej lub zdecydowanie nie mówi głośno o takich sprawach.

Jeśli chodzi o świadomość własnych emocji przez ucznia/uczniów to deklarują oni, że raczej (41%) lub zdecydowanie (31%) zazwyczaj są w dobrym humorze i łatwo okazują dobre samopoczucie.

W aspekcie świadomości emocji innych osób, uczniowie deklarują, że raczej (44%) lub zdecydowanie (32%) potrafią zrozumieć uczucia innych osób.

Uczniom czasami (34%) trudno jest wytłumaczyć innym osobom co czują. Wyniki uzyskane w tej kategorii pokazują, że umiejętność wyrażania własnych emocji przez ucznia/uczniów może być kolejnym czynnikiem do dalszej pracy.

Podobnie jest w zakresie umiejętności radzenia sobie z emocjami, stresem przez ucznia/uczniów. Także w tej kategorii największa grupa uczniów czasami (26%) chowa się w sobie, kiedy jest zdenerwowana. Także w kolejnym pytaniu odnoszącym się do świadomości własnych emocji przez ucznia/uczniów uzyskaliśmy podobne wyniki. Znowu największą grupę stanowią uczniowie, którzy czasami (31%) nie wiedzą dokładnie, jakie emocje czują w danej chwili.

Natomiast odpowiedzi na kolejne pytanie sugerują, że uczniowie posiadają umiejętność łączenia emocji z przyczynami, które je wywołują. 56% uczniów zdecydowanie lub raczej wie z jakiego powodu są źli.

Także aspekt świadomości znaczenia emocji w relacjach z innymi jest na dobrym poziomie wśród uczniów. 68% uczniów twierdzi, że raczej lub zdecydowanie ważne jest dla nich, aby wiedzieć co czują ich przyjaciele.

Uczniowie wykazują także potrzebę zrozumienia przyczyn danych emocji u innych osób. 38% uczniów raczej i 40% uczniów zdecydowanie stara się zrozumieć dlaczego ich przyjaciel jest np. zdenerwowany. Umiejętność odczytywania emocji innych osób przez ucznia/uczniów jest na średnim i dobrym poziomie. 31% uczniów czasami, zaś 30% uczniów raczej i 22% uczniów zdecydowanie potrafi odgadnąć, co czuje osoba, z którą rozmawiają.

O poziomie asertywności uczniów świadczy kolejne pytanie. 35% uczniów deklaruje, że zdecydowanie łatwo jest im powiedzieć NIE, kiedy ich przyjaciele, koledzy zachęcają ich do zrobienia czegoś, co się im nie podoba. Raczej tak uważa też 24% uczniów, ale aż 22% uczniów przyznaje, że tylko czasami łatwo jest im powiedzieć NIE.

Uczniowie raczej unikają sytuacji konfliktowych (*Raczej tak* – 35%; *Zdecydowanie tak* – 20%). Ale aż 27% uczniów przyznaje że tylko czasami unika sytuacji konfliktowych. 13% uczniów raczej lub zdecydowanie angażuje się w sytuacje konfliktowe.

Jeśli chodzi o sposób radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych przez ucznia/uczniów, to deklarują oni, że raczej (35%) starają się radzić sobie w sytuacjach konfliktowych w pokojowy sposób. Ale aż 29% uczniów przyznaje, że do pokojowych sposobów radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych odwołuje się tylko czasami.

W sytuacjach konfliktowych uczniowie raczej nie (24%) lub zdecydowanie nie (45%) zachowują się agresywnie wobec kolegów.

Także w takich sytuacjach uczniowie zazwyczaj nie obrażają się i nie gniewają (*Zdecydowanie nie* – 33%; *Raczej nie* – 29%).

Z przeprowadzonych badań wynika także, że uczniowie zdecydowanie nie (46%) lub raczej nie (32%) inicjują sytuacji konfliktowych.

2.2.2. Grupa B – Uczniowie w wieku 6-10 lat

2.2.2.1. Informacje o klasie

1.1. *Wiek uczniów w klasie*

Klasy I (uczniowie w wieku 6-7 lat) – trzy klasy

Klasy III (uczniowie w wieku 9-10 lat) – trzy klasy

1.2. *Liczba uczniów w klasie*

Klasy I:

- Chłopcy: 12; Dziewczynki: 10
- Chłopcy: 11; Dziewczynki: 9
- Chłopcy: 13; Dziewczynki: 4

Klasy III:

- Chłopcy: 12; Dziewczynki: 12
- Chłopcy: 11; Dziewczynki: 12
- Chłopcy: 9; Dziewczynki: 6

W sumie: 68 chłopców i 53 dziewcząt (razem 121 uczniów)

1.3. *Narodowość/Narodowości*

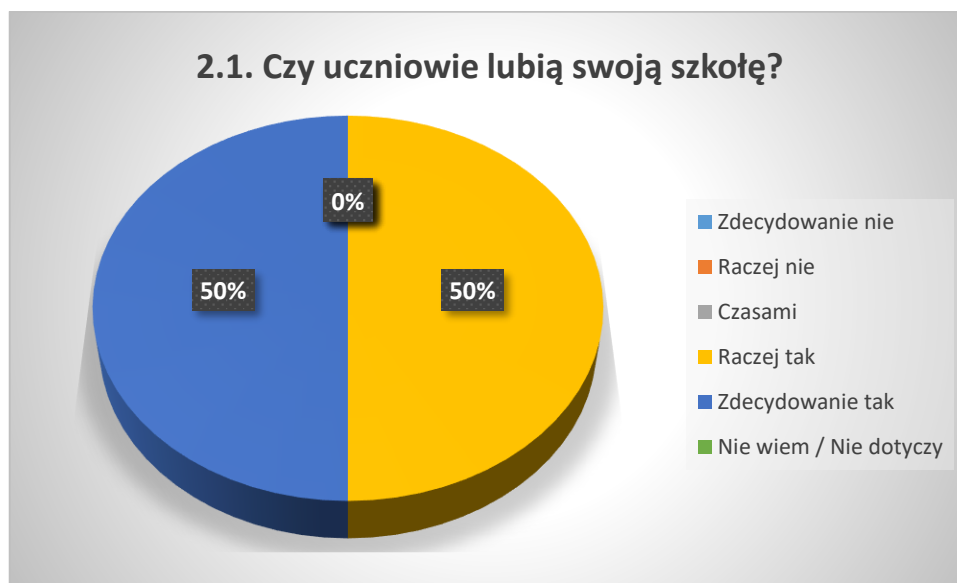
Wszyscy uczniowie są narodowości polskiej.

2.2.2.2. Szkoła i jej otoczenie

2.1. Czy uczniowie lubią swoją szkołę?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); **Raczej tak: 3 (50%)**; **Zdecydowanie tak: 3 (50%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

52

2.2. Czy uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); **Raczej tak: 4 (67%)**; Zdecydowanie tak: 2 (33%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

2.3. Czy zdaniem Pani/Pana budynki/pomieszczenia, w których odbywają się lekcje są wygodne dla uczniów (np. dobrze ogrzewane, jasne, ...)?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); **Raczej tak: 3 (50%)**; **Zdecydowanie tak: 3 (50%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

2.4. Czy szkoła dostarcza uczniom materiały do nauki (np. książki, pomoce dydaktyczne, ...)?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); Raczej tak: 2 (33%); **Zdecydowanie tak: 4 (67%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

2.5. Czy uczniowie mają możliwość realizacji doświadczeń i eksperymentów w laboratoriach/pracowniach lub praktycznych działań w szkole?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 1 (17%); **Czasami: 2 (33%)**; **Raczej tak: 2 (33%)**; Zdecydowanie tak: 1 (17%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

2.6. Czy szkoła zapewnia uczniom miejsce na dodatkowe zajęcia (np. teatr, przedstawienia, muzykę, ...)?

Zdecydowanie nie: 0 (0%) ; Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); Raczej tak: 2 (33%); **Zdecydowanie tak: 4 (67%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: Brak

2.7. Czy w szkole są organizowane dodatkowe zajęcia/wydarzenia dla uczniów (np. zajęcia sportowe, koła zainteresowań, kluby dyskusyjne, imprezy okolicznościowe, ...)?

Zdecydowanie nie: 0 (0%) ; Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%) ; Raczej tak: 1 (17%); **Zdecydowanie tak: 5 (83%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

2.8. Czy uczniowie lubią brać udział w wydarzeniach organizowanych w szkole?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); Raczej tak: 1 (17%); **Zdecydowanie tak: 5 (83%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

2.9. Czy do szkoły chodzą uczniowie z innej grupy kulturowej (np. ze względu na pochodzenie, religię, ...)?

Zdecydowanie nie: 1 (17%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 1 (17%); Raczej tak: 0 (0%); **Zdecydowanie tak: 4 (67%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

2.10. Jak Pani/Pan sądzi, czy według uczniów jest to pozytywne zjawisko?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); Raczej tak: 2 (33%); Zdecydowanie tak: 1 (17%); **Nie wiem/Nie dotyczy: 3 (50%);**

Komentarze: brak

2.11. Czy w szkole, wśród dzieci w wieku 6-10 lat, zdarzały sytuacje agresji lub/i przemocy (np. zastraszania, przezywania, bicia,...)?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 1 (17%); **Czasami:2 (33%);** Raczej tak: 1 (17%); Zdecydowanie tak: 1 (17%); Nie wiem/Nie dotyczy: 1 (17%);

Komentarze: brak

2.12. Jak Pani/Pan sądzi, czy według uczniów szkoła pomaga (lub pomogłaby) uczniom, którzy są ofiarami agresji lub/i przemocy?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%) ; Raczej tak: 2 (33%); **Zdecydowanie tak: 4 (67%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

2.13. Jak Pani/Pan sądzi, czy według uczniów szkoła jest miejscem, w którym mogą otrzymać pomoc, jeśli jej potrzebują?

Zdecydowanie nie: 0 (0%) ; Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); Raczej tak: 2 (33%); **Zdecydowanie tak: 4 (67%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: Brak

2.14. Czy uczniowie mają dobry kontakt z nauczycielem/nauczycielami?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); Raczej tak: 2 (33%); **Zdecydowanie tak: 4 (67%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: Brak

2.15. Czy uczniowie mają dobry kontakt z dyrektorem szkoły?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); **Raczej tak: 3 (50%); Zdecydowanie tak: 3 (50%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

2.16. Czy uczniowie mają dobry kontakt z pracownikami sekretariatu i obsługi/ochrony?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); **Raczej tak: 3 (50%); Zdecydowanie tak: 3 (50%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

2.17. Czy uczniowie mają dobry kontakt z innymi uczniami?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); **Raczej tak: 3 (50%); Zdecydowanie tak: 3 (50%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

2.18. Jeśli są dodatkowe ważne aspekty życia szkolnego uczniów z Twojej klasy nie poruszone wcześniej bardzo prosimy o ich krótkie opisanie.

- Radzenie sobie ze stresem, emocjami.
- Radzenie sobie ze stresem; Zmiana nawyków myślenia, zmiana przekonań; Uwalnianie się od destrukcyjnych emocji.

2.19. Wnioski z rysunków uczniów. Co najbardziej uczniowie lubią robić w szkole/klasie, a jakie aspekty życia szkolnego się nie pojawiły na rysunkach.

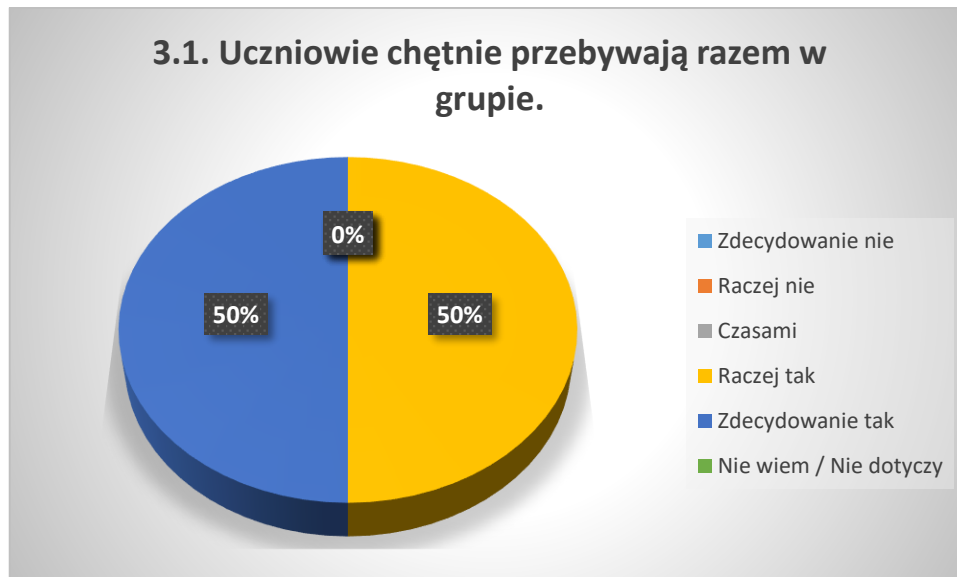
- Lubią: pracę w grupach; teatrzyk; eksperymenty, doświadczenia; gry, zajęcia komputerowe, wycieczki;
- Uczyć się przez zabawę. Uczestniczyć w grach i zabawach ruchowych. Zdobywać wiedzę podczas wycieczek i warsztatów ekologiczno - przyrodniczych.
- Zabawy ruchowe (lekcje W-F); Doświadczenia i eksperymenty; Zabawy na przerwach.
- Dzieci najchętniej lubią spędzać czas aktywnie podczas zabaw ruchowych, zarówno na lekcjach jak i przerwie.
- Lubią się wspólnie bawić, grać w gry, tańczyć, śpiewać, chodzić na wycieczki.

2.2.2.3. Rozwój społeczny i emocjonalny uczniów

3.1. Uczniowie chętnie przebywają razem w grupie.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); **Raczej tak: 3 (50%)**; **Zdecydowanie tak: 3 (50%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

55

3.2. W klasie jest jeden lub kilku liderów.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); Raczej tak: 1 (17%); **Zdecydowanie tak: 5 (83%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

3.3. Uczniowie interesują się tym, co robią rówieśnicy w grupie, współpracują ze sobą.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); Raczej tak: 2 (33%); **Zdecydowanie tak: 4 (67%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

3.4. Uczniowie są aktywni podczas lekcji.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); Raczej tak: 1 (17%); **Zdecydowanie tak: 5 (83%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

3.5. Uczniowie są aktywni podczas zabaw w grupie.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); Raczej tak: 2 (33%); **Zdecydowanie tak: 4 (67%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

3.6. Uczniowie współdziałają i współpracują w grupie.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 1 (17%); **Raczej tak: 4 (67%)**; Zdecydowanie tak: 1 (17%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

3.7. Uczniowie są otwarci w kontaktach z dorosłymi.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 1 (17%); Raczej tak: 2 (33%); **Zdecydowanie tak: 3 (50%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

3.8. Uczniowie respektują zasady i reguły w grupie.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 2 (33%); **Raczej tak: 4 (67%)**; Zdecydowanie tak: 0 (0%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

3.9. Ich próby nawiązania kontaktu są rozumiane przez pozostałe dzieci.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); **Raczej tak: 6 (100%)**; Zdecydowanie tak: 0 (0%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

3.10. Uczniowie zapraszają i zachęcają dzieci do rozmów oraz zabaw.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); **Raczej tak: 6 (100%)**; Zdecydowanie tak: 0 (0%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

3.11. Uczniowie pomagają innym dzieciom, próbują pocieszać rówieśników.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 1 (17%); **Raczej tak: 3 (50%)**; Zdecydowanie tak: 2 (33%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

3.12. Uczniowie są świadomi swoich praw.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 1 (17%); **Raczej tak: 3 (50%);** Zdecydowanie tak: 2 (33%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

3.13. Uczniowie szanują prawa i wolność innych.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 1 (17%); **Raczej tak: 4 (67%);** Zdecydowanie tak: 1 (17%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

3.14. Uczniowie mówią o ważnych dla siebie sprawach.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); **Raczej tak: 4 (67%);** Zdecydowanie tak: 2 (33%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

3.15. Uczniowie potrafią wyrażać uczucia w sposób adekwatny do sytuacji.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 1 (17%); **Raczej tak: 5 (83%);** Zdecydowanie tak: 0 (0%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

3.16. Uczniowie potrafią okazać dobre samopoczucie, zadowolenie, radość.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); Raczej tak: 2 (33%); **Zdecydowanie tak: 4 (67%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

3.17. Uczniowie współodczuwają, rozpoznają, nazywają przeżycia innych dzieci.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); **Raczej tak: 5 (83%);** Zdecydowanie tak: 1 (17%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

3.18. Uczniowie unikają sytuacji konfliktowych.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); **Czasami: 4 (67%);** Raczej tak: 2 (33%); Zdecydowanie tak: 0 (0%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

3.19. Uczniowie w sytuacjach konfliktowych próbują radzić sobie w pokojowy sposób.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 1 (17%); **Raczej tak: 5 (83%);** Zdecydowanie tak: 0 (0%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

3.20. Uczniowie w sytuacjach konfliktowych zachowują się agresywnie wobec innych dzieci.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); **Raczej nie: 3 (50%); Czasami: 3 (50%);** Raczej tak: 0 (0%); Zdecydowanie tak: 0 (0%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

3.21. Uczniowie w sytuacji konfliktowej reagują gniewem, obrażają się, odwracają, odchodzą.

Zdecydowanie nie: 0 (0%) ; Raczej nie: 2 (33%); **Czasami: 4 (67%)**; Raczej tak: 0 (0%); Zdecydowanie tak: 0 (0%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%) ;

Komentarze: brak

3.22. Uczniowie często wywołują konflikty.

Zdecydowanie nie: 0 (0%); **Raczej nie: 5 (83%)**; Czasami: 1 (17%); Raczej tak: 0 (0%); Zdecydowanie tak: 0 (0%) ; Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%) ;

Komentarze: brak

3.23. Prosimy o przedstawienie w kilku zdaniach całościowego obrazu klasy względem rozwoju emocjonalnego i społecznego.

- Większość uczniów z mojej klasy to dzieci grzeczne, zdyscyplinowane, przestrzegające reguły i zasady obowiązujące w klasie i w szkole. Są wrażliwe na potrzeby innych ludzi. Biorą udział w akcjach charytatywnych. Są także wrażliwe na krzywdę zwierząt.
- Większość uczniów z mojej klasy ma poczucie własnej wartości i świadomość swoich talentów oraz cech charakteru. Dzieci potrafią rozmawiać o swoich uczuciach i emocjach. Umieją dzielić się z innymi, proponują wspólną zabawę, cieszą się z sukcesów innych, są wrażliwe na krzywdę ludzi i zwierząt.
- Dziecko będące na tym etapie rozwoju emocjonalnego cały czas zmienia swoje postępowanie w aspekcie emocjonalnym i społecznym. Największym kłopotem jest umiejętność adekwatnej reakcji w sytuacji kryzysowej.
- W klasie panuje miła atmosfera, dzieci starają się używać wobec siebie zwrotów grzecznościowych, w sytuacjach konfliktowych starają się zachować w sposób powściągliwy.
- Klasa jest pod opieką specjalistów z PPP, którzy pracują nad rozwojem emocjonalnym i społecznym. W chwili obecnej uczniowie potrafią już radzić sobie w sytuacjach trudnych zdecydowanie lepiej niż przed tymi zajęciami.

2.2.2.4. Styl uczenia się uczniów

4.1. Określ styl uczenia się uczniów, jaki jest w klasie (1 – najniższy poziom, 5 – najwyższy poziom)

4.1.1. Uczą się na pamięć, bo nie wszystko rozumieją

1	2	3	4	5	Nie wiem
1 (17%)	3 (50%)	1 (17%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (16%)

4.1.2. Uczą się ze zrozumieniem

1	2	3	4	5	Nie wiem
0 (0%)	0 (0%)	1 (17%)	3 (50%)	1 (17%)	1 (16%)

4.1.3. Nie uczą się w ogóle, bo wszystko pamiętają z zajęć

1	2	3	4	5	Nie wiem
0 (0%)	1 (17%)	1 (17%)	2 (33%)	0 (0%)	2 (33%)

4.1.4. Uczą się przez próby i błędy

1	2	3	4	5	Nie wiem
0 (0%)	0 (0%)	2 (33%)	3 (50%)	0 (0%)	1 (17%)

4.1.5. Uczą się przez rozwiązywanie problemów

1	2	3	4	5	Nie wiem
0 (0%)	0 (0%)	1 (17%)	3 (50%)	1 (17%)	1 (16%)

4.1.6. Uczą się przez naśladowanie

1	2	3	4	5	Nie wiem
0 (0%)	0 (0%)	2 (33%)	3 (50%)	0 (0%)	1 (17%)

4.1.7. Wolą inne zajęcia niż naukę

1	2	3	4	5	Nie wiem
0 (0%)	2 (33%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	4 (67%)

4.1.8. Prosimy o przedstawienie w kilku zdaniach ogólnej sytuacji w klasie w zakresie stylów uczenia się.

- Moi uczniowie bardzo lubią zajęcia ruchowe, pracę w grupach, doświadczenia, eksperymenty, zajęcia umuzykalniające.
- Moi uczniowie lubią: dotykać, manipulować przedmiotami; aktywnie uczą się przez doświadczenia i eksperymenty; lubią aktywność ruchową; zadają bardzo dużo pytań; chętnie oglądają i przygotowują muli prezentacje.
- Najskuteczniejsze przyswajanie wiedzy następuje kiedy nauka łączy się z przyjemnością. Dzieci lubią również uczyć się przez doświadczenie. Niektóre z nich szczególnie potrzebują, aby ich zapotrzebowanie na ruch zostało spełnione.

- Dzieci zazwyczaj uczą się poprzez działanie, manipulację na konkretach. Wtedy wiedza jest szybciej i łatwiej przyswajana, zapamiętywana.

4.2. **Jakie umiejętności życiowe posiadają uczniowie (adekwatne do wieku)? (1 – najniższy poziom, 5 – najwyższy poziom)**

4.2.1. *Podjęmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów*

1	2	3	4	5	Nie wiem
0 (0%)	1 (17%)	2 (33%)	3 (50%)	0 (0%)	0 (0%)

4.2.2. *Twórcze myślenie i krytyczne myślenie*

1	2	3	4	5	Nie wiem
0 (0%)	0 (0%)	2 (33%)	4 (67%)	0 (0%)	0 (0%)

4.2.3. *Skuteczne porozumiewanie się i utrzymywanie dobrych relacji interpersonalnych*

1	2	3	4	5	Nie wiem
0 (0%)	0 (0%)	3 (50%)	3 (50%)	0 (0%)	0 (0%)

4.2.4. *Samoświadomość i empatia*

1	2	3	4	5	Nie wiem
0 (0%)	0 (0%)	2 (33%)	3 (50%)	1 (17%)	0 (0%)

4.2.5. *Radzenie sobie z emocjami i kierowanie stresem*

1	2	3	4	5	Nie wiem
0 (0%)	0 (0%)	4 (67%)	2 (33%)	0 (0%)	0 (0%)

4.2.6. *Prosimy o przedstawienie w kilku zdaniach ogólnej sytuacji w klasie w zakresie umiejętności życiowych.*

- Uczniowie chętnie włączają się w życie klasy i szkoły, nabywają wiele umiejętności życiowych, które stosują w praktyce. Bardzo przydatne są warsztaty psychologiczno - pedagogiczne. Dopiero uczą się radzenia sobie ze stresem, z sytuacjami nowymi, nietypowymi, z rozstaniem z rodzicami na wiele godzin.
- Większość uczniów z klasy lubi uczestniczyć w zajęciach szkolnych, gdyż nie tylko zdobywają tu wiedzę, ale także rozwijają swoje zainteresowania. Z dużą łatwością nabywają także umiejętności życiowe, co ułatwiają np. zajęcia psychologiczno - pedagogiczne odbywające się kilka razy w roku w danej klasie.
- Dzieci w klasie są samodzielne w czynnościach samoobsługowych. Potrafią gospodarować wyznaczonym czasem. W sytuacji stresu zgłaszają się do nauczyciela o pomoc.

2.2.2.5. Ogólne wnioski

W badaniu uczniów w wieku do 10 roku życia wzięło udział sześć klas szkoły podstawowej. Były to trzy klasy pierwsze i trzy klasy trzecie. W sumie badaniem objęto 121 uczniów (68 chłopców i 53 dziewcząt). Uczniowie byli w wieku 6-7 lat oraz 9-10 lat.

Ankiety w imieniu uczniów wypełniał wychowawca klasy, zaś dzieci przygotowywały prace plastyczną, o tym, co lubią robić w szkole. Poniżej przedstawiamy wnioski z przeprowadzonych badań podzielone na kilka części zgodnych z kwestionariuszem.

61

1) Szkoła i otoczenie

Na podstawie zebranych wyników możemy stwierdzić, że uczniowie najmłodszych klas akceptują swoją szkołę. Uzyskaliśmy równo po 50% odpowiedzi potwierdzających, że uczniowie raczej lub zdecydowanie lubią swoją szkołę.

Także poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole jest raczej wysokie. 67% uczniów czuje się w szkole raczej bezpiecznie, zaś 33% zdecydowanie bezpiecznie.

Stanu budynków szkolnych jest zgodny z potrzebami uczniów. Nauczyciele wypełniający ankietę uważają, że budynki szkolne i sale lekcyjne są raczej (50%) lub zdecydowanie (50%) wygodne dla uczniów.

Uczniowie są wyposażeni w materiały szkolne otrzymywane w szkole. Zdecydowanie tak uważa 67% nauczycieli, zaś raczej tak 33% nauczycieli wypełniających ankietę.

Zupełnie inaczej wygląda sytuacja jeśli chodzi o możliwość realizacji doświadczeń, eksperymentów i praktycznych działań w szkole przez uczniów. Zebrane wyniki w tym obszarze są dość rozbieżne. 33% nauczycieli uważa, że uczniowie raczej mają taką możliwość, 17%, że zdecydowanie. Ale już aż 33% nauczycieli oznajmiło, że czasami, a 17%, że raczej uczniowie nie mają takiej możliwości.

Infrastruktura budynków szkolnych pozwalająca na realizację dodatkowych zajęć dla uczniów, podobnie jak cała infrastruktura szkoły została oceniona bardzo dobrze. 67% nauczycieli uważa, że szkoła zdecydowanie zapewnia miejsca na dodatkowe zajęcia, zaś 33%, że raczej tak.

Oferta szkoły w obszarze dodatkowych wydarzeń, zajęć dla uczniów także wydaje się być dość bogata z punktu widzenia nauczycieli najmłodszych klas. 83% z nich uważa, że w szkole są organizowane dodatkowe zajęcia/wydarzenia dla uczniów, a 17%, że raczej tak.

Identycznie wygląda sytuacja w zakresie zaangażowania uczniów w dodatkowe wydarzenia organizowane w szkole. 83% zdecydowanie chętnie uczestniczy w takich wydarzeniach, a 17% raczej tak.

Jeśli chodzi o obecność w społeczności uczniowskiej uczniów z innych kultur, w różnych szkołach różnie się to przedstawia. 67% nauczycieli wypełniających ankietę twierdzi, że do szkoły zdecydowanie chodzą uczniowie z innych kultur, ale po 17%, że czasami lub zdecydowanie nie.

Nauczyciele uważają, że nastawienie uczniów do obecności w szkole uczniów z innych kultur jest raczej pozytywne (33% *Raczej tak*, 17% *Zdecydowanie tak*), ale sytuacja ta nie dotyczy aż 50% grupy badawczej.

Poziom zachowań agresywnych w szkole w najmłodszych klasach jest z pewnością mniejszy niż w klasach starszych czy szkołach gimnazjalnych. Według nauczycieli, takie sytuacje agresji i/lub przemocy zdarzają się czasami (33%), raczej tak lub zdecydowanie tak (odpowiednio po 17%), ale też raczej nie (17%). 17% respondentów stwierdziło, że ta sytuacja ich nie dotyczy.

Jeśli chodzi o wsparcie dla uczniów ze strony szkoły w sytuacjach przemocy to nauczyciele oceniają, że uczniowie zdecydowanie (67%) lub raczej (33%) uważają, że szkoła pomaga (lub pomogłaby) uczniom, którzy są ofiarami przemocy.

Analogicznie wygląda sytuacja jeśli chodzi o postrzeganie szkoły jako miejsca, w którym uczniowie mogą otrzymać pomoc. 63% respondentów zdecydowanie, zaś 33% raczej uważa, że według uczniów szkoła to miejsce, w którym mogą otrzymać pomoc, co może świadczyć o poczucie bezpieczeństwa ucznia/uczniów w szkole.

W opinii wychowawców uczniowie są zadowoleni z relacji z nauczycielem/nauczycielami. 67% respondentów zdecydowanie, 33% raczej uważa, że uczniowie mają dobry kontakt z nauczycielem/nauczycielami.

Jeśli chodzi o zadowolenie uczniów z relacji z dyrekcją szkoły, to sytuacja wygląda podobnie. 50% respondentów zdecydowanie, 50% raczej uważa, że uczniowie mają dobry kontakt z dyrekcją szkoły. Identyfikacja wygląda sytuacja w zakresie relacji uczniów z pracownikami „obsługi” szkoły i z relacji w grupie rówieśników.

Wśród innych aspektów życia szkolnego nauczyciele zwrócili uwagę na aspekt emocjonalny i radzenie sobie ze stresem, jako ważne elementy życia szkolnego uczniów.

Wśród ulubionych aktywności uczniów w szkole można wyróżnić: prace grupowe (teatryk, gry, wycieczki, zabawy podczas lekcji i na przerwach). Należy też zwrócić uwagę, że uczniowie lubią doświadczenia i eksperymenty, co ciekawie się łączy z pytaniem o ten aspekt życia szkolnego, który nie jest bardzo mocno rozwinięty w szkołach.

2) Rozwój społeczny i emocjonalny uczniów

Poczucie akceptacji w grupie rówieśników przez uczniów zostało ocenione jako wysokie. Odpowiednio po 50% respondentów uważa, że uczniowie raczej lub zdecydowanie chętnie przebywają razem w grupie.

W zakresie przewodnictwa ucznia/uczniów w grupie rówieśników sytuacja przedstawia się następująco: 83% nauczycieli uważa, że w grupie zdecydowanie jest jeden lub kilku liderów, zaś 17%, że raczej tak.

Współpraca uczniów w grupie – zainteresowanie rówieśnikami także wydaje się być na wysokim poziomie. 67% nauczycieli zdecydowanie, zaś 33% raczej, uważa, że uczniowie interesują się tym, co robią ich rówieśnicy w grupie, współpracują w grupie.

Aktywność młodszych uczniów podczas zajęć lekcyjnych również przedstawia się nieco inaczej niż wśród ich starszych kolegów. 83% respondentów ocenia uczniów jako zdecydowanie aktywnych podczas lekcji, zaś 17% jako raczej aktywnych.

Podobnie wygląda ocena nauczycieli w obszarze aktywności uczniów podczas zabaw z rówieśnikami. Chociaż w tym aspekcie 67% nauczycieli zdecydowanie, a 33% raczej, uważa, że uczniowie są aktywni podczas zabaw w grupie.

Według 67% nauczycieli uczniowie raczej współpracują w grupie, według 17% zdecydowanie tak, ale też według 17% czasami współdziałają i współpracują w grupie.

W obszarze budowania relacji z osobami dorosłymi przez uczniów według 50% nauczycieli uczniowie są zdecydowanie otwarci w kontaktach z dorosłymi, według 33% raczej tak, ale według 17% czasami.

Jeśli chodzi o akceptację reguł społecznych i grupowych przez uczniów, to 67% nauczycieli uważa, że najmłodszy uczniowie raczej respektują zasady i reguły w grupie, ale 33% uważa, że czynią tak czasami. Budowanie relacji z rówieśnikami przez uczniów zostało ocenione jako raczej dobre. 100% nauczycieli uważa, że próby nawiązania kontaktu przez dzieci są raczej zrozumiałe przez inne dzieci.

Identyfikacja wygląda sytuacja w kolejnym pytaniu odnoszącym się do akceptacji rówieśników przez uczniów. Według 100% respondentów uczniowie raczej zapraszają i zachęcają dzieci do rozmów i zabaw.

Wrażliwość uczniów na potrzeby i emocje rówieśników wygląda już nieco inaczej. Według 50% nauczycieli uczniowie raczej pomagają innym dzieciom, próbują pocieszać rówieśników. Zdecydowanie tak uważa 33% nauczycieli, ale 17% respondentów uważa, że tylko czasami.

Według 50% nauczycieli uczniowie raczej są świadomi swoich praw, *zdecydowanie tak* uważa 33%, a *czasami* 17% respondentów.

Przestrzeganie norm i reguł społecznych przez uczniów zostało raczej wysoko ocenione przez ich wychowawców. Odpowiednio 67% i 17% nauczycieli uważa, że uczniowie zdecydowanie lub raczej szanują prawa i wolność innych, a 17% respondentów, że czasami.

Zupełnie inaczej ocenili nauczyciele poziom asertywności uczniów w zakresie mówienia o ważnych dla siebie sprawach, niż ocenili to starsi uczniowie. Według nauczycieli najmłodszych uczniów uczniowie raczej (67%) lub zdecydowanie (33%) głośno mówią o ważnych dla siebie sprawach

Jeśli chodzi o emocje i umiejętność ich wyrażania to 83% nauczycieli oceniło, że uczniowie raczej potrafią wyrażać uczucia w sposób adekwatny do sytuacji, zaś 17% nauczycieli oceniło, że czasami.

Poziom umiejętności wyrażania pozytywnych emocji i uczuć przez uczniów został wysoko oceniony przez nauczycieli. Według 67% z nich zdecydowanie, a 33% raczej uczniowie potrafią okazać dobre samopoczucie, zadowolenie czy radość.

Świadomość emocji innych osób przez ucznia/uczniów także została wysoko oceniona. Według 83% nauczycieli uczniowie raczej współodczuwają, rozpoznają, nazywają przeżycia innych dzieci. Zdecydowanie tak uważa 17% nauczycieli.

Według 67% nauczycieli uczniowie czasami unikają sytuacji konfliktowych, zaś według 33% nauczycieli raczej ich unikają.

Jeśli chodzi o pokojowy sposób radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych przez uczniów to według 83% badanych nauczycieli uczniowie raczej w ten sposób reagują, zaś według 17% nauczycieli „czasami” tak reagują w sytuacjach konfliktowych.

Uczniowie w sytuacjach konfliktowych raczej nie (50%) lub czasami (50%) zachowują się agresywnie wobec innych dzieci.

Także w sytuacjach konfliktowych uczniowie raczej nie (33%) lub czasami (67%) reagują gniewem, obrażają się, odwracają, odchodzą (według nauczycieli).

Z powyższych dwóch wypowiedzi widać różnicę w porównaniu do grupy starszych uczniów. Radzenie sobie z emocjami w trudnych sytuacjach, może być jednym z obszarów do dalszej pracy. Należy również podkreślić, że rozwój współczesnych dzieci nie jest harmonijny, co może oznaczać, że w zakresie rozwoju poznawczego i fizycznego osiągają oni wysoki poziom i radzą sobie z obowiązkami dydaktyczno-wychowawczymi, natomiast obserwuje się jeszcze liczne niedostatki (brak dostatecznej dojrzałości) w zakresie rozwoju społeczno-emocjonalnego i radzenia sobie z negatywnymi emocjami. Inicjowanie sytuacji konfliktowych przez uczniów także zostało ocenione przez nauczycieli na niskim poziomie. 83% z nich uważa, że uczniowie raczej nie często wywołują konflikty. Zaś 17% nauczycieli uważa, że czasami.

Rozwój emocjonalny i społeczny uczniów w ocenie ich wychowawców jest na dobrym poziomie. Nauczyciele w swoich opisach podkreślali koleżeństwo dzieci, to że są grzeczne i zdyscyplinowane, wrażliwe na potrzeby innych osób i zwierząt, mają świadomość swoich cech oraz zdolności, potrafią rozmawiać o swoich uczuciach. Największą trudnością jest umiejętność adekwatnej reakcji w sytuacji kryzysowej. Nauczyciele zwracają też uwagę na potrzebę współpracy ze specjalistami np. z PPP w zakresie rozwoju społeczno – emocjonalnego uczniów.

3) Styl uczenia się uczniów

Preferowany styl uczenia się uczniów klas najmłodszych w ocenie nauczycieli:

- Uczą się na pamięć, bo nie wszystko rozumieją – poziom 2 (50%)
- Uczą się ze zrozumieniem – poziom 4 (50%)
- Nie uczą się w ogóle, bo wszystko pamiętają z zajęć - poziom 4 (33%)
- Uczą się przez próby i błędy – poziom 4 (50%), poziom 3 (33%)
- Uczą się przez rozwiązywanie problemów – poziom 4 (50%)
- Uczą się przez naśladownictwo – poziom 4 (50%), poziom 3 (33%)
- Wolą inne zajęcia niż naukę – Nie wiem (67%)

Z powyższych wyników wynika, że nauczyciele raczej wysoko oceniają poszczególne style uczenia się uczniów. Uważają oni, że uczniowie raczej nie uczą się na pamięć, ale raczej ze zrozumieniem. Część nauczycieli uważa także, że uczniowie dużo pamiętają z zajęć i nie muszą uczyć się w domu. Zarówno uczenie się przez próby i błędy, przez rozwiązywanie problemów i przez naśladownictwo zostały wysoko ocenione przez nauczycieli, co oznacza, że uczniowie dość często stosują takie style uczenia się.

W odpowiedzi otwartej nauczyciele zwrócili uwagę, że uczniowie lepiej uczą się kiedy nauka łączy się z przyjemnością, lubią uczyć się przez doświadczanie i przez pracę na konkretach, co jest potwierdzeniem prawidłowości rozwojowych młodszych uczniów oraz ich rozumieniem przez badanych nauczycieli.

Posiadane umiejętności życiowe uczniów według nauczycieli:

- Podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów – poziom 4 (50%), poziom 3 (33%)
- Twórcze myślenie i krytyczne myślenie – poziom 4 (67%), poziom 3 (33%)
- Skuteczne porozumiewanie się i utrzymywanie dobrych relacji – poziom 3 (50%), poziom 4 (50%)
- Samoświadomość i empatia – poziom 4 (33%), poziom 3 (33%)
- Radzenie sobie z emocjami i kierowanie stresem – poziom 3 (67%), poziom 4 (33%)

Z powyższych odpowiedzi wynika, że nauczyciele raczej dobrze oceniają poziom wszystkich umiejętności życiowych u swoich uczniów. W każdej umiejętności dominują poziomy 3 i 4.

W otwartym pytaniu nauczyciele podkreślali, że uczniowie w szkole nie tylko zdobywają wiedzę, ale rozwijają swoje umiejętności i zainteresowania, nabywają wiele umiejętności życiowych, co ułatwiają zajęcia psychologiczno – pedagogiczne.

2.2.3. Grupa C – Nauczyciele

2.2.3.1. Dane osobowe

1.1. Wiek

W badaniu wzięło udział 128 nauczycieli.

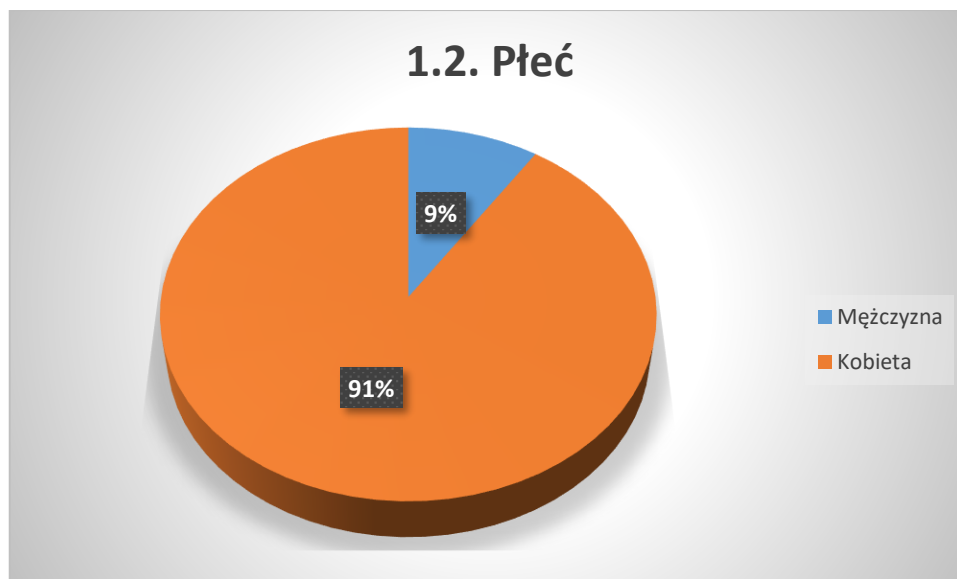
- Mniej niż 30 lat – 13 nauczycieli
- 31 – 35 lat – 18 nauczycieli
- 36 – 40 lat – 25 nauczycieli
- 41 – 45 lat – 19 nauczycieli
- 46 – 50 lat – 18 nauczycieli
- 51 lat i więcej – 17 nauczycieli

Brak odpowiedzi: 18 nauczycieli

1.2. Płeć

Mężczyzna – 12 nauczycieli (9%)

Kobieta – 116 nauczycieli (91%)

1.3. Narodowość

Wszyscy nauczyciele biorący udział w badaniu są polskiej narodowości.

1.4. Nauczany przedmiot/przedmioty

- Edukacja wczesnoszkolna – 29 nauczycieli
- Matematyka – 9 nauczycieli
- Język polski – 12 nauczycieli
- Język angielski – 9 nauczycieli

- Język niemiecki – 3 nauczycieli
- Historia – 9 nauczycieli
- Przyroda – 7 nauczycieli
- Geografia – 2 nauczycieli
- Biologia – 5 nauczycieli
- Fizyka – 2 nauczycieli
- Chemia – 2 nauczycieli
- Wiedza o Społeczeństwie – 2 nauczycieli
- Plastyka – 4 nauczycieli
- Technika – 3 nauczycieli
- Muzyka – 3 nauczycieli
- Wychowanie – Fizyczne – 10 nauczycieli
- Religia – 4 nauczycieli
- Etyka – 1 nauczyciel
- Podstawy kreatywności – 4 nauczycieli
- Pedagog szkolny – 3 pedagogów
- Pedagog specjalny – 1 pedagog
- Świetlica – 6 nauczycieli
- Gimnastyka korekcyjna – 1 nauczyciel
- Nauczyciel wspomagający – 1 nauczyciel
- Logopeda – 2 nauczycieli
- Oligofrenopedagog – 1 nauczyciel
- Rewalidacja – 1 nauczyciel

Brak odpowiedzi: 18

Wśród nauczycieli wielu z nich naucza dwa lub nawet trzy różne przedmioty szkolne; jest to specyfika niewielkich szkół, w których trudno zapewnić etat w wymiarze 18 godzin w tygodniu nauczycielowi uczącemu tylko jednego przedmiotu.

1.5. *Doświadczenie w nauczaniu*

- Mniej niż 2 lata – 14 nauczycieli (11%)
- 3 lata – 5 lat – 15 nauczycieli (12%)
- 6 lat – 10 lat – 21 nauczycieli (16%)
- **11 lat – 20 lat – 31 nauczycieli (24%)**
- **21 lat i więcej – 47 nauczycieli (37%)**

2.2.3.2. Ogólne informacje o szkole

2.1. Szkoła

- Szkoła podstawowa – 119 nauczycieli (93%)
- Gimnazjum – 25 nauczycieli (20%)
- Liceum – 1 (1%)
- Szkoła Średnia (Zawodowa) - 0
- Szkoła Średnia (Technikum) - 0

2.2. Liczba uczniów w szkole

- Szkoły małe (mniej niż 150 uczniów) – 34 szkoły
- Szkoły średnie (151 – 300 uczniów) – 11 szkół
- Szkoły duże (301 uczniów i więcej) – 53 szkoły

2.3. Czy w szkole są uczniowie z trudnościami w uczeniu się?

- Tak – 123 (97%)
- Nie – 4 (3%)

2.4. Czy są uczniowie z mniejszymi szansami na sukces edukacyjny ?

- Tak – 117 (92%)
- Nie – 10 (8%)

2.5. Jeśli odpowiedź na poprzednie pytanie to “tak”, z jakiego rodzaju problemami/wyzwaniami zmierzają się Ci uczniowie o mniejszych szansach?

- Ekonomiczne - 56 (47%)
- Geograficzne – 5 (4%)
- Edukacyjne – 95 (81%)
- Kulturowe – 17 (14%)
- Inne – 12 (10%):
 - Emocjonalne;
 - Zdrowotne - 3 odpowiedzi;
 - Niewydolność wychowawcza rodziców;
 - Koncentracja;
 - Choroby;
 - Niepełnosprawność;
 - Genetyczne;
 - Patologie;
 - Intelktualne;
 - Uzdolnienia.

2.6. Jak Pan/i ocenia poziom przedwczesnego kończenia edukacji w szkole (porzucenia szkoły)?

- Bardzo wysoki (więcej niż 20%) – 2 (2%)
- Wysoki (15 - 19%) – 2 (2%)
- Średni (10 - 14%) – 18 (14%)
- Niski (5% - 9%) – 32 (25%)
- **Bardzo niski (mniej niż 4%) – 73 (57%)**

2.2.3.3. Szkoła i jej otoczenie

3.1. Czy uważa Pan/Pani, że okolica (obszar, miejscowość, dzielnica), w której znajduje się szkoła jest bezpieczna?

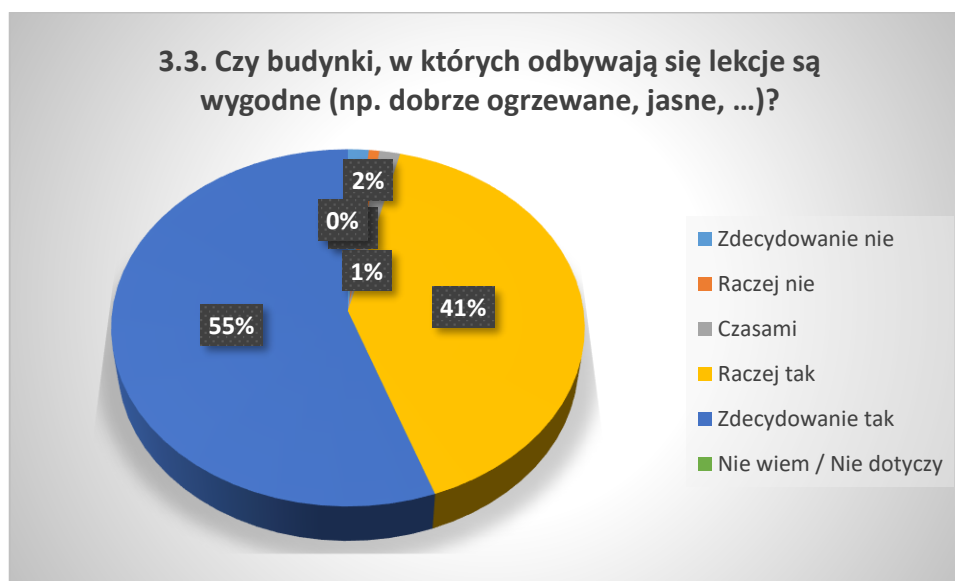
Zdecydowanie nie: 2 (1,56%); Raczej nie: 1 (0,78%); Czasami: 2 (1,56%); **Raczej tak: 64 (50%); Zdecydowanie tak: 59 (46,09%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

3.2. Czy w budynkach szkolnych znajduje się ryzyko dla bezpieczeństwa uczniów?

Zdecydowanie nie: 35 (27%); **Raczej nie: 70 (55%);** Czasami: 8 (6%); Raczej tak: 11 (9%); Zdecydowanie tak: 3 (2%); Nie wiem/Nie dotyczy: 1 (1%);
Komentarze: brak

3.3. Czy budynki, w których odbywają się lekcje są wygodne (np. dobrze ogrzewane, jasne, ...)?

Zdecydowanie nie: 2 (1,56%); Raczej nie: 1 (0,78%); Czasami: 2 (1,56%); **Raczej tak: 52 (40,63%); Zdecydowanie tak: 71 (55,47%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

3.4. Czy szkoła dostarcza materiały do nauki (np. książki, pomoce dydaktyczne ...)?

Zdecydowanie nie: 1 (0,78%); Raczej nie: 1 (0,78%); Czasami: 4 (2,13%); **Raczej tak: 55 (42,97%); Zdecydowanie tak: 65 (50,78%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 2 (1,56%);
Komentarze: brak

3.5. Czy szkoła pozwala na doświadczenia i eksperymenty w laboratoriach lub praktyczne działania?

Zdecydowanie nie: 2 (2%); Raczej nie: 12 (9%); Czasami: 30 (23%); **Raczej tak: 48 (38%);** Zdecydowanie tak: 28 (22%); Nie wiem/Nie dotyczy: 8 (6%);
Komentarze: brak

3.6. Czy szkoła zapewnia uczniom miejsce na dodatkowe zajęcia (np. sport, teatr, przedstawienia, muzykę, ...)?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 3 (2,34%); Czasami: 16 (12,5%); **Raczej tak: 52 (40,63%); Zdecydowanie tak: 57 (44,53%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

3.7. Czy w szkole są organizowane dodatkowe wydarzenia (np. zajęcia sportowe, kluby dyskusyjne, imprezy okolicznościowe, konkursy, ...)?

Zdecydowanie nie: 1 (0,78%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 2 (1,56%); Raczej tak: 24 (18,75%); **Zdecydowanie tak: 101 (78,91%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

3.8. Czy uczniowie chętnie biorą udział w wydarzeniach organizowanych w szkole?

Zdecydowanie nie: 1 (1%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 1 (1%); **Raczej tak: 54 (42%); Zdecydowanie tak: 72 (56%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

3.9. Czy do szkoły chodzą uczniowie z różnych grup kulturowych (np. ze względu na pochodzenie, język, religię, ...)?

Zdecydowanie nie: 14 (10,94%); Raczej nie: 29 (22,66%); Czasami: 22 (17,19%); Raczej tak: 27 (21,09%); Zdecydowanie tak: 25 (19,53%); Nie wiem/Nie dotyczy: 11 (8,59%);

Komentarze: brak

3.10. Czy uważa Pan/i, że jest to pozytywne zjawisko?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 2 (2%); Czasami: 8 (6%); **Raczej tak: 49 (38%); Zdecydowanie tak: 40 (31%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 28 (22%);

Komentarze: 1 (1%): „Brak uczniów zróżnicowanych kulturowo”

3.11. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni przerwaniem nauki?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 1 (0,78%); Czasami: 2 (1,56%); **Raczej tak: 48 (37,5%); Zdecydowanie tak: 60 (46,88%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 17 (13,28%);

Komentarze: brak

3.12. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni niezdaniem do kolejnej klasy?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 3 (2,34%); Raczej tak: 36 (28,13%); **Zdecydowanie tak: 86 (67,19%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 3 (2,34%);

Komentarze: brak

3.13. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni słabszymi osiągnięciami w nauce (np. otrzymują niskie oceny, mają braki edukacyjne, negatywną opinię, wolne tempo pracy ...)?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 1 (0,78%); Raczej tak: 38 (29,69%); **Zdecydowanie tak: 88 (68,75%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 1 (0,78%);

Komentarze: brak

3.14. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy ujawniają zachowania ryzykowane, takie jak picie alkoholu, zażywanie narkotyków, palenie papierosów...?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 3 (2%); **Raczej tak: 42 (33%); Zdecydowanie tak: 58 (45%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 23 (18%);

Komentarze: 2 (2%): „Nie ma takich zachowań”; „Nie ma takich dzieci”.

3.15. Czy w szkole zdarza się, że chłopcy lub dziewczęta należący do mniejszości (etnicznej, religijnej, seksualnej i innej) są dyskryminowani lub wyśmiewani?

Zdecydowanie nie: 34 (26,56%); **Raczej nie: 53 (41,41%);** Czasami: 12 (9,38%); Raczej tak: 5 (3,91%); Zdecydowanie tak: 3 (2,34%); Nie wiem/Nie dotyczy: 21 (16,41%);

Komentarze: brak

3.16. Czy szkoła pomaga (lub pomogłaby) uczniom, którzy są dyskryminowani lub wyśmiewani z powodu przynależności do mniejszości (etnicznej, religijnej, seksualnej i innej)?

Zdecydowanie nie: 3 (2,34%); Raczej nie: 2 (1,56%); Czasami: 2 (1,56%); Raczej tak: 31 (24,22%); **Zdecydowanie tak: 66 (51,56%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 24 (18,75%);

Komentarze: brak

3.17. Czy w szkole zdarzały sytuacje agresji i przemocy?

Zdecydowanie nie: 6 (4,69%); Raczej nie: 39 (30,47%); **Czasami: 57 (44,53%);** Raczej tak: 19 (14,84%); Zdecydowanie tak: 6 (4,69%); Nie wiem/Nie dotyczy: 1 (0,78%);

Komentarze: brak

3.18. Czy szkoła pomaga (lub pomogłaby) uczniom, którzy są ofiarami agresji i przemocy?

Zdecydowanie nie: 2 (2%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 3 (2%); Raczej tak: 35 (27%); **Zdecydowanie tak: 82 (64%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 6 (5%);

Komentarze: brak

3.19. Czy uważa Pan/i, że szkoła jest miejscem, w którym uczeń może otrzymać pomoc, jeśli jej potrzebuje?

Zdecydowanie nie: 1 (0,78%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 3 (2,34%); Raczej tak: 33 (25,78%);
Zdecydowanie tak: 89 (69,53%); Nie wiem/Nie dotyczy: 2 (1,56%);
Komentarze: brak

3.20. Czy rodzice uczniów są zaangażowani w działania szkoły?

Zdecydowanie nie: 1 (0,78%); Raczej nie: 1 (0,78%); Czasami: 20 (15,63%); **Raczej tak: 65 (50,78%);**
Zdecydowanie tak: 39 (30,47%); Nie wiem/Nie dotyczy: 2 (1,56%);
Komentarze: brak

72

3.21. Czy szkoła zwraca uwagę na takie tematy, jak tolerancja/ integracja i szacunek do innych?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 2 (1,56%); Raczej tak: 25 (19,53%);
Zdecydowanie tak: 98 (76,56%); Nie wiem/Nie dotyczy: 3 (2,34%);
Komentarze: brak

2.2.3.4. Relacje z uczniami

4.1. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z dyrektorem szkoły?

Zdecydowanie nie: 1 (0,78%); Raczej nie: 1 (0,78%); Czasami: 4 (3,13%); **Raczej tak: 56 (43,75%); Zdecydowanie tak: 65 (50,78%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 1 (0,78%) ;
Komentarze: brak

73

4.2. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z pracownikami sekretariatu i obsługi/ochrony?

Zdecydowanie nie: 2 (2%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 4 (3%); **Raczej tak: 56 (44%); Zdecydowanie tak: 63 (49%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 3 (2%);
Komentarze: brak

4.3. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z wychowawcą?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 4 (3%); **Raczej tak: 54 (42%); Zdecydowanie tak: 69 (54%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 1 (1%) ;
Komentarze: brak

4.4. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z nauczycielami?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 2 (2%); **Raczej tak: 73 (57%); Zdecydowanie tak: 53 (41%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

4.5. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z innymi uczniami?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 7 (5,47%); **Raczej tak: 90 (70,31%); Zdecydowanie tak: 31 (24,22%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

4.6. Czy uważa Pan/i, że jest sprawiedliwy wobec uczniów?

Zdecydowanie nie: 1 (1%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); **Raczej tak: 64 (50%); Zdecydowanie tak: 62 (48%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

4.7. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mogą porozmawiać z nauczycielami o swoich osobistych problemach (np. problemach z rodzicami lub innymi uczniami)?

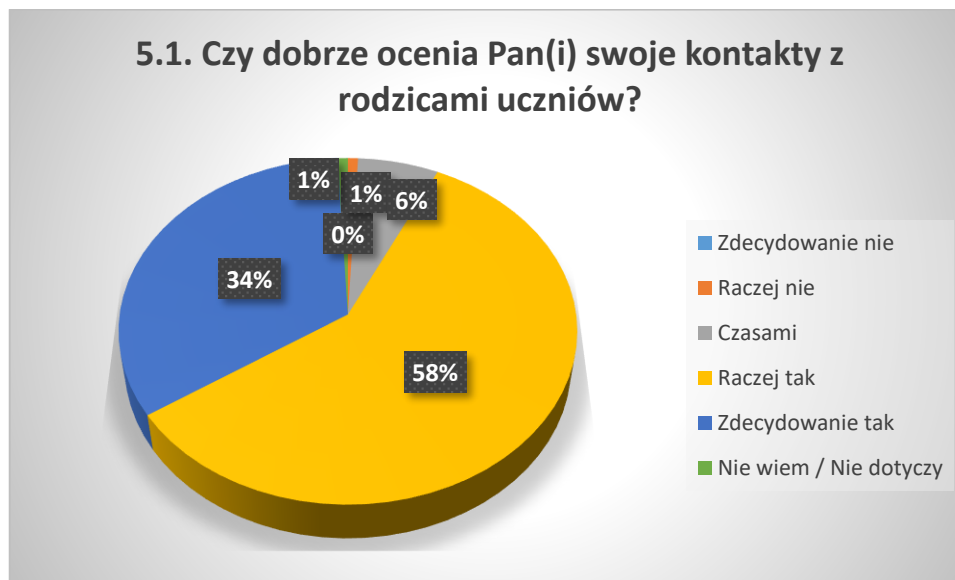
Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 7 (5%); **Raczej tak: 51 (40%); Zdecydowanie tak: 69 (54%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

2.2.3.5. Relacje z rodzicami/opiekunami uczniów

5.1. Czy dobrze ocenia Pan(i) swoje kontakty z rodzicami uczniów?

Zdecydowanie nie: 0 (0%) ; Raczej nie: 1 (0,78%); Czasami: 8 (6,25%); **Raczej tak: 75 (58,59%); Zdecydowanie tak: 43 (33,59%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 1 (0,78%);
 Komentarze: brak

5.2. Czy często (przynajmniej dwa razy w miesiącu) informuje Pan/i rodziców o postępach w nauce i zachowaniu uczniów ?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 3 (2%); Czasami: 13 (10%); **Raczej tak: 59 (46%); Zdecydowanie tak: 52 (41%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 1 (1%);
 Komentarze: brak

5.3. Czy informacje o uczniach są przekazywane rodzicom w atmosferze życzliwości i zrozumienia?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 0 (0%); **Raczej tak: 54 (42%); Zdecydowanie tak: 74 (58%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%) ;
 Komentarze: brak

5.4. Czy szkoła zachęca rodziców do brania czynnego udziału w jej życiu ?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 2 (2%); **Raczej tak: 39 (30%); Zdecydowanie tak: 87 (68%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
 Komentarze: brak

Zaskakujący jest brak dodatkowych komentarzy w ankietach; niedostrzeżenie potrzeby popierania swoich wypowiedzi dodatkowymi informacjami. Podkreśla się, że współczesnego polskiego nauczyciela cechuje niechęć wobec badań ankietowych, co tłumaczy się wysokim obciążeniem administracyjnym, prowadzeniem badań/diagnoz własnych, programowaniem pracy szkoły, monitorowaniem działań pedagogicznych na potrzeby dyrektora szkoły/placówki, jak również zewnętrznego nadzoru pedagogicznego.

2.2.3.6. Ogólne wnioski

W badaniu wzięło udział 128 nauczycieli w wieku od 26 lat do 51 lat i więcej. 9% grupy badawczej stanowili mężczyźni, zaś 91% kobiety. Wśród badanych nauczycieli znalazły się osoby pracujące w klasach 1-3 oraz nauczyciele różnych przedmiotów szkolnych, a także specjaliści, pedagodzy szkolni, logopedzi itp. Badani nauczyciele to osoby o zróżnicowanym doświadczeniu zawodowym i stażu zawodowym. Tak zróżnicowana i reprezentatywna dla środowiska nauczycielskiego grupa badawcza pozwala na zebranie wyników badań.

Poniżej przedstawiamy wyniki badań według kategorii przyjętych w kwestionariuszu:

1) Ogólne informacje o szkole

93% badanych nauczycieli pracuje w szkole podstawowej, a 20% w gimnazjum. Pracują oni też w szkołach zróżnicowanych wielkościowo, jeśli chodzi o liczbę uczniów.

Według 97% nauczycieli w szkole uczą się uczniowie z trudnościami w uczeniu się, a według 92% także uczniowie z mniejszymi szansami edukacyjnymi. W zakresie mniejszych szans na sukces edukacyjny uczniów dominują problemy/przyczyny edukacyjne (81%) i ekonomiczne (47%). Wśród innych przyczyn nauczyciele wymienili m.in.: emocjonalne, zdrowotne, genetyczne, patologie, intelektualne.

Poziom przedwczesnego kończenia edukacji w szkole (porzucenia szkoły) nauczyciele ocenili jako bardzo niski (mniej niż 4%) – 57% nauczycieli lub jako niski (5%-9%) – 25% nauczycieli.

2) Szkoła i jej otoczenie

Poczucie bezpieczeństwa uczniów w okolicy szkoły według nauczycieli jest na wysokim poziomie. Odpowiednio według 50% i 46% nauczycieli okolica szkoły jest raczej lub zdecydowanie bezpieczna.

Podobnie wygląda zapewnienie bezpieczeństwa uczniom w szkole według nauczycieli. Według 55% i 27% z nich w budynkach szkolnych raczej nie lub zdecydowanie nie ma ryzyka dla bezpieczeństwa uczniów.

Stanu budynków szkolnych według nauczycieli jest dobry (41% *raczej tak*) lub bardzo dobry (55% *zdecydowanie tak*).

Wyposażenie ucznia/uczniów w materiały szkolne otrzymywane w szkole według nauczycieli jest na wysokim poziomie. 51% nauczycieli uważa, że zdecydowanie szkoła dostarcza materiały do nauki, zaś 43%, że raczej tak.

Możliwość realizacji doświadczeń, eksperymentów i praktycznych działań w szkole przez ucznia/uczniów według nauczycieli jest dość zróżnicowana. Według 38% nauczycieli szkoła raczej pozwala na doświadczenia i eksperymenty lub praktyczne działania. Zdecydowanie tak uważa 22% nauczycieli. Ale już 23% nauczycieli uważa, że tylko czasami.

Infrastruktura budynków szkolnych raczej (41%) lub zdecydowanie (45%) pozwala na realizację dodatkowych zajęć dla ucznia/uczniów według nauczycieli.

Oferta szkoły w obszarze dodatkowych wydarzeń, zajęć dla ucznia/uczniów według nauczycieli jest bardzo duża. Według 79% nauczycieli zdecydowanie w szkole są organizowane dodatkowe wydarzenia (np. zajęcia sportowe, kluby dyskusyjne, konkursy czy imprezy okolicznościowe itp.). A prawie 20% nauczycieli uważa, że raczej tak.

Według 56% nauczycieli uczniowie zdecydowanie chętnie angażują się w wydarzenia organizowane w szkole, a według 42% raczej tak.

Jeśli chodzi o stopień obecności w społeczności uczniowskiej uczniów z innych kultur to odpowiedzi nauczycieli rozkładały się niemalże równomiernie: raczej nie (23%), raczej tak (21%), zdecydowanie tak (20%), czasami (17%). Co świadczy o tym, że to zjawisko może mieć różny zakres w różnych szkołach, ale też, że różnice kulturowe mogą być szeroko interpretowane.

Jednak nastawienie nauczycieli do obecności w szkole uczniów z innych kultur można ocenić raczej jako pozytywne. 38% nauczycieli odpowiedziało, że według nich jest to raczej pozytywne zjawisko, a 31% zdecydowanie tak uważa. 22% nauczycieli zaznaczyło, że ich ta sytuacja nie dotyczy.

Nauczyciele są zadowoleni z dostarczanego uczniom wsparcia w zakresie przerywania nauki. 47% nauczycieli uważa, że szkoła zdecydowanie pomaga uczniom zagrożonym porzuceniem szkoły, a 37% nauczycieli raczej tak uważa.

Jeszcze wyższe jest zadowolenie nauczycieli z dostarczanego uczniom wsparcia w sytuacji zagrożenia niezdaniami do następnej klasy. Według aż 67% nauczycieli szkoła zdecydowanie pomaga uczniom zagrożonym niezdaniami, a według 28% nauczycieli raczej pomaga.

Podobnie wygląda sytuacja jeśli chodzi o wsparcie uczniów w zakresie trudności w nauce. Odpowiednio 67% i 30% nauczycieli uważa, że szkoła zdecydowanie lub raczej pomaga uczniom, którzy są zagrożeni słabszymi osiągnięciami w nauce.

Zadowolenie nauczycieli z dostarczanego uczniom wsparcia w zakresie zachowań ryzykownych, także jest na raczej wysokim poziomie, chociaż aż 18% nauczycieli stwierdziło, że ten problem ich nie dotyczy. Jednak 45% i 33% nauczycieli sądzi, że szkoła zdecydowanie lub raczej pomaga uczniom ujawniającym zachowania ryzykowne

Akceptacja uczniów z mniejszości (etnicznych, kulturowych, narodowościowych itp.) przez innych uczniów w opinii nauczycieli jest na dość dobrym poziomie. 41% i 27% nauczycieli uważa, że uczniowie z mniejszości raczej lub zdecydowanie nie są wyśmiewani czy dyskryminowani.

Z drugiej strony nauczyciele (52% *zdecydowanie tak* i 24% *raczej tak*) deklarują pomoc szkoły uczniom, z mniejszości, którzy byliby w szkole dyskryminowani.

Poziom zachowań agresywnych w szkole nauczyciele ocenili ogólnie na średnim poziomie. Według 45% nauczycieli w szkole czasami zdarzały się sytuacje agresji i przemocy. 30% twierdzi, że takie sytuacje raczej nie miały miejsca, ale 15%, że raczej miały miejsce.

Wsparcie uczniów ze strony szkoły w zakresie radzenia sobie z agresją, przemocą ze strony innych według nauczycieli jest bardzo wysokie. Odpowiednio 64% i 27% nauczycieli uważa, że szkoła zdecydowanie lub raczej pomaga uczniom, którzy są ofiarami agresji lub przemocy.

Poczucie bezpieczeństwa ucznia/uczniów w szkole według nauczycieli jest wysokie, o czym świadczy zdecydowane przekonanie 70% nauczycieli, że szkoła jest miejscem, w którym uczeń może otrzymać pomoc, jeśli jej potrzebuje.

Współpraca rodziców ze szkołą według nauczyciela również raczej jest dobra. 51% nauczycieli uważa, że rodzice uczniów raczej angażują się w działania szkoły. Zdecydowanie tak uważa 30% nauczycieli.

Realizacja tematu integracja/tolerancja w szkole według nauczycieli jest na wysokim poziomie. 77% i 20% nauczycieli stwierdziło, że zdecydowanie i raczej szkoła zwraca uwagę na takie tematy jak tolerancja i szacunek do innych.

3) Relacje uczniów

W obszarze szkolnych relacji szkolnych możemy stwierdzić, że generalnie według nauczycieli uczniowie są zadowoleni ze swoich relacji z:

- dyрекcją szkoły (51% *Zdecydowanie tak*, 44% *Raczej tak*)
- pracownikami „obsługi” szkoły (49% *Zdecydowanie tak*, 44% *Raczej tak*)
- wychowawcą (54% *Zdecydowanie tak*, 42% *Raczej tak*)
- nauczycielami (42% *Zdecydowanie tak*, 57% *Raczej tak*)
- uczniami (24% *Zdecydowanie tak*, 70% *Raczej tak*)

Odpowiednio 50% i 48% nauczycieli uważa, że jest raczej lub zdecydowanie sprawiedliwa wobec uczniów.

Zaufanie uczniów wobec nauczycieli według nauczyciela także jest na wysokim poziomie. 54% nauczycieli zdecydowanie, a 40% raczej, uważa, że uczniowie mogą porozmawiać z nauczycielami o swoich osobistych problemach (np. problemach z rodzicami czy innymi uczniami).

4) Relacje z rodzicami uczniów

Nauczyciele raczej (59% nauczycieli) są zadowoleni z relacji z rodzicami uczniów. Zdecydowanie dobrze ocenia swoje kontakty z rodzicami uczniów 34% nauczycieli.

Nauczyciele raczej (46%) lub zdecydowanie (41%) często informują rodziców o postępach ucznia.

Są także zadowoleni z atmosfery kontaktów z rodzicami. Odpowiednio według 58% i 42% informacje przekazywane są rodzicom zdecydowanie i raczej w atmosferze życzliwości i zrozumienia.

Inicjatywa szkoły do zaangażowania rodziców w jej działania według nauczycieli jest bardzo wysoka. 68% nauczycieli zdecydowanie, a 30% raczej tak, uważa, że szkoła zachęca rodziców do brania czynnego udziału w jej życiu.

2.2.4. Grupa D – Rodzice

2.2.4.1. Dane osobowe

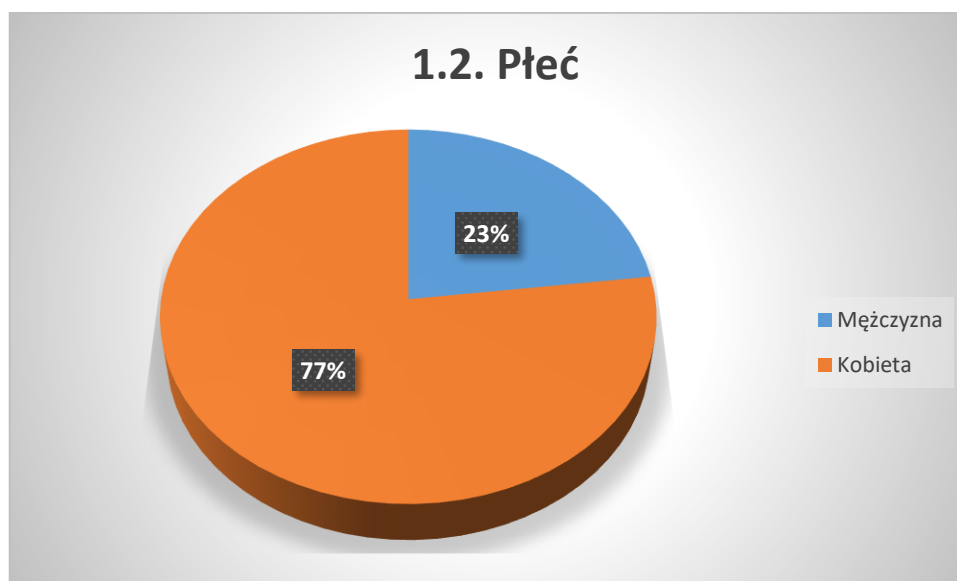
1.1. Wiek

- Mniej niż 30 lat – 4 osoby
- 31 – 35 lat – 15 osób
- 36 – 40 lat – 63 osoby
- 41 – 45 lat – 45 osób
- 46 – 50 lat – 21 osób
- 51 – 55 lat – 5 osób
- 56 i więcej lat – 2 osoby

Brak odpowiedzi: 62 (29%)

1.2. Płeć

- Mężczyzna – 50 osób (23%)
- Kobieta - 167 osób (77%)

1.3. Narodowość

Wszyscy respondenci, którzy udzielili odpowiedzi na to pytanie, są narodowości polskiej.

Brak odpowiedzi – 77 (35%)

2.2.4.2. Ogólne informacje o szkole

2.1. Szkoła, do której uczęszcza dziecko

- Szkoła podstawowa – 188 (87%)
- Gimnazjum – 29 (13%)
- Liceum - 0 (0%)
- Szkoła Średnia (Zawodowa) - 0 (0%)
- Szkoła Średnia (Technikum) - 0 (0%)

80

2.2. Czy zna Pan/Pani poziom przedwczesnego kończenia edukacji w szkole?

- Tak – 59 (27%)
- **Nie – 158 (73%)**

2.3. Jeśli tak, jaki zakres zdaniem Pana/i ma zjawisko przedwczesnego kończenia edukacji w szkole?

- Bardzo wysoki (więcej niż 20%) – 5 (6,25%)
- Wysoki (15 - 19%) – 11 (13,75%)
- **Średni (10 - 14%) – 34 (42,5%)**
- Niski (5% - 9%) – 12 (15%)
- Bardzo niski (mniej niż 4%) – 18 (22,5%)

Brak odpowiedzi: 137 (63%)

2.2.4.3. Szkoła i jej otoczenie

3.1. Czy uważa Pan/i, że okolica (obszar, miejscowość, dzielnica), w której znajduje się szkoła jest bezpieczna?

Zdecydowanie nie: 2 (0,92%); Raczej nie: 5 (2,3%); Czasami: 1 (0,46%); **Raczej tak: 156 (71,89%);**
Zdecydowanie tak: 53 (24,42%); Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

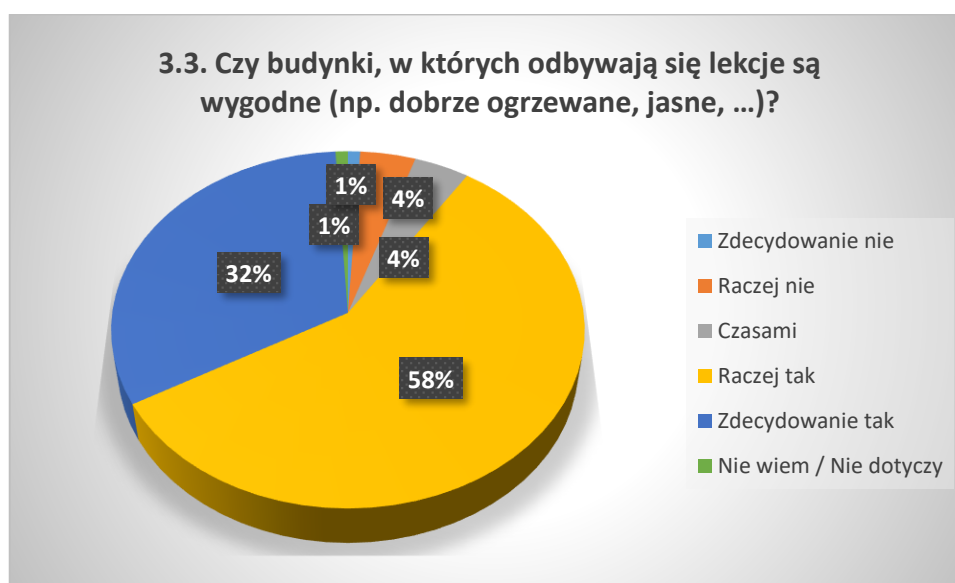
81

3.2. Czy w budynkach szkolnych znajduje się ryzyko dla bezpieczeństwa uczniów?

Zdecydowanie nie: 19 (9%); **Raczej nie: 145 (67%);** Czasami: 22 (10%); Raczej tak: 15 (7%);
Zdecydowanie tak: 7 (3%); Nie wiem/Nie dotyczy: 9 (4%);
Komentarze: brak

3.3. Czy budynki, w których odbywają się lekcje są wygodne (np. dobrze ogrzewane, jasne, ...)?

Zdecydowanie nie: 2 (1%); Raczej nie: 9 (4%); Czasami: 9 (4%); **Raczej tak: 125 (58%); Zdecydowanie tak: 70 (32%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 2 (1%);
Komentarze: brak

3.4. Czy szkoła dostarcza materiały do nauki (np. książki, pomoce dydaktyczne...)?

Zdecydowanie nie: 2 (1%); Raczej nie: 9 (4%); Czasami: 22 (10%); **Raczej tak: 106 (49%); Zdecydowanie tak: 76 (35%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 2 (1%);
Komentarze: brak

3.5. Czy szkoła pozwala na doświadczenia i eksperymenty w pracowniach/laboratoriach lub praktyczne działania?

Zdecydowanie nie: 9 (4%); Raczej nie: 21 (10%); Czasami: 39 (18%); **Raczej tak: 76 (35%);** Zdecydowanie tak: 26 (12%); Nie wiem/Nie dotyczy: 46 (21%);
Komentarze: brak

3.6. Czy szkoła zapewnia uczniom miejsce na dodatkowe zajęcia (np. sport, teatr, przedstawienia, muzykę, ...)?

Zdecydowanie nie: 3 (1,38%); Raczej nie: 11 (5,07%); Czasami: 23 (10,6%); **Raczej tak: 103 (47,47%); Zdecydowanie tak: 74 (34,1%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 3 (1,38%);

Komentarze: brak

3.7. Czy w szkole są organizowane dodatkowe wydarzenia (np. zajęcia sportowe, kluby dyskusyjne, imprezy okolicznościowe, ...)?

Zdecydowanie nie: 3 (1%); Raczej nie: 8 (4%); Czasami: 21 (10%); **Raczej tak: 99 (46%); Zdecydowanie tak: 85 (39%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 1 (0%);

Komentarze: brak

3.8. Czy Państwa dziecko chętnie bierze udział w wydarzeniach organizowanych w szkole?

Zdecydowanie nie: 1 (0,46%); Raczej nie: 16 (7,37%); Czasami: 33 (15,21%); **Raczej tak: 89 (41,01%); Zdecydowanie tak: 73 (33,64%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 5 (2,3%);

Komentarze: brak

3.9. Czy do szkoły chodzą uczniowie z różnych grup kulturowych (np. ze względu na pochodzenie, język, religię, ...)?

Zdecydowanie nie: 14 (6%); Raczej nie: 44 (20%); Czasami: 12 (6%); Raczej tak: 50 (23%); Zdecydowanie tak: 25 (12%); **Nie wiem/Nie dotyczy: 75 (33%);**

Komentarze: brak

3.10. Czy uważa Pan/i, że jest to pozytywne zjawisko?

Zdecydowanie nie: 4 (1,84%); Raczej nie: 14 (6,45%); Czasami: 9 (4,15%); Raczej tak: 59 (27,19%); **Zdecydowanie tak: 67 (30,88%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 64 (29,49%);

Komentarze: brak

3.11. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni przerwaniem nauki?

Zdecydowanie nie: 1 (0%); Raczej nie: 6 (3%); Czasami: 6 (3%); **Raczej tak: 85 (39%);** Zdecydowanie tak: 47 (22%); **Nie wiem/Nie dotyczy: 72 (33%);**

Komentarze: brak

3.12. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni niezdaniem do kolejnej klasy?

Zdecydowanie nie: 1 (0,46%); Raczej nie: 6 (2,76%); Czasami: 5 (2,3%); **Raczej tak: 98 (45,16%);** Zdecydowanie tak: 48 (22,12%); Nie wiem/Nie dotyczy: 59 (27,19%);

Komentarze: brak

3.13. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy są zagrożeni słabszymi osiągnięciami w nauce (np. otrzymują niskie oceny, mają braki edukacyjne, negatywną opinię, ...)?

Zdecydowanie nie: 2 (1%); Raczej nie: 9 (4%); Czasami: 15 (7%); **Raczej tak: 95 (44%);** Zdecydowanie tak: 50 (23%); Nie wiem/Nie dotyczy: 46 (21%);

Komentarze: brak

3.14. Czy szkoła pomaga uczniom, którzy ujawniają zachowania ryzykowane takie jak picie alkoholu, zażywanie narkotyków, nikotynizm, ...?

Zdecydowanie nie: 3 (1%); Raczej nie: 6 (3%); Czasami: 12 (6%); Raczej tak: 54 (25%); Zdecydowanie tak: 39 (18%); **Nie wiem/Nie dotyczy: 101 (47%);**

Komentarze: brak

Brak odpowiedzi: 2

3.15. Czy w szkole zdarza się, że chłopcy lub dziewczęta należący do mniejszości (etnicznej, religijnej, seksualnej i innej) są dyskryminowani lub wyśmiewani?

Zdecydowanie nie: 22 (10,23%); Raczej nie: 47 (21,86%); Czasami: 9 (4,19%); Raczej tak: 8 (3,72%); Zdecydowanie tak: 9 (4,19%); **Nie wiem/Nie dotyczy: 119 (55,35%);**

Komentarze: 1: „Zdecydowanie tak – lekcje religii prowadzone w ciągu dnia”.

Brak odpowiedzi: 2

3.16. Czy szkoła pomaga (lub pomogłaby) uczniom, którzy są dyskryminowani lub wyśmiewani z powodu przynależności do mniejszości (etnicznej, religijnej, seksualnej i innej)?

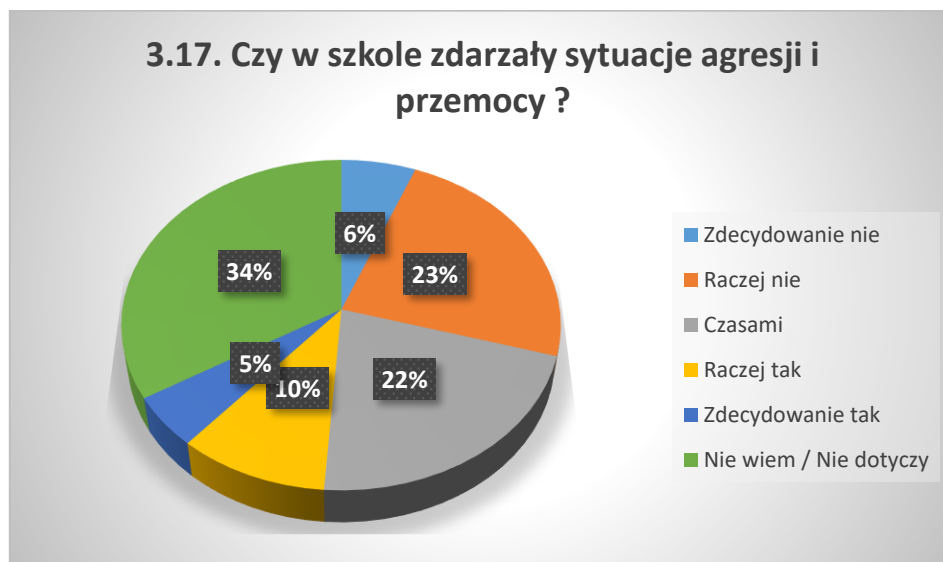
Zdecydowanie nie: 6 (2,76%); Raczej nie: 7 (3,23%); Czasami: 10 (4,61%); Raczej tak: 62 (28,57%); Zdecydowanie tak: 41 (18,89%); **Nie wiem/Nie dotyczy: 91 (41,94%);**

Komentarze: brak

3.17. Czy w szkole zdarzały sytuacje agresji i przemocy ?

Zdecydowanie nie: 13 (5,99%) ; Raczej nie: 51 (23,5%); Czasami: 47 (21,66%); Raczej tak: 22 (10,14%); Zdecydowanie tak: 11 (5,07%); **Nie wiem/Nie dotyczy: 73 (33,64%);**

Komentarze: brak

3.18. Czy szkoła pomaga (lub pomogłaby) uczniom, którzy są ofiarami agresji i przemocy?

Zdecydowanie nie: 3 (1%); Raczej nie: 4 (2%) ; Czasami: 11 (5%); **Raczej tak: 85 (39%);** Zdecydowanie tak: 56 (26%); Nie wiem/Nie dotyczy: 58 (27%);

Komentarze: brak

3.19. Czy uważa Pan/i, że szkoła jest miejscem, w którym uczeń może otrzymać pomoc, jeśli jej potrzebuje?

Zdecydowanie nie: 1 (0,46%); Raczej nie: 4 (1,85%); Czasami: 13 (6,02%); **Raczej tak: 115 (53,24%); Zdecydowanie tak: 68 (31,48%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 15 (6,94%);

Komentarze: brak

Brak odpowiedzi: 1

3.20. Czy rodzice uczniów są zaangażowani w działania szkoły?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 7 (3%); Czasami: 26 (12%); **Raczej tak: 102 (47%); Zdecydowanie tak: 74 (34%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 8 (4%);

Komentarze: brak

3.21. Czy szkoła zwraca uwagę na takie tematy, jak tolerancja/integracja i szacunek do innych?

Zdecydowanie nie: 2 (1%); Raczej nie: 3 (1%); Czasami: 9 (4%); **Raczej tak: 108 (50%); Zdecydowanie tak: 76 (35%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 19 (9%);

Komentarze: brak

2.2.4.4. Relacje uczniów w szkole

4.1. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z dyrektorem szkoły?

Zdecydowanie nie: 1 (0%); Raczej nie: 10 (5%); Czasami: 15 (7%); **Raczej tak: 123 (57%)**; Zdecydowanie tak: 42 (19%); Nie wiem/Nie dotyczy: 26 (12%); Komentarze: brak

4.2. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z pracownikami sekretariatu i obsługi/ochrony?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 6 (3%); Czasami: 6 (3%); **Raczej tak: 127 (59%)**; Zdecydowanie tak: 55 (25%); Nie wiem/Nie dotyczy: 22 (10%);
 Komentarze: 1: „Nie ma sekretariatu”.

4.3. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z wychowawcą?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 1 (0,46%); Czasami: 9 (4,15%); **Raczej tak: 90 (41,47%)**; **Zdecydowanie tak: 116 (53,46%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 1 (0,46%);
 Komentarze: brak

4.4. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z nauczycielami?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 1 (0%); Czasami: 19 (9%); **Raczej tak: 137 (63%)**; Zdecydowanie tak: 56 (26%); Nie wiem/Nie dotyczy: 4 (2%);
 Komentarze: brak

4.5. Czy uważa Pan/i, że uczniowie mają dobry kontakt z innymi uczniami?

Zdecydowanie nie: 1 (0,46%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 14 (6,45%); **Raczej tak: 145 (66,82%)**; Zdecydowanie tak: 55 (25,35%); Nie wiem/Nie dotyczy: 2 (0,92%);
 Komentarze: brak

4.6. Czy uważa Pan/i, że nauczyciele są sprawiedliwi wobec uczniów?

Zdecydowanie nie: 3 (1,38%); Raczej nie: 5 (2,3%); Czasami: 41 (18,89%); **Raczej tak: 127 (58,53%);**

Zdecydowanie tak: 27 (12,44%); Nie wiem/Nie dotyczy: 14 (6,45%);

Komentarze: brak

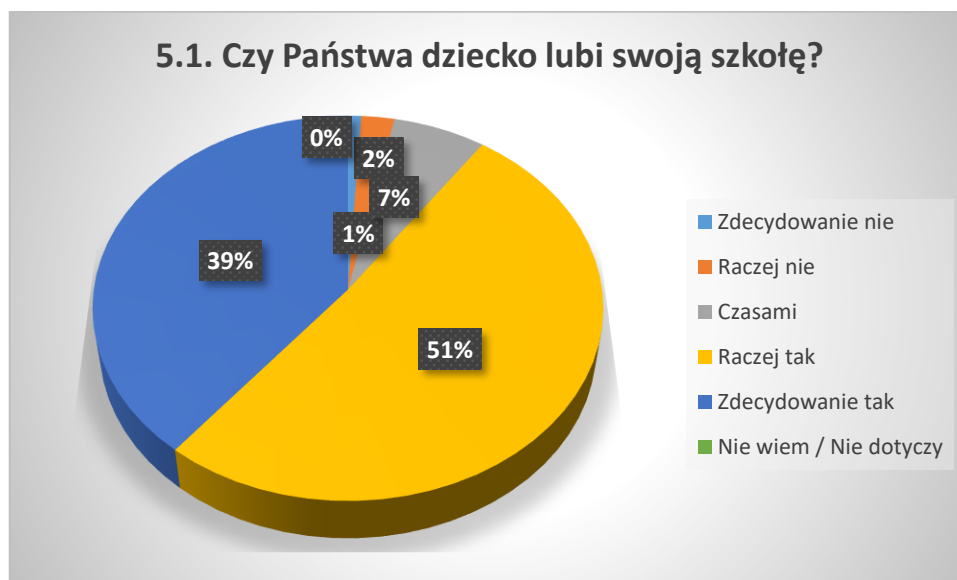
2.2.4.5. Opinia rodziców o szkole

5.1. Czy Państwa dziecko lubi swoją szkołę?

Zdecydowanie nie: 2 (0,92%); Raczej nie: 5 (2,3%); Czasami: 14 (6,45%); **Raczej tak: 111 (51,15%); Zdecydowanie tak: 85 (39,17%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

87

5.2. Czy Pana(i) zdaniem szkoła dobrze wywiązuje się z obowiązku opieki nad Państwa dziećmi ?

Zdecydowanie nie: 2 (0,92%); Raczej nie: 0 (0%); Czasami: 9 (4,15%); **Raczej tak: 126 (58,06%); Zdecydowanie tak: 79 (36,41%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 1 (0,46%);

Komentarze: brak

5.3. Czy są spełniane Pana(i) oczekiwania wobec szkoły, jeżeli chodzi o poziom nauczania i stosowane metody?

Zdecydowanie nie: 2 (0,93%); Raczej nie: 11 (5,09%); Czasami: 28 (12,96%); **Raczej tak: 122 (56,48%); Zdecydowanie tak: 52 (24,07%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 1 (0,46%);

Komentarze: brak

Brak odpowiedzi: 1

5.4. Czy Pana(i) dziecko chętnie chodzi do szkoły ?

Zdecydowanie nie: 4 (2%); Raczej nie: 5 (2%); Czasami: 20 (9%); **Raczej tak: 117 (54%); Zdecydowanie tak: 71 (33%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);

Komentarze: brak

5.5. Czy Pana(i) dziecko czuje się w szkole bezpiecznie ?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 6 (3%); Czasami: 7 (3%); **Raczej tak: 134 (62%); Zdecydowanie tak: 67 (31%);** Nie wiem/Nie dotyczy: 3 (1%);

Komentarze: brak

5.6. Czy Pana(i) dziecko spotkało się z przejawami agresji ze strony kolegów?

Zdecydowanie nie: 43 (20%); **Raczej nie: 102 (47%)**; Czasami: 35 (16%); Raczej tak: 15 (7%) ;
Zdecydowanie tak: 14 (6%); Nie wiem/Nie dotyczy: 8 (4%);
Komentarze: brak

5.7. Czy są spełniane Pana(i) oczekiwania wobec szkoły, jeżeli chodzi o rozwijanie zainteresowań i umiejętności życiowych?

Zdecydowanie nie: 2 (1%); Raczej nie: 24 (11%); Czasami: 43 (20%); **Raczej tak: 115 (53%)**;
Zdecydowanie tak: 28 (13%); Nie wiem/Nie dotyczy: 5 (2%);
Komentarze: brak

5.8. Czy dobrze ocenia Pan(i) swoje kontakty z wychowawcą klasy?

Zdecydowanie nie: 0 (0%); Raczej nie: 2 (1%); Czasami: 5 (2%); **Raczej tak: 88 (41%)**; **Zdecydowanie tak: 122 (56%)**; Nie wiem/Nie dotyczy: 0 (0%);
Komentarze: brak

5.9. Czy dobrze ocenia Pan(i) swoje kontakty z innymi nauczycielami?

Zdecydowanie nie: 2 (0,92%); Raczej nie: 2 (0,92%); Czasami: 14 (6,45%); **Raczej tak: 109 (50,23%)**;
Zdecydowanie tak: 63 (29,03%); Nie wiem/Nie dotyczy: 27 (12,44%);
Komentarze: brak

2.2.4.6. Style uczenia się uczniów

6.1. Jaki styl uczenia się preferuje Państwa dziecko? (1 – najniższy poziom, 5 – najwyższy poziom)

6.1.1. Uczy się na pamięć, bo nie wszystko rozumie

1	2	3	4	5	Nie wiem
58 (26,73%)	40 (18,43%)	63 (29,03%)	29 (13,36%)	11 (5,07%)	16 (7,37%)

6.1.2. Uczy się ze zrozumieniem

1	2	3	4	5	Nie wiem
2 (1%)	15 (7%)	46 (21%)	71 (33%)	76 (35%)	7 (3%)

6.1.3. Nie uczy się w ogóle, bo wszystko pamięta z zajęć

1	2	3	4	5	Nie wiem
59 (27%)	43 (20%)	58 (27%)	27 (12%)	11 (5%)	19 (9%)

6.1.4. Uczy się przez próby i błędy

1	2	3	4	5	Nie wiem
17 (7,83%)	24 (11,06%)	68 (31,34%)	66 (30,41%)	24 (11,06%)	18 (8,29%)

6.1.5. Uczy się przez rozwiązywanie problemów

1	2	3	4	5	Nie wiem
8 (4%)	17 (8%)	63 (29%)	87 (40%)	27 (12%)	15 (7%)

6.1.6. Uczy się przez naśladownictwo

1	2	3	4	5	Nie wiem
23 (10,6%)	28 (12,9%)	72 (33,18%)	56 (25,81%)	13 (5,99%)	25 (11,52%)

6.1.7. Woli inne zajęcia niż naukę

1	2	3	4	5	Nie wiem
34 (16%)	28 (13%)	72 (33%)	33 (15%)	31 (14%)	19 (9%)

Jeśli ma Pan/Pani jakieś dodatkowe uwagi prosimy o napisanie ich w miejscu obok.

- Uważam, że program nauczania języka angielskiego jest zupełnie nie dostosowany do możliwości poznawczych dzieci.
- Na pytania trudno odpowiedzieć jednoznacznie.
- Nauczyciele zbyt mało czasu poświęcają na dobre zapamiętanie nowych tematów przez uczniów.

6.2. Jakie umiejętności życiowe posiada Państwa dziecko? (1 – najniższy poziom, 5 – najwyższy poziom)

6.2.1. Podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów

1	2	3	4	5	Nie wiem
3 (1,38%)	15 (6,91%)	81 (37,33%)	78 (35,94%)	33 (15,21%)	7 (3,23%)

6.2.2. Twórcze myślenie i krytyczne myślenie

1	2	3	4	5	Nie wiem
3 (1%)	9 (4%)	61 (28%)	95 (44%)	39 (18%)	10 (5%)

6.2.3. Skuteczne porozumiewanie się i utrzymywanie dobrych relacji interpersonalnych

1	2	3	4	5	Nie wiem
1 (0%)	13 (6%)	60 (28%)	84 (39%)	57 (26%)	2 (1%)

6.2.4. Samoświadomość i empatia

1	2	3	4	5	Nie wiem
3 (1%)	12 (6%)	61 (28%)	102 (47%)	36 (17%)	3 (1%)

6.2.5. Radzenie sobie z emocjami i kierowanie stresem

1	2	3	4	5	Nie wiem
13 (5,99%)	25 (11,52%)	91 (41,94%)	74 (34,1%)	12 (5,53%)	2 (0,92)

Jeśli ma Pan/Pani jakieś dodatkowe uwagi prosimy o napisanie ich w miejscu obok.

- Część ankiety jest mało adekwatna dla dziecka chodzącego do I klasy.
- Brak.
- :)

2.2.4.7. Ogólne wnioski

Czwartą grupę badawczą stanowią rodzice. W badaniu wzięło udział 217 rodziców/opiekunów uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. 23% tej grupy to mężczyźni a 77% kobiety. Rodzice uczniów to grupa o szerokiej rozpiętości jeśli chodzi o wiek (od mniej niż 30 lat do ponad 60 lat). 87% grupy badawczej stanowią rodzice uczniów szkoły podstawowej, zaś 13% to rodzice uczniów szkół gimnazjalnych.

Jeśli chodzi o poziom przedwczesnego kończenia edukacji, to znaczna część rodziców (73%) nie zna tego poziomu. Według tych 42,5% rodziców, którzy deklarowali znajomość poziomu przedwczesnego opuszczania szkoły, jest to średni poziom (10%-14%). 22,5% rodziców deklarowało, że jest to bardzo niski poziom (mniej niż 4%).

Poniżej przedstawiamy dane według kategorii badawczych z kwestionariusza ankiety dla rodziców.

1) Szkoła i jej otoczenie

Rodzice uważają, że okolica szkoły jest raczej (72%) lub zdecydowanie (24%) bezpieczna dla uczniów. Podobnie jeśli chodzi o zapewnienie bezpieczeństwa uczniom w szkole. Według 67% rodziców w szkole raczej nie ma ryzyka dla bezpieczeństwa uczniów.

Stanu budynków szkolnych według rodziców jest dobry. Odpowiednio 58% i 32% rodziców zdecydowanie i raczej uważa, że budynki szkolne są wygodne (np. dobrze ogrzewane, jasne itp.).

Wyposażenie uczniów w materiały szkolne otrzymywane w szkole według rodziców jest raczej dobre. 49% i 35% respondentów uważa, że szkoła raczej lub zdecydowanie dostarcza uczniom takie materiały do nauki jak: książki i pomoce dydaktyczne.

Podobnie jak w innych grupach badawczych w zakresie możliwości realizacji doświadczeń, eksperymentów i praktycznych działań w szkole przez uczniów opinie rodziców są bardzo zróżnicowane. 35% rodziców uważa, że szkoła pozwala na doświadczenia i eksperymenty lub praktyczne działania. 18% rodziców uważa, że dzieje się tak czasami. Zdecydowanie tak uważa 12% rodziców, a raczej nie 10%.

Infrastruktura budynków szkolnych pozwalająca na realizację dodatkowych zajęć dla uczniów według rodziców jest dobra. Odpowiednio 47% i 34% rodziców raczej lub zdecydowanie uważa, że szkoła zapewnia uczniom miejsce na dodatkowe zajęcia takie jak sport, teatr, muzykę itp.

Oferta szkoły w obszarze dodatkowych wydarzeń, zajęć dla uczniów także została dość dobrze oceniona przez rodziców. 46% raczej i 39% zdecydowanie uważa, że w szkole są organizowane dodatkowe wydarzenia takie jak kluby dyskusyjne, zajęcia sportowe, imprezy okolicznościowe itp.

Według rodziców uczniowie raczej (41%) lub zdecydowanie (34%) chętnie biorą udział w wydarzeniach organizowanych w szkole.

33% rodziców nie wie, czy do szkoły chodzą uczniowie z innych kultur. Raczej tak uważa 23%, zaś 20%, że raczej nie. Z przedstawionych wyników wynika raczej, że rodzice nie mają wiedzy (lub niewielką), czy do szkoły uczęszczają uczniowie z innych kultur.

Jednak nastawienie rodzica do obecności w szkole uczniów z innych kultur jest raczej pozytywne. Odpowiednio 31% i 27% rodziców uważa to za zdecydowanie lub raczej pozytywne zjawisko. Ale aż 29% rodziców zaznaczyło odpowiedź *Nie wiem/Nie dotyczy*.

Zadowolenie rodziców z dostarczanego uczniom wsparcia w zakresie przerywania nauki jest dość dobre. 39% i 22% rodziców stwierdziło, że szkoła raczej lub zdecydowanie pomaga uczniom, którzy są zagrożeni przerwaniem nauki. Jednak aż 33% wybrało odpowiedź *Nie wiem/Nie dotyczy*.

Podobne wyniki uzyskaliśmy w kolejnym aspekcie jakim jest zadowolenie rodzica z dostarczanego uczniom wsparcia w sytuacji zagrożenia niezdania do następnej klasy. Według 45% i 22% rodziców szkoła raczej lub zdecydowanie pomaga uczniom zagrożonym niezdaniem do następnej klasy. 27% rodziców wybrało odpowiedź *Nie wiem/Nie dotyczy*.

Według rodziców szkoła raczej (44%) lub zdecydowanie (23%) pomaga uczniom, którzy są zagrożeni słabszymi osiągnięciami w nauce (np. otrzymują niskie oceny, mają braki edukacyjne, negatywną opinię itp.)

Natomiast jeśli chodzi o zachowania ryzykowne to zdecydowana większość rodziców (47%) nie wie (lub ich to nie dotyczy) czy szkoła pomaga uczniom, którzy ujawniają takie zachowania jak picie alkoholu, palenie papierosów, zażywanie narkotyków. Jedynie 25% rodziców stwierdziło, że raczej tak.

Według rodziców dyskryminacja uczniów z mniejszości (etnicznych, kulturowych, narodowościowych itp.) przez innych uczniów ich nie dotyczy (55% rodziców). Według 22% i 10% rodziców sytuacje dyskryminowanie uczniów z mniejszości raczej lub zdecydowanie się nie zdarzają.

Wsparcie dyskryminowanych uczniów z mniejszości (etnicznych, kulturowych, narodowościowych itp.) ze strony szkoły według 42% rodziców ich nie dotyczy. Natomiast 29% i 19% rodziców uważa, że szkoła raczej lub zdecydowanie pomaga (lub pomogłaby) dyskryminowanym uczniom z mniejszości.

Rodzicom trudno jest też ocenić poziom zachowań agresywnych lub przemocy w szkole. 34% rodziców wybrało odpowiedź *Nie wiem/Nie dotyczy*. 23,5% rodziców uważa, że takie sytuacje się nie zdarzają, a 22%, że czasami mają miejsce.

Według rodziców uczniowie mogą liczyć na wsparcie ze strony szkoły w zakresie radzenia sobie z agresją, przemocą ze strony innych. 39% i 26% rodziców uważa, że raczej lub zdecydowanie szkoła pomaga (lub pomogłaby) uczniom, którzy są ofiarami agresji i/lub przemocy.

Rodzice uważają, że szkoła raczej (53%) lub zdecydowanie (31%) jest miejscem, w którym uczniowie mogą otrzymać pomoc, jeśli jej potrzebują.

Rodzice raczej (47%) lub zdecydowanie (34%) są zaangażowani w działania szkoły, co świadczy o dobrej współpracy rodziców ze szkołą.

Temat integracja/tolerancja według 50% rodziców jest raczej realizowany w szkole, a według 35% rodziców szkoła zdecydowanie zwraca uwagę na te tematy.

2) Szkolne relacje uczniów

Z zebranych wyników wynika, że rodzice są raczej zadowoleni ze szkolnych relacji uczniów z:

- dyрекcją szkoły (*Raczej tak* – 57%)
- pracownikami „obsługi” szkoły według (*Raczej tak* – 59%)
- z wychowawcą (*Zdecydowanie tak* – 53%, *Raczej tak* – 41%)
- nauczycielami (*Raczej tak* – 63%)
- innymi uczniami (*Raczej tak* – 67%)

Rodzice są także raczej zadowoleni z traktowania/oceniaania uczniów. 59% rodziców uważa, że nauczyciele są raczej sprawiedliwi wobec uczniów, ale 19% rodziców uważa, że nauczyciele są sprawiedliwi czasami.

3) Opinia rodzica o szkole

Według rodziców uczniowie akceptują swoją szkołę. 51% i 39% rodziców oświadczyło, że ich dzieci raczej i zdecydowanie lubią swoją szkołę. A także (pytanie 5.4) 54% i 33% rodziców stwierdziło, że uczniowie raczej i zdecydowanie chętnie chodzą do szkoły.

Rodzice są raczej (56%) lub zdecydowanie (36%) zadowoleni z wypełniania przez szkołę obowiązku opieki nad uczniami.

Także rodzice są raczej (56%) lub zdecydowanie (24%) zadowoleni z poziomu nauczania w szkole.

Poczucie bezpieczeństwa ucznia w szkole rodzice oceniają dobrze. Według 62% i 31% rodziców dzieci czują się raczej lub zdecydowanie bezpiecznie w szkole.

Dzieci raczej (47%) lub zdecydowanie (20%) nie spotkały się z przejawami agresji ze strony kolegów według rodziców.

Rodzice są raczej (53%) zadowoleni z rozwijania zainteresowań oraz umiejętności życiowych ucznia w szkole. Jednak 20% zaznaczyło odpowiedź *czasami*.

Rodzice są zdecydowanie (56%) lub raczej (41%) zadowoleni z relacji z wychowawcą klasy.

Podobnie jeśli chodzi o relacje z innymi nauczycielami. 50% i 29% jest raczej lub zdecydowanie zadowolonych z kontaktów z innymi nauczycielami.

4) Styl uczenia się dziecka

Preferowany styl uczenia się uczniów według rodziców:

- Uczą się na pamięć, bo nie wszystko rozumieją – poziom 3 (29%), poziom 1 (27%)
- Uczą się ze zrozumieniem – poziom 5 (35%), poziom 4 (33%)
- Nie uczą się w ogóle, bo wszystko pamiętają z zajęć - poziom 4 (33%)
- Uczą się przez próby i błędy – poziom 3 (31%), poziom 4 (30%)
- Uczą się przez rozwiązywanie problemów – poziom 4 (40%), poziom 3 (29%)
- Uczą się przez naśladownictwo – poziom 3 (33%), poziom 4 (26%)
- Wolą inne zajęcia niż naukę – poziom 3 (33%)

Z powyższych wyników wynika, że rodzice raczej dobrze oceniają poszczególne style uczenia się uczniów. Uważają oni, że uczniowie raczej nie uczą się na pamięć, ale raczej ze zrozumieniem. Część rodziców uważa także, że uczniowie dużo pamiętają z zajęć i nie muszą uczyć się w domu. Zarówno uczenie się przez próby i błędy, przez rozwiązywanie problemów i przez naśladownictwo zostały wysoko ocenione przez rodziców, co oznacza, że uczniowie dość często stosują takie style uczenia się.

Posiadane umiejętności życiowe uczniów według rodziców:

- Podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów – poziom 3 (37%), poziom 4 (36%)
- Twórcze myślenie i krytyczne myślenie – poziom 4 (44%), poziom 3 (28%)
- Skuteczne porozumiewanie się i utrzymywanie dobrych relacji – poziom 4 (39%), poziom 3 (28%), poziom 5 (26%)
- Samoświadomość i empatia – poziom 4 (47%), poziom 3 (28%)
- Radzenie sobie z emocjami i kierowanie stresem – poziom 3 (42%), poziom 4 (34%)

Z powyższych odpowiedzi wynika, że rodzice raczej dobrze oceniają poziom wszystkich umiejętności życiowych u swoich dzieci. W każdej umiejętności dominują poziomy 3 i 4. Szczególną uwagę należy zwrócić na umiejętność porozumiewania się i utrzymywania relacji, która uzyskała najwyższe wyniki ze wszystkich.

3. Wnioski i podsumowanie badania

Podsumowując w badaniu wzięło udział 227 uczniów szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych w wieku powyżej 10 roku życia oraz 6 klas 1-3 (121 uczniów), 128 nauczycieli tych szkół i 217 rodziców/opiekunów uczniów. Grupa badawcza była reprezentatywna dla środowiska badanych uczniów, nauczycieli i rodziców uczniów. Do badania zaangażowano szkoły z dużych miast, małych miejscowości podmiejskich, czy regionów wiejskich, aby uzyskać jak najszerszy i najpełniejszy obraz sytuacji dzieci w szkole.

Zebrane wyniki pozwalają nam stwierdzić, że uczniowie dobrze się czują w szkole, uczniowie raczej lub zdecydowanie lubią szkołę, czują się w niej (jak i w okolicy) bezpiecznie, są usatysfakcjonowani jej zapleczem infrastrukturalnym, ofertą zajęć dodatkowym, czy możliwością otrzymania wsparcia w różnych trudnych sytuacjach (zachowań ryzykownych, przemocy, dyskryminacji itp.). Podobną opinie wyrażają zarówno nauczyciele, jak i rodzice uczniów. Należy zwrócić uwagę, że we wszystkich grupach badawczych zwrócono uwagę, że szkoła raczej nie lub rzadko pozwala uczniom na doświadczenia i eksperymenty w laboratoriach lub praktyczne działania. Szczególnie uczniowie twierdzą, że raczej nie mają takich możliwości. Uczniowie raczej identyfikują się ze szkołą i nie mają poczucia zbyt surowego traktowania (jedynie czasami). Uwagę, należy także zwrócić na sytuacje agresji i przemocy, które zdarzają się w szkołach. Według uczniów takie sytuacje się zdecydowanie zdarzają, czyli możemy przypuszczać, że są one dość częste, chociaż pewnie o różnym natężeniu. Jednak w wynikach zebranych wśród nauczycieli i rodziców takie sytuacje zdarzają się trochę rzadziej niż w opinii uczniów (zwłaszcza rodzice mają takie przekonanie, że w szkole takie sytuacje zdarzają się bardzo rzadko, lub, że rodzice o takich sytuacjach nie wiedzą).

W aspekcie relacji szkolnych pomiędzy uczniami a pracownikami szkoły te relacje są oceniane jako pozytywne. Zwłaszcza dobre relacje są zazwyczaj pomiędzy uczniami a ich wychowawcą. Relacje te zostały pozytywnie ocenione przez wszystkie grupy badawcze. Uczniowie także uważają, że nauczyciele traktują ich raczej lub zdecydowanie sprawiedliwie (podobnie rodzice). Także relacje z rówieśnikami zostały ocenione jako pozytywne. Uczniowie mogą też liczyć na rodziców jeśli chodzi o pomoc i wsparcie w sytuacjach szkolnych.

Uczniowie zazwyczaj czują się akceptowani w szkole. W szkołach w Polsce nie ma dużego zróżnicowania kulturowego wśród uczniów (najczęściej występują różnice kulturowe na tle religijnym, czy wynikające z pochodzenia np. Romowie). W związku z tym generalnie na ich samopoczucie w szkole nie wpływa kolor skóry, czy narodowość, ale uczniowie czasami czują się źle w szkole z powodu swoich cech fizycznych (np. wzrostu, wagi czy koloru włosów). Uczniowie napisali także, że na ich samopoczucie w szkole negatywnie wpływa wyśmiewanie przez innych uczniów ich zainteresowań, ich idoli, wzajemne wyzywanie się i wyśmiewanie, zabieranie rzeczy. Z pewnością jest to obszar do dalszej pracy – budowanie poczucia własnej wartości, wzajemny szacunek, otwartość na innych.

Z przeprowadzonych badań wynika także, że możliwość instytucjonalnego uczenia się ma raczej duże znaczenie dla uczniów. Jest ważna dla nich i dla ich znajomych. Chociaż nie wszyscy uczniowie wkładają dodatkowy wysiłek w edukację, czy zgłębiają tematy poruszane na zajęciach, nie dla wszystkich edukacja szkolna jest ciekawa. To też jest kolejny obszar, w którym można podjąć pracę doskonalącą i terapeutyczną/wspomagającą: powiązać naukę szkolną z indywidualnym pogłębianiem wiedzy i

rozwijaniem zainteresowań. Z drugiej strony jednak uczniowie wiedzą, że głównie od nich zależą ich wyniki w nauce. Uczniowie z pewnością nie mają poczucia, że zbyt wiele się od nich wymaga (zarówno jeśli chodzi o nauczycieli, jak i rodziców), ale wiedzą też, że mogą liczyć na pomoc i wsparcie w nauce (głównie od najbliższych, rodziców, dziadków, rodzeństwa).

W zakresie stylów uczenia się postrzeganie starszych uczniów a najmłodszych uczniów i rodziców wygląda trochę inaczej. Starsi uczniowie twierdzą, że często lub raczej uczą się na pamięć, ponieważ nie rozumieją danych treści. Według nauczycieli uczniowie najmłodszy raczej nie uczą się na pamięć. Także rodzice uczniów uważają, że uczniowie uczą się na pamięć w mniejszym stopniu niż deklarują to uczniowie. Uczniowie także nie zgadzają się z twierdzeniem, że nie uczą się w ogóle, bo wszystko pamiętają z zajęć. A rodzice i nauczyciele najmłodszych klas uważają, że tak się dzieje częściej (zwłaszcza w tych najmłodszych klasach). Wszystkie grupy zadeklarowały, że uczniowie uczą się ze zrozumieniem, także przez próby i błędy, przez rozwiązywanie problemów. Uczniowie twierdzą, że nie uczą się przez naśladowanie i że generalnie wolą inne zajęcia niż naukę szkolną.

Uczniowie, nauczyciele najmłodszych klas, jak i rodzice oceniają raczej, że uczniowie mają dość dobrze rozwinięte poszczególne umiejętności życiowe. Uczniowie oceniają, że najlepiej rozwiniętą ich umiejętnością życiową jest twórcze myślenie i krytyczne myślenie. Ale wysoko także ocenili poziom umiejętności podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów, skutecznego porozumiewania się i utrzymywania dobrych relacji międzyludzkich, samoświadomość i empatię oraz radzenie sobie z emocjami i kierowanie stresem.

Większość uczniów (tych starszych) ma także określone plany na przyszłość. Uczniowie potrafią określić, co chcieliby robić w przyszłości, jaki zawód wykonywać. Uczniowie potrafią też określić swoje mocne strony, niektórzy z nich łączą swoje talenty, mocne strony z przyszłością zawodową. Jednak spora grupa dzieci nie wie, co jest ich atutem, a także nie ma planów na przyszłość. Jest to zdecydowanie obszar do pracy, jako jeden z kluczowych elementów pozostania w systemie edukacji. Jeśli uczniowie dostrzegą sens nauki i będą umieli tak zbudować swoją ścieżkę kariery aby osiągnąć wymarzony zawód, z pewnością pozostaną w systemie edukacji, aż do osiągnięcia celu.

Rozwój emocjonalny i społeczny uczniów jest raczej na dobrym poziomie. Chętnie przebywają oni razem, lubią się wspólnie bawić, interesują się tym co robią koledzy, zachęcają innych do zabaw, są aktywni podczas zabaw (czasami także podczas lekcji), chętnie współdziałają w grupie, raczej łatwo nawiązują kontakty, szanują panujące zasady i reguły, mają świadomość swoich praw i szanują prawa innych. Uczniowie zazwyczaj rozumieją i okazują swoje uczucia, ale czasami jest im trudno określić emocje, jakie przeżywają. Niechętnie też mówią głośno o ważnych dla siebie sprawach, niechętnie przyjmują rolę lidera w grupie – są to czynniki, które łączą się z własnym poczuciem wartości, z asertywnością. Z drugiej strony uczniowie deklarują, że łatwo jest im powiedzieć NIE, kiedy chcą odmówić. Dla uczniów ważne są także relacje z innymi, ważne jest aby wiedzieć jakie emocje przeżywają ich przyjaciele itp. W sytuacjach konfliktowych uczniowie raczej dobrze sobie radzą np. w pokojowy sposób rozwiązując takie sytuacje.

Relacje rodziców z nauczycielami (w opinii obu tych grup) są dobre. Rodzice angażują się w działania szkoły, a nauczyciele pozostają w częstym kontakcie z rodzicami. Rodzice mają także dobrą opinię jeśli chodzi o poziom nauczania, sprawowanej opieki przez szkołę. Szkoła w oczach rodziców ma pozytywny obraz, obdarza się szacunkiem i zaufaniem realizowane przez szkołę i nauczycieli zadania. Oceny

rodziców kierowane pod adresem szkoły i nauczycieli są wyższe niż oceny uczniów, co może wynikać z większej świadomości badanych osób.

BIBLIOGRAFIA:

1. CEDEFOP, Kontynuacja kształcenia (zawodowego) wśród młodzieży – co się sprawdza?
www.cedefop.europa.eu/files/9084_pl.pdf
2. http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/29_early_school_leaving.pdf
3. [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Early_leavers_from_education_and_training,_2011_and_2016_\(%25_of_population_aged_18-24\)_ET17.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Early_leavers_from_education_and_training,_2011_and_2016_(%25_of_population_aged_18-24)_ET17.png)
4. <http://www.edukator.ore.edu.pl/przedwczesne-koczenie-nauki-sytuacja-w-polsce/>
5. MAS/forsal.pl
6. Raport PRZEDWCZESNE OPUSZCZANIE SYSTEMU EDUKACJI, RAPORT DOTYCZĄCY KLUCZOWYCH TEAMTÓW W PROJEKCIE Z IRLANDII, REPUBLIKI CZESKIEJ, TURCJI I POLSKI, 2012,
<http://www.betteropportunities.dwup.pl/upload/file/pliki/outcomes/Przedwczesne%20opuszczanie%20edukacji.pdf>